

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

STÜDYO DAİRELERİN GELİŞİM SÜRECİ: KONYA ÖRNEĞİ

Merve ÖZKAYNAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mimarlık Anabilim Dalı

Şubat-2017
KONYA
Her Hakkı Saklıdır

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

STÜDYO DAİRELERİN GELİŞİM SÜRECİ: KONYA ÖRNEĞİ

Merve ÖZKAYNAK

Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Mine ULUSOY

2017, 101 Sayfa

Jüri
Prof. Dr. Mine ULUSOY
Yrd. Doç. Dr. Murat ORAL
Yrd. Doç. Dr. Nazım KOÇU

Küreselleşme, toplumlar arasında kültürel farklılıkların azalmasındaki en önemli etkenlerden biridir. Küreselleşme ile toplumlar arasındaki kültürel farklılıkların giderek azaldığı yeni bir dünya düzeni ortaya çıkmıştır. Konut biçiminin belirleyicilerinden biri olan kültür, küreselleşme kavramının bir sonucu olarak değişime uğramaktadır. Kültürel değişim ile beraber değişen istek ve ihtiyaçlar, yeni konut tiplerinin üretilmesine sebep olmuştur. Teknolojinin ilerlemesinden payını alan medyanın, egemen kültürü yaymaya başlamasıyla son dönemlerde üretilen konutlar birbiri ile benzer bir hal almışlardır. Kültürel etkileşim ile beraber ilk olarak Amerika'da ortaya çıkan stüdyo daireler 20. yüzyılın sonlarında Türkiye'de de yapılmaya başlamıştır.

Bu tez çalışması kapsamında; değişen yaşam tarzları ile son yıllarda bir trend haline gelen "stüdyo" tipi konutlar, sosyal, kültürel ve mimari açıdan incelenmiştir. Çalışma içerisinde ilk stüdyo tipi konutlar tespit edilerek stüdyo dairelerin ortaya çıkış sebepleri araştırılmıştır. Araştırma sürecinde 2010-2016 tarihleri aralığında, Konya'da yapılan stüdyo daireler tespit edilmiş ve plan bazında 14 adet yapı incelenmiştir. Bu çalışma, stüdyo daire kullanıcılarının profillerini, bu daireleri tercih etme sebeplerini ve stüdyo daireler hakkındaki görüşlerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda 14 Kasım-5 Aralık 2016 tarihleri arasında 346 kişi ile yüz yüze anket çalışması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konut, Konya, Kültürel Değişim, Küreselleşme, Mekansal Değişim, Sosyal Değişim, Stüdyo Daire.

ABSTRACT

MS THESIS

DEVELOPMENT OF STUDIO APARTMENTS: THE CASE OF KONYA

Merve ÖZKAYNAK

THE GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCE OF SELÇUK UNIVERSITY
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
IN ARCHITECTURE

Advisor: Prof. Dr. Mine ULUSOY

2017, 101 Pages

Jury
Prof. Dr. Mine ULUSOY
Asst. Prof. Dr. Murat ORAL
Asst. Prof. Dr. Nazım KOÇU

Globalization is one of the most important factors in reducing cultural differences among societies. With globalization, a new world order has emerged in which cultural differences between communities are gradually diminishing. One of the determinants of the housing form, culture is changing as a result of the concept of globalization. Altered desires and needs with cultural change have led to the production of new housing types. As the media, which receives the share of technology in the future, began to spread the dominant culture, the houses that have been produced recently have become similar to each other. The studio apartments that first appeared in America with cultural interaction started to be made in Turkey in the late 20th century.

In this thesis; "studio" type residences that have become a trend in recent years with changing lifestyles have been examined from a social, cultural and architectural point of view. In the study, the first studio type houses were identified and the reasons for the appearance of the studio apartments were investigated. During the research period, studio apartments built in the period of 2010-2016 in Konya were detected and 14 buildings in plan basis were examined. This study aims to identify profiles of studio apartment users, reasons for choosing these apartments, and opinions about studio apartments. For these purposes, a face-to-face survey was conducted with 346 people between November 14 and December 5, 2016.

Keywords: Housing, Konya, Cultural Change, Globalization, Spatial Change, Social Change, Studio Apartment.

ÖNSÖZ

Öncelikle tez konusunun belirlenmesinden başlayarak, bitişine kadar her aşamasında yardımlarını ve desteğini esirgemeyen, değerli bilgileri ve tecrübeleri ile bana katkılarını sunan danışman hocam Sayın Prof. Dr. Mine ULUSOY'a saygı ile teşekkürlerimi sunarım. İkinci olarak, tez çalışmam sırasında araştırmalarımda bana yardımcı olan Mimar Rahmi ÖNGÜNER'e teşekkür ederim. Her zaman beni destekleyen ve yanımda olan annem Zülfiye ÖZKAYNAK'a ve Erol DÖNEK'e en içten sevgilerimi sunarım.

Merve ÖZKAYNAK
KONYA-2017

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **iv**

ABSTRACT ..... **v**

ÖNSÖZ ..... **vi**

İÇİNDEKİLER ..... **vii**

SİMGELER VE KISALTMALAR ..... **x**

1. GİRİŞ **1**

1.1.Çalışmanın Amacı ve Kapsamı 1
1.2.Materyal ve Metot 2
1.3.Kaynak Araştırması 3

2. KÜRESELLEŞME VE KÜLTÜR **6**

2.1. Küreselleşme Kavramı 6
2.1.1.Küreselleşmenin Tanımı 6
2.1.2.Küreselleşmenin Tarihçesi 6
2.1.3.Küreselleşme Kavramının Boyutları 10
2.1.3.1.Ekonomik Boyutu 10
2.1.3.2.Siyasi Boyutu 11
2.1.3.3.Sosyo-Kültürel Boyutu 12
2.2.Kültür Kavramı 13
2.2.1.Kültürün Tanımı 13
2.2.2.Kültürün Özellikleri 15
2.2.3.Kültür Değişimi 17
2.2.4.Kültür ve Konut 20
2.3. Küreselleşmenin ve Kültürel Değişimin Konuttaki Yansımaları 23

3.STÜDYO TİPİ KONUT KAVRAMI VE TARİHÇESİ **27**

3.1. Stüdyo Daire Kavramı 27
3.2. Stüdyo Dairelerin Tarihsel Oluşum Süreci 29
3.2.1.Dünya'da Stüdyo Dairelerin Tarihçesi ve Oluşum Süreci 29
3.2.1.1.Amerika'da Stüdyo Daireler 29
3.2.1.2.Japonya'da Stüdyo Daireler 33
3.2.2.Türkiye'de Stüdyo Daireler ve Oluşum Süreci 35

4.KONYA'DA STÜDYO DAİRELER OLUŞUM VE GELİŞİM SÜRECİ **42**

4.1.Konya'da Kentsel Ölçekte Konut Gelişim Süreci 42
4.2.Konya'da Stüdyo Dairelerin Tespiti ve Tarihsel Gelişimi 46
4.3. Konya'da Stüdyo Dairelerin Mekansal Gelişimi 53
4.3.1.Stüdyo Home 54
4.3.2.Loft Campus 55

4.3.3.Stüdyo Palace 56
4.3.4.Koru Stüdyo.....57
4.3.5.Rezidans Hill 58
4.3.6.Stüdyo Yazel.....59
4.3.7.Stüdyo Royal Class 60
4.3.8.Stüdyo Consept.....61
4.3.9.Eğitim Stüdyo 62
4.3.10.Stüdyo Eva Huzur 63
4.3.11.Stüdyo Meram 2.....64
4.3.12.Stüdyo Ufuk.....65
4.3.13.Stüdyo Eva Style.....66
4.3.14.Gold İstanbul 67
4.4. Konya'da Stüdyo Dairelerin Kültürel, Demografik ve Sosyal Ölçekte Gelişim Süreci 68
4.4.1.Metodoloji 68
4.4.2.Araştırmanın Evren ve Örneklemi 68
4.4.3.Araştırma Verilerinin Toplanması 69
4.4.4.Araştırma Verilerinin Analizi 70
4.4.5.Bulgular ve Yorum 70
4.4.5.1.Katılımcıların Cinsiyeti 70
4.4.5.2.Katılımcıların Yaşı 71
4.4.5.3.Katılımcıların Eğitim Düzeyleri.....71
4.4.5.4.Katılımcıların Medeni Durumu.....72
4.4.5.5.Katılımcıların Meslekleri.....72
4.4.5.6.Katılımcıların Aylık Ortalama Gelir Düzeyleri 73
4.4.5.7.Katılımcıların İkamet Ettiği Stüdyo Daire Tipi 73
4.4.5.8.Katılımcıların İkamet Ettiği Stüdyo Dairenin Mülkiyet Durumu 74
4.4.5.9.Katılımcıların Stüdyo Daireyi Satın Alma Amaçları 74
4.4.5.10.Katılımcıların İkamet Ettiği Stüdyo Dairelerin Kira Bedeli 74
4.4.5.11.Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Ettiği Kişi Sayısı 75
4.4.5.12.Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Ettiği Kişiler.....75
4.4.5.13.Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Etme Süresi 76
4.4.5.14.Katılımcıların Stüdyo Daireden Önce Kaldığı Konut Tipi.....76
4.4.5.15.Katılımcıların Stüdyo Daireyi Tercih Etme Sebepleri 77
4.4.5.16.Katılımcıların Yaşadığı Konutta Beğendiği Özellikler 77
4.4.5.17.Katılımcıların Komşuları ile Birbirlerine Misafir Olma Sıklığı 78
4.4.5.18.Katılımcıların Tanıdığı Komşu Sayıları 79
4.4.5.19.Katılımcıların Komşuları ile Aktivitede Bulunma Sıklığı.....79
4.4.5.20.Katılımcıların Konut Yapımına Getirilen Metrekare Sınırına Ait Görüşleri.....80
4.4.5.21.Katılımcıların Stüdyo Daireler Üzerinde Var Olan Olumsuz Düşüncelere Ait Görüşleri.....80
4.4.5.22.Katılımcıların Stüdyo Daireyi Tercih Etmesinde Etkili Olan Faktörler 81
4.4.5.23.Katılımcıların Kullanıcı Deneyimleri.....83
4.4.5.24.Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Ettiği Kişi Sayısı ile İkamet Ettiği Kişilerin İlişkisi 84
4.4.5.25.Katılımcıların Yaşadığı Konutta Beğendiği Özellikler ile Katılımcıların Stüdyo Daireyi Tercih Etme Sebepleri Arasındaki İlişki.....85
4.4.5.26.Katılımcıların Mahalle Baskısına Maruz Kalmalarının Cinsiyet ile İlişkisi.....86

4.4.5.27.Stüdyo Daire Kullanıcılarının Tanıdığı Komşu Sayıları ile Cinsiyete Göre İlişkisi 87
4.4.5.28.Stüdyo Daire Kullanıcılarının Komşuları ile Aktivitede Bulunma Sıklığının Cinsiyete Göre İlişkisi....88

5.DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 89

KAYNAKLAR 93

EKLER 99

ÖZGEÇMİŞ....101

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

%: Yüzde

Kısaltmalar

km: Kilometre
m: Metre
m^2: Metrekare
TV: Televizyon
vb.: Ve benzeri
yy.: Yüzyıl

1. GİRİŞ

Yüzyıllar boyunca insanların barınma ihtiyacını karşılayan konut; zaman içerisinde kullanıcıların değişen istekleri ve yaşam tarzları ile dönüşüme uğramıştır. Sanayi Devrimi'nin etkisi ile insan ve hayvan gücünün yerini buhar gücü, küçük imalathanelerin yerini ise büyük fabrikalar almıştır. Kırsalda iş gücüne ihtiyaç olmaması kente göçü tetiklemiştir. Kentleşme sonucu nüfusun artması barınma sorunlarını ortaya çıkarmıştır. İnşaat sektöründeki teknolojik gelişmeler; tek veya iki katlı yapılardan apartmanlara, apartmanlardan lüks güvenlikli sitelere, rezidanslara geçilmesini sağlamıştır. Konut geçmişten bugüne sürekli bir değişim halindedir.

McLuhan (2001); teknolojik, ekonomik ve bilimsel gelişmelerle birlikte uzaklık kavramının önemini yitirerek, Dünya'nın bir küresel köy (global village) halini aldığı ifade etmiştir. Böylece dünyada herhangi bir yerde olan bir olaydan, dünyanın diğer ucunda olan bir kişinin haberi olmaktadır. Küreselleşme, farklı kültürlerin birbirleri ile etkileşimini büyük ölçüde artırarak kültürlerin iç içe geçmesini, birbirine benzemesini ve melezleşmesini doğurmuştur. Yaşam tarzında meydana gelen değişiklikler ile kullanıcıların istekleri farklılaşmış, bu durum mimari tasarıma da yansımıştır. Farklı kültürlerle ilişkilendirilebilen tek kişilik aile yapısı, kültürlerin birbiri ile etkileşimi sonucu Türk kültüründe de görülmeye başlanmıştır. Aile yapısında meydana gelen bu değişim sonucunda, yeni bir plan tipi olan stüdyo daireler (1+0 ve 1+1 konutlar) ortaya çıkmıştır.

1.1.Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Bu tezin amacı; zamanla değişen ve dönüşen konut planlamasının sebeplerini tespit etmek, yeni konut tiplerinden "stüdyo" tipi konut tasarımlarını araştırarak incelemeyi hedeflemektedir. Bu tez çalışması; kültür ve konut kavramlarının değişerek günümüzün stüdyo konut tipini nasıl oluşturduğunu ve bu konut tipinin gelişim sürecini tespit edilip değerlendirilmesini amaçlamaktadır.

Konut tasarımında en önemli etkenlerden biri kültürdür. Küreselleşme ile toplumlar arasındaki kültürel farklılıklar azalmaktadır. Bu doğrultuda; kültürel değişim ile yeni konut tipleri ortaya çıkmaktadır. Teknolojinin ilerlemesinden payını alan medyanın küresel kültürü yaymaya başlamasıyla, son dönemde üretilen konutlar birbiri

ile benzer hal almışlardır. Küreselleşme sonucu Amerikan kültürü ile özleştirilen stüdyo daireler Türkiye'de de yapılmaya başlamıştır.

Bu tez kapsamında değişen yaşam tarzları ile son yıllarda trend haline gelen stüdyo daireler; sosyo-kültürel ve mimari değişim üzerinden incelenmiştir. Türkiye'de ve Konya'da yapılan ilk 1+1 konut tespit edilerek mimarları ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak stüdyo dairenin ortaya çıkış sebepleri araştırılmıştır. Araştırma sürecinde 2010-2016 tarihleri aralığında, Konya'da yapılan stüdyo daireler tespit edilmiş ve 14 adet yapı incelenmiştir. Stüdyo dairelerin kültürel, demografik ve sosyal ölçekte gelişim sürecini Konya örneği üzerinden araştırmak amacı ile 14 Kasım-5 Aralık 2016 tarihleri arasında 346 kişi ile yüz yüze anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışma ile stüdyo daire kullanıcılarının demografik özellikleri, bu daireleri tercih etme sebepleri, deneyimleri ve sosyo-kültürel özellikleri belirlenmiştir.

1.2.Materyal ve Metot

Son yıllarda gündemde olan stüdyo daireler ile ilgili günümüze kadar Konya ölçeğinde kapsamlı bir araştırma yapılmamıştır. 2000'li yıllara kadar yapılan çalışmalar da Konya'daki apartman yapılarını 2000'li yıllara kadar incelenmiş olduğu görülmektedir.

Tezin ilk bölümünde; tezin amacı, kapsamı, materyal ve metodu anlatılmış, araştırmanın kuramsal bölümünü oluşturan kavramlar ile ilgili çeşitli kaynaklar taranmıştır. Bunun yanında eski ve yeni konut tipleri ile ilgili yapılan tez çalışmaları incelenmiştir.

İkinci bölümde; kültür ve küreselleşme kavramlarının konut planlanmasındaki etkisi incelenmiştir. Çeşitli iletişim ağlarıyla birbirine bağlı olan dünyada kültürler arası etkileşimin bireylerin yaşam biçimlerini, tüketim alışkanlıklarını ve bunlara bağlı olarak konut tasarımlarını değiştirmesi anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde ise stüdyo dairelerin ortaya çıkış ve gelişim süreçleri hem Dünya hem de Türkiye ölçeğinde sosyo-kültürel ve mimari boyutta incelenmiştir. Bu bölümde Türkiye'de yapılan ilk 1+1 yapı ve yapılma amacı araştırılmıştır.

Tezin dördüncü bölümünde Konya/Merkez'de yapılmış olan stüdyo dairelerin konumları tespit edilmiş, birbirine yakın konumda yer alan stüdyo daireler bir arada gruplandırılmış ve 3 adet bölge belirlenmiştir. Bu bölgelerin belirlenmesinde, stüdyo tipi konutların yoğunlaştıkları bölgeler esas alınmıştır. Bu dairelerin konumları ile plan

şemaları incelenmiştir. Tezin bu bölümünde 346 stüdyo daire kullanıcısı ile yüz yüze anket çalışması yapılarak; kullanıcıların demografik, sosyal ve kültürel özellikleri tespit edilmiştir.

Tezin beşinci bölümü olan sonuç bölümünde elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

1.3.Kaynak Araştırması

Tezin oluşturulma sürecinde küreselleşme, kültür, konut tasarımda kültürün etkisi konularında literatür taraması yapılmıştır. Konu ile yerli ve yabancı makaleler ve kitaplar, yüksek lisans ve doktora tezleri irdelenmiştir. Bu kaynaklardan bazılarından edinilen bilgiler aşağıda özetlenmiştir.

Balamir (1975); "Kat Mülkiyeti ve Kentleşmemiz" adlı makalesinde 1965 yılında kabul edilen Kat Mülkiyeti Kanunu'nun getirdiği yenilikleri ve neden olduğu sonuçları anlatmıştır. Kat Mülkiyeti Kanunu'nun gecekondulaşma ve apartmanlaşma üzerine etkisini ve kanundan sonra yapılan apartman sayılarına makalesinde yer vermiştir.

Degasis (2006); "Konut Alanı-Yaşam Alanı İlişkisi Açısından Küçük Konutlar" isimli yüksek lisans tezinde küçük konutlar olan stüdyo tipi konutlar hakkında bilgi vererek bu konutların isminin aksine küçük olmadıklarını vurgulayarak doğru kullanımları ile bir konutta olması gereken her fonksiyonu karşılayabileceğine vurgu yapmıştır.

Dikeç (2013); "Küçük Konutların İç Mekan Tasarımında İşlevsellik Bağlamında Esneklik: Nef Flats Levent 163 Örneği" isimli yüksek lisans tez çalışmasında küçük konut ve tipolojisini inceleyerek, stüdyo tipi konutların kullanıcılarını tanımlamıştır.

Elçin (2012); "Küreselleşmenin Tarihçesi" isimli elektronik kitabında küreselleşmenin tanımını yaparak küreselleşmenin tarihçesini, boyutlarını ve küreselleşmeye olan yaklaşımları anlatmıştır. Küreselleşmenin üç döneme ayrılacağını ifade ederek bu dönemlerin siyasi, ekonomik ve sosyo-kültürel sonuçlarını belirtmiştir.

Ernst (1994); 1994 yılında yayımlanan "Immigrant Life in New York City, 1825-1863" isimli kitabında Amerika'nın o yıllarda büyük bir cazibe merkezi olduğundan ve başta İrlanda Patates Kıtlığı sonucu Amerika'ya göç eden İrlandalıların ve diğer göç eden yeni gelenlerin yaşam tarzlarından bahsetmiştir. Yeni gelenlerin ucuz

işçi gücünün kullanılmasını hem çocuk işçi hem de yetişkin işçi gücünü kullandıklarını ve yeni gelen halk ile yerli halkın çatışmasını anlatmıştır.

Görgülü (2003); "İstanbul'da Çeşitlenen Konut Üretim Biçimleri ve Değişen Konut Alışkanlıkları" isimli makalesinde değişen ihtiyaçlar doğrultusunda konut yapımında meydana gelen değişim sürecini anlatmıştır. Görgülü değişen aile yapısı ile birlikte yeni konut tasarımlarının yapıldığını belirtmiştir.

Gür (2000); "Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü" isimli kitabında konutun insanlığın en temel ihtiyaçlarından biri olduğunu belirterek, konut tasarımı etkileyen kavramları incelemiştir. Konut biçiminin belirleyicilerini doğal, sosyal ve kültürel belirleyiciler olarak ele alarak, kültür kavramının konut üzerindeki etkisine değinmiştir.

Güvenç (1999); "İnsan ve Kültür" isimli kitabında, kültür kavramını tüm yönleri ile ele almıştır. Kültürün zaman içerisinde değişebileceğini ifade eden yazar, kültürün özelliklerine değinerek kültürel süreçleri açıklamıştır. Bu kitapta küreselleşme sürecinde kitle iletişim araçlarının kültürel etkileşim konusunda etkin rol oynadığını belirtilmiştir.

Güvenç (2002); "Kültürün ABC'si" isimli kitabında, kültürü ele alarak kültürün özellikleri belirtmiştir. Kültürün çeşitli etkenlerle değişebileceğini ve bunların süreçlerini ele almıştır.

Keyman ve Sarıbay (1997); "Küreselleşme Sivil Toplum ve İslam" isimli derleme kitabında farklı yazarların küreselleşme kavramının siyaset ve toplum ilişleri ile ilgili yazılarını içermektedir. Bu kitapta küreselleşmenin Türkiye üzerinden etkileri tartışılmıştır.

McLuhan (2001); "Gutenberg Galaksisi: Tipografik İnsanın Oluşumu" isimli kitabında küreselleşme kavramına değinerek literatüre "global köy" kavramını kazandırmıştır. Küreselleşmenin medya ve iletişim alanındaki yansımalarını ele alan kitap, küreselleşmenin insan hayatına etkilerine değinmektedir.

Riss (1890); "How The Other Half Lives" isimli çalışmasında 19.yüzyıl başlarında Dünya'da ki kıtlık, savaş, işsizlik gibi nedenlerden dolayı Amerika'ya göç edenlerin, yaşam koşullarını anlatmıştır. 1+1 kiralık evlerde yaşam mücadelesi veren göçmenlerin yaşadıkları cadde, sokak hatta evlerini fotoğraflamış ve Amerika basınında büyük yankılar uyandırmıştır.

Ulusoy (1999); "Konya'da Apartman Yapılarının Tarihsel Gelişimi" isimli çalışmasında Türkiye'de ve Konya'da apartmanlaşma sürecini, Konya'nın Cumhuriyet zamanındaki konut ile 2000'li yıllara kadar olan konut değişimini incelemiştir.

Konya’daki ilk betonarme apartmanın Hayat apartmanı olduğunu ve apartmanlaşma sürecindeki Konya’nın geçirdiği imar faaliyetlerinden bahsetmiştir.

Ünlü (2014); Küreselleşen Dünya'da Yeni Kentsel Kurgular: "Stüdyo Dairelerde Yaşam” adlı yüksek lisans tezinde Konya’da yeni bir kavram olarak karşımıza çıkan stüdyo dairelerde yaşamı sosyolojik olarak incelemiştir. Konya’da stüdyo dairede kalan kişiler ile röportajlar yapmıştır.

Yenice (2012); “Konya Kentinin Planlama Tarihi ve Mekansal Gelişimi” isimli makalesinde Konya kentinin geçirdiği imar faaliyetlerini, 1940’lı yıllardan başlatarak planlama sürecini 2012 yılına kadar anlatmıştır.

2. KÜRESELLEŞME VE KÜLTÜR

2.1. Küreselleşme Kavramı

2.1.1.Küreselleşmenin Tanımı

20. yüzyıl biterken bilimsel, teknolojik ve ekonomik gelişmeye bağlı olarak iletişim, enformasyon ve bilişim alanında gerçekleşen hızlı değişim uluslar arasındaki sınırların önemini ortadan kaldırdı. Bu süreç dünyayı giderek küçültürken; "küreselleşme" (globalisation) kavramını da tartışmaların odak noktasına yerleştirdi (Akdemir, 2004).

Küreselleşme (Globalleşme), günlük konuşmalarda bile en sık kullanılan kavramlardan biri sayılabilir. Buna rağmen, küreselleşme ile kastedilen veya betimlenen "durum", çok net bir görünüme sahip değildir: Kavram bazen dünya toplumlarının birbirine benzeme süreçlerini; buna bağlı olarak tek bir global kültürün ortaya çıkmasını; bazen de toplumların, toplulukların ve kimliklerin kendi farklılıklarını ifade etme sürecinde kullanılabilmektedir (Keyman ve Sarıbay, 1997).

Bu kurgular doğrultusunda küreselleşmenin açıklanmasında ise iki faktörün etkili olduğu görülür. Bunlardan ilki dünya çapında bağlantı-alışveriş-mal ve insan hareketliliğinin artışı, ikincisi ise, zihinsel kültürel süreçte ortaya çıkan hızlı değişim ve farklılaşmalardır (Keyman ve Sarıbay, 1997). Küreselleşme ekonomik, siyasal ve kültürel bütünleşme çabasını karşılıklı bağımlılıkla izah etmeye çalışırken, farklılıkların azaltılıp, ortak yönlerin artmasını kültürel homojenlikle gerçekleştirmeye çalışır (Akdemir, 2004).

2.1.2.Küreselleşmenin Tarihçesi

Küreselleşme kavramı ve sürecinin kesin olarak ne zaman başladığı hangi evreden geçildiği tam olarak bilinmemekle birlikte, küreselleşme insanların bulundukları yerlerden başka yerlere göç ve ticaret kervanlarının oluşturulması, binek hayvanların evcilleştirilmesi, büyük pazarların kurulması, ipek yolu ve deniz yollarının kullanılarak yeni bölgelerin keşfedilmesi kadar eskiye dayanan bir geçmişi olduğu söylenebilir. Ancak kavramın bugünkü anlamda işlerlik kazanmasının başlangıcı 4 Nisan 1959 tarihinde The Economist dergisinin kullanımı ile olmuştur (Aktel, 2001).

McLuhan (2001); “Gutenberg Galaksisi Tipografik İnsanın Oluşumu” isimli kitabında günümüzde sıkça dile getirilen “global village” yani “küresel köy” terimini kullanarak tüm değerlerin ortak paydada buluşacağını ifade etmiştir.

Küreselleşmenin 400 yılı aşan bir tarihi arka planı olduğu pek çok düşünür tarafından kabul edilmektedir. Ancak küresel, küreselleşme, küreselleşen gibi kavramların kullanımına 1960’lara kadar pek rastlanmamaktadır. Küreselleşme kavramı, 1980’lere doğru Harvard, Colombia, Stanford gibi prestijli Amerikan işletme okullarında kullanılmaya başlanmış, daha sonra yine aynı yıllarda uluslararası iktisadi kuruluşların yayınlarına ve raporlarına girmiştir. 1990’larda ise giderek artan bir biçimde toplumsal değişim kuramlarını açıklamada anahtar bir kavram olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bir yaklaşıma göre kapitalizm, tarih sahnesine çıktığı andan itibaren yöresel değil küresel bir özellik taşımaktadır ve küreselleşme, üç evreden geçmiştir (Tokat, 2010):

- 15. yüzyılın sonlarında başlayan, coğrafi keşiflerin ve ticaretin tetiklediği ‘sömürgecilik’ evresi,
- 19. yüzyılın ikinci yarısında gerçekleşen sanayi devriminin tetiklediği ‘emperyalizm’ evresi,
- 1980’lerde başlayan ve iletişim teknolojilerindeki devrimsel nitelikte gelişmelerin tetiklediği ‘küreselleşme’ evresi.

2.1.2.1.Birinci Küreselleşme

Birinci küreselleşme feodalizmden ticari kapitalizme geçiş ile başlamıştır. Birinci küreselleşmenin itici gücü denizcilikteki gelişmelerdi. Pusulanın bulunması ve bunun arkasında yeni kurulmakta olan ulusal devletin mümkün olduğu kadar fazla altın ve gümüş getirme arzusu ile fazla ihracat yapma politikası bunun arkasındaki faktör olmuştur (Oran, 2000).

Bu dönemde pusulanın gelişmesi ile beraber artan coğrafi keşifler sömürgecilik evresini meydana getirmiştir. Bu dönemde ülkelerin altın ve gümüş gibi değerli madenlere ulaşma isteği birinci küreselleşme döneminin temelini oluşturmuştur.

Birinci küreselleşme dalgasının siyasal boyutuna baktığımızda, feodal beyliklerin yerini daha büyük ölçekli bir siyasal birime; “ulus devlet”e bıraktığı

görülmektedir. Yeni siyasal birim, ülke üzerinde tek tip yasaların çıkartılması, bölgelere göre değişmeyen vergi politikasının belirlenmesi, dil ve kültür yönünden homojenleştirme politikalarının yürütülmesi ve hukuk güvenliğinin sağlanması gibi fonksiyonları üstlenerek, ticaret burjuvazisinin ulusal pazar ölçeğinde faaliyet göstermesini güvence altına aldı (Yıldız, 2007)**.**

Deniz seferleri ve sömürgeleştirme politikaları süreç içerisinde emperyalizme dönüşmüş, sömürgeleştirilen topraklardan sağlanan kaynaklar Avrupa'ya taşınarak Avrupa'nın zenginleşmesi ve gelişmesi sağlanmıştır. Zenginleşme sadece iktisadi hayatta değil, bilim, düşünce, kültür ve toplumsal hayatta da sağlanmış, oluşan ortam sanayileşme faaliyetlerinin başlamasının ardından sanayi devrimine de zemin hazırlamıştır (Elçin, 2012).

2.1.2.2.İkinci Küreselleşme

19. yüzyılın ikinci yarısında gerçekleşen sanayi devrimi ikinci küreselleşme dönemine zemin hazırlamıştır. Sanayileşme ile beraber bazı gereksinimler ortaya çıkmıştır.

Meşhur gereksinmeler (Oran, 2000):

- Sürekli hammadde sağlama gereksinmesi,
- Mamul maddelere pazar bulma gereksinmesi,
- Fazla nüfusa yer bulma gereksinmesi
- Marjinal verimliliği düşen sermayenin verimliliğini artırmak için daha az sermaye bulunan yerlere yatırım gereksinmesi.

Endüstri Devrimi, serbest ticaret kuramlarının başlamasıyla, 19. yüzyıl sonlarında liberal bir ekonomik sistem yaratmıştır. Uluslararası ticaret engellerinin, sermaye ve işgücü hareketliliği kısıtlamalarının bulunmadığı bu dönemde mal ticareti önemli boyutlara ulaşmıştır. İşgücü hareketliliği üzerinde herhangi bir engel bulunmaması nedeniyle, daha iyi iş imkânları bulabilmek amacıyla gelişmiş ülkelere giden ucuz işgücü üretimde girdi maliyetlerini düşürmüş, bu maliyet avantajı da daha çok sermaye birikimi ve daha fazla yatırım olanaklarına ulaşılmasını sağlamıştır (Elçin, 2012). Bu dönemde sanayinin geliştiği ülkelerde iş imkanlarının artması insan

yoğunluğunun bu bölgelerde toplanmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda sermaye sahipleri ucuz iş gücüne erişmişlerdir.

Bu dönemde ortaya çıkan buharlı gemi, demiryolları, telgraf ve telefon gibi yenilikler ülkeler arasındaki iletişimin artmasını sağlamış, mesafeleri düşürmüş ve gerek işgücünün gerekse sermayenin ve üretimin hızlı bir şekilde yer değiştirmesine imkân tanımıştır (Elçin, 2012).

2.1.2.3.Üçüncü Küreselleşme

20. yüzyılın sonlarında iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle üçüncü küreselleşme dönemi başlamıştır. Bu dönemde uluslar arası şirketler ön plana çıkmıştır. Şirketlerin ulaşabildikleri pazarların sayısı artmış ve sermaye dolaşımı hız kazanmıştır.

Üçüncü küreselleşmede, 1970'lerden bugüne yaklaşık 10'ar yıllık dönemler hâlinde üç tane itici güç ortaya çıktı. Bunlardan birincisi 1970'lerde çok uluslu şirketlerin doğması ve güçlenmesidir. İkincisi, 1980'lerde yapılan iletişim devrimi, özellikle optik kablonun ve bilgisayarın ortaya çıkmasıyla meydana çıkan iletişim devrimidir. Üçüncüsü ise 1990'larda Sovyet bloğunun çökmesi üzerine Batı'nın rakibinin kalmamasıdır. Yaklaşık 10'ar yıl arayla meydana gelen bu üç gelişme birbirini izleyerek ve birbirini güçlendirerek üçüncü küreselleşmenin itici gücünü teşkil ettiler (Oran, 2000).

Bu dönemde küreselleşme büyük bir ivme kazanarak benzeri görülmemiş bir seviyeye ulaşmıştır. Bu durumun türlü nedenleri mevcuttur. Ekonomik anlamda, uluslararası ticaret hacmi ve uluslararası sermaye akımlarının hızı daha önceden eşi görülmemiş seviyelere erişmiş, küresel üretim süreçleri büyük bir dönüşüm yaşamıştır. Öte yandan, özellikle II. Dünya Savaşı sonrası dönemde böyle büyük bir savaşın bir kez daha yaşanmamasını teminen, siyasi küreselleşme ivme kazanmıştır. Ayrıca, teknolojik anlamda, bu dönemde, yerkürenin hemen her kesimini etkisi altına alan bir iletişim devrimi yaşanmıştır (Bayar, 2008).

2.1.3.Küreselleşme Kavramının Boyutları

2.1.3.1.Ekonomik Boyutu

Ekonomik boyutu, küreselleşmenin en çok öne çıkan ve tartışılan aynı zamanda en eski ve kökleşmiş boyutudur. Günümüzde hiçbir sistemde ekonomik anlamda bir milliyetçilikten söz etmek mümkün görünmemektedir. Dünyanın her köşesinde, büyük oranda çok uluslu şirketlerin yönlendirdiği küresel bir ekonomik düzen, başarıyla etkinliğini sürdürmektedir. Sürecin ekonomik boyutunun, hem kültürel hem de siyasi boyutu için sürükleyici güç olduğu düşünülmektedir (Tokat, 2010).

İktisadi açıdan küreselleşme özellikle 1980'lı yıllarda önem kazanmıştır. Bu yıllardan itibaren dünyadaki endüstriyel şirketler; hızlı pazar değişiklikleri, ürün ve üretim teknolojisi değişiklikleri ve giderek zorlaşan rekabet koşullarından önemli ölçüde etkilenmeye başlamışlardır. Özellikle pazarların doyuma ulaşması müşterileri daha seçici kılmış ve ürün çeşitliliğini arttırmıştır. Ayrıca artan rekabet ve teknolojik gelişmeler ürünlerin yaşam çevrimlerini kısaltmıştır (ÖİK, 1995a). Küreselleşme ile beraber şirketler sadece kendi ülkelerinde sınırlı kalmayıp uluslar arası anlamda pazarlama ve tanıtım yapma imkanına kavuşmuştur. Bu durumda markalar arasında rekabete yol açarken, tüketicilerin ise alternatiflerinin çoğalmasına sebep olmuştur.

Küresel ekonomi politikaları, toplumların üretim ve tüketim biçimlerini etkilemektedir. Küreselleşmenin ekonomik boyutu serbest ticaret, rekabet ortamı, deregülasyon, özelleştirme gibi kavramlar çerçevesinde yapılanmaktadır. Bu kavramlar tek bir terime indirgendiğinde karşımıza ‘piyasa ekonomisi’ terimi çıkmaktadır (Tokat, 2010).

Küreselleşme ile uluslar üstü şirketler (trans-national firms) dünyada hızlı gelişmiştir. Yapıları itibariyle, çıktıkları ülkelerin çıkar ve değerlerinden ziyade daha genel bazda dünya çapında kar motifine yönelmiş olan uluslar üstü firmalar rakipleriyle dünya pazarlarında büyük rekabete girmişlerdir. Bu amaç doğrultusunda yatırım ve üretimlerini dünyanın farklı yerlerine taşımışlardır. Bunda mal ve hizmetler için global bir pazar oluşmasında en önemli paya sahip olan iletişim ve finansal teknolojilerindeki inanılmaz gelişme ön ayak olmuştur. Bilgisayar donanım ve yazılımları, uydular, fiber-optik kablolar ve yüksek hızlı elektronik transferler firmaların global pazarlar tekmiş gibi hareket etmelerine imkan sağlamıştır (ÖİK, 1995a).

Küreselleşme ile fon fazlası olanlarla bu fonları kullanmak isteyenler arasındaki bağlar çeşitlenmiş ve ilişkiler yoğunlaşmıştır. Uluslararası finans piyasalarında iş görmek olağanlaşırken, yeni dışa açılan ülkelerin iç mali piyasalarına giriş ve çıkışlar da kolaylaşmış ve hızlanmıştır. Başka bir ifadeyle çeşitli ülkelerdeki finansal kurumlar, yabancı ülkelerde giderek artan oranlarda finansal yatırım faaliyetinde bulunmakta ve dünya finans piyasaları çerçevesinde yatırımcılara getirişi daha yüksek ve riski daha düşük olanaklar sağlamaktadırlar. Finansman ihtiyacının yerel piyasalardan karşılanamadığı durumlarda, uluslar arası piyasalarda oluşan büyük miktarlardaki fonlar bu ihtiyaca cevap vermektedir (ÖİK, 1995b).

Küreselleşme ile beraber ekonomik düzen yeni bir hal almıştır. Şirketler önceden sadece kendi olduğu bölgelere hitap edebilirken, artık dünya üzerinde her bölgedeki tüketicilere ulaşmaya başlamışlardır. Bu durumda şirketlerin üretim kapasitelerini artırması, yeni iş imkanının açığa çıkması gibi durumları oluşturmuştur.

2.1.3.2.Siyasi Boyutu

Küreselleşmede ulus-devlet, otoritesini kaybetmiş ve yetkisini uluslar üstü kuruluşlara devretmeye başlamıştır. Bu bağlamda siyasal küreselleşme, Siyasal sınırların bir devlete belirli bir toprak parçası üzerinde mutlak egemenlik sağlama gücünü yitirmesi; yönetim sistemlerinin karşılıklı etkileşiminin artması; demokrasi, sivil toplum örgütleri, insan hakları ve özgürlükler temelinde dış müdahalelerin ve etkileşimin yoğunluk kazanması; dil, din, etnik köken, bayrak vb. siyasal-kültürel semboller düzeyinde monolitik, tek tipçi bir yapıya dayanan ulus devletin işlevleri değişerek, uluslararası üst kuruluşların öne çıkması süreci olarak anlamlandırılmaktadır (Çelik, 2012). Küreselleşme siyasi anlamda da bazı değişikliklere gidilmesine sebep olmuştur. Küreselleşme sonucunda ulus devlet anlayışı etkisini kaybederken uluslar üstü kuruluşlar ön plana çıkmıştır. Bu bağlamda ülkelerin karşılıklı etkileşimlerinin artması ile yönetim sistemleri, kültürel öğeler gibi bir çok unsur birbirinden etkilemiştir.

Ekonomik küreselleşmenin sonucu olarak ortaya çıkan siyasal küreselleşme ile teknolojik gelişmelerin de etkisiyle devlet otoritesinin ve ulusal sınırların kaybolmaya başladığı bir dünya görüntüsünün ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Aşırı küreselciler, sınırların ortadan kalktığı bir dünyanın ortaya çıkacağı öngörüsünde bulunmaktadırlar. Siyasal gücün küresel toplumsal yapıların elinde olduğunu ve toprak bütünlüğüne dayalı devletler yerine, küresel ağlar aracılığıyla ifade edildiğini

belirtmektedirler. Böylelikle siyasal küreselleşmede asıl belirleyici olanın artık sadece devletlerarasındaki resmi ilişkiler olmadığı sivil toplum, uluslararası örgütler ve bölgesel birlikler ya da kuruluşların da birer oyuncu haline geldiği bir yapıdan söz etmek mümkündür (Çalışır, 2009).

2.1.3.3.Sosyo-Kültürel Boyutu

Küreselleşmenin başka bir sonucu, mesafe ve mekan idrakini aşındırmak suretiyle, ulusal toplumların sınırlarını aşan bir "dünya toplumu" tasavvurunun oluşmasını teşvik etmesidir. Dünya toplumunun veya küresel camianın oluşmaya başlamasında devletlerin bu arenanın yegane aktörleri olmaktan çıkmasının ve devlet dışı yeni etkileşim biçimlerinin belirlenmesinin rolü büyüktür (Uşak, 2002b).

Küreselleşme sosyo-kültürel boyutta incelendiğinde dünya üzerinde kültürel etkileşimin artmasındaki en önemli etken iletişim teknolojilerinde yaşanan büyük gelişmelerdir. Sinema, edebiyat, internet, TV programları, spor, moda gibi kavramlar ile dünya üzerindeki kültürler birbirleriyle etkileşime girmişlerdir.

Giderek artan tüketim kültürü anlayışı, yemekten giyinmeye kadar benzeşmeyi, tek tipleşmeyi doğurmakta ve yerel kültürleri tehdit etmektedir. Hamburger ve Coca-Cola kültürü egemen kültürler haline gelmektedir (Aktel, 2001).

Küreselleşme, kültürlerin hareket alanını genişletmekte ve ortak noktaların güçlenmesini olanaklı hale getirmektedir. Yeryüzünün önemli bir kısmında kültürleri birbirine yaklaştırmaktadır. Kültürel homojenliği sağlamak için kültür planlaması yaparak değişimi bir çizgi haline dönüştürmek isteyenler kendilerinin kabullenilebilmesi için homojen kültür oluşturma ihtiyacındadır (Akdemir, 2004).

Küreselleşmenin kültürel boyutu ele alındığında ortaya çıkan diğer bir önemli unsur, tek düze tüketim kültürü olgusunun gelişmesidir. Teknolojik gelişmeler, karşılıklı etkileşimi artırarak, evrensel standartlarda bir tüketim kültürünü ortaya çıkarmıştır. Artık nesnelerin kendileri değil, sahip oldukları imaj, yaşam tarzı satın alınmaktadır. (Yargıç, 2009).

Kültürel bir olgu olarak küreselleşmeyi olumlu görenler giyimden beslenme tarzına, televizyon dizilerinden bilgisayar programlarına, kadın haklarından eşcinsel özgürlüklerine kadar dünya ölçeğinde tek tip bir kültürü, batı toplumlarının ortak değeri olarak sunmaktadır. Coca Cola, Mc Donald's, Blue jean, Nike, Adidas gibi markalar

küreselleşirken bu örnekler tüketimcilik olarak adlandırılmaktadır. Bu ekonomik bir olaydan ziyade sosyo-kültürel bir tutum ve yaklaşımı ifade etmektedir (Akdemir, 2004).

İngilizce giderek dünya iletişim ağının ortak dili haline gelmektedir, Buna paralel olarak dünyada reklamcılık, tüketim kalıpları, yayın içerikleri ve bilgi standartları giderek birbirlerine yakınlaşmaya yönelmiştir. Aynı zamanda, ekonomik, politik ve teknolojik gelişmeler, kitle iletişim araçlarının devlet denetiminden çıkarılarak özelleştirilmesini ve ticarileşmesini teşvik etmektedirler. Böylece, küresel kitle iletişimi yoluyla bölgesel ve yerel kültürlerin evrensel bir 'tek' kültüre doğru yönlendirilmeleri hızlanmaktadır (ÖİK, 1995a).

Küreselleşme kültürel anlamda batılı olmayan ülkeler tarafından düşünüldüğünde; büyük miktarda Avrupa ve Amerika kültürünün öğelerinin benimsenmesi olarak dikkat çekmektedir.

Kültürel küreselleşmenin etki ve sonuçları, bu sürece tabi kılınan yerel kültürün güncel küresel değerlere yakınlığına, esnekliğine ve direnç gücüne göre değişmektedir. Kendi kültürünü reddedip tamamen küresel kültüre bağlanmak ya da kendi kültürü içine hapsolup dünyaya sırt dönmek aşırı tepkiler olarak görünürken, uluslar kendi kültürel değerlerini kaybetmeden dünya değerleriyle bütünleşmelerini sağlayacak sentezlere ihtiyaç duymaktadırlar. Küresel kültürün içinde özelliklerini kaybetmeden yaşayabilme şansına sahip olan kültürler için, küresel sistemin teknolojisini kullanarak uluslararası boyutta kendi bölgesel bilgi ve iletişim ağlarını kurabilme imkanı vardır (ÖİK, 1995a).

2.2.Kültür Kavramı

2.2.1.Kültürün Tanımı

Kültür; tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin anlamına gelir (www.tdk.gov.tr, 2016). İnsanbilim çevreleri, yaklaşık yüzyıldan bu yana, Tylor'un tanımını büyük ölçüde benimsemiştir. Tylor'un tanımına göre kültür, toplumun bir üyesi olarak, insan türünün öğrendiği, edindiği, bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür (Güvenç, 2002).

Latince ‘colere’ sözcüğünden gelen kültürün anlamı, ‘sipariş, bakım, işleme’ demektir. Kültür, doğanın verdiklerinin dışında, insanın doğaya kendisinden kattıklarına verilen genel bir addır. Toplumların kendilerine özgü bir yaşama biçimleri vardır. Bu yaşama biçimi, aynı zamanda dünyayı algılamak bakımından da o toplumu diğerlerinden ayırır (Tarım, 2002).

Kültür bir toplumun tarihsel süreç içerisinde ürettiği, kuşaktan kuşağa aktardığı, maddi ve manevi özelliklerin tümüdür. Bir topluma ait gelenek ve görenekler, normlar, örf ve adetler o toplumun kültürünü oluşturur.

Kültür insanlar arasındaki ortak inançlar, değerler, hareket ve davranış tarzlarıdır. Bir toplumun şarkıları, dansları oyunları, aile ve eğitim biçimleri, sosyal kuralları ve dili o toplum kültürünün öğeleridir. Kültür, toplumun bireyleri tarafından öğrenilen ortak davranışlardır (Asna, 1998). Toplumun ayrılmaz bir parçası olan kültür; objelerden, değerlerden ve toplumun üyelerinin tabiatla ve kendi aralarında gerçekleştirdikleri karmaşık etkileşmelerden doğmuş karmaşık bir bütündür (Yörükan, 2012).

Kültür, antropoloji dilinde ve eserlerinde aynı zamanda, şu temel kavramlar karşılığında kullanılan soyut bir sözcüktür (Güvenç, 1999):

- Kültür, bir toplumun ya da bütün toplumların birikimli uygarlığıdır.
- Kültür, belli bir toplumun kendisidir.
- Kültür, bir dizi sosyal süreçlerin bileşkesidir.
- Kültür, bir insan ve toplum kuramıdır.

Güvenç (1999); çeşitli alanlardaki kültür kavramını şu şekilde tanımlamaktadır:

- Sosyal miras ve gelenekler sistemi olarak; sosyal bir süreçte öğrenilen uygulama inanç, maddi ve manevi öğelerin birliği,
- İdealler, değerler ve davranışlar olarak; sosyo-kültürel evrendeki eylem ve araçların ortaya koyduğu ve nesnelleştirdiği anlamlar, değerler, kurallar, bunların etkileşim ilişkileri, bütünleşmiş ve bütünleşmemiş gruplar,
- Çevreye uyum olarak; insanların içinde bulundukları yaşam şartlarına uyumlarının toplamı,
- Geniş anlamda eğitim olarak; toplumsal olarak öğrenilen ve aynı yoldan yeni kuşaklara aşılanan davranış örüntüleri veya kalıpları,
- Bireysel psikoloji olarak; büyütülerek ekrana yansıtılmış bireysel psikoloji,

- Semboller olarak; maddi öğelerin, davranışların, fikir ve duyguların, sembollerden oluşan ve sembollere dayanan örgütlenmesidir.
- Kavramın kullanım alanlarına göre yapılan başka bir ayrımda da, kültür; bilimsel alanda, uygarlık; beşeri alanda, eğitim; estetik alanında, güzel sanatlar; maddi ve biyolojik alanda ise teknoloji olarak tanımlanmaktadır.

2.2.2.Kültürün Özellikleri

Kültür sözcüğünü tanımlama güçlüğü, sözcüğün çok anlamlı oluşunda aranabilir. Kültür antropoloji dilinde ve eserlerinde, şu temel kavramlar karşılığında kullanılan soyut bir sözcüktür:

• Kültür, bir toplumun ya da bütün toplumların birikimli uygarlığıdır.

• Kültür, belli bir toplumun kendisidir.

• Kültür, bir dizi sosyal süreçlerin bileşkesidir.

• Kültür, bir insan ve toplum kuramıdır (Zeybekoğlu, 2005).

Kültür sistemleri uyum ve dönüşüm potansiyeline sahiptir. Başka deyişle, kültür sistemi ayrı ayrı parçalardan bir bütün oluşturabilir. Sembol sistemleri ve anlamlar bir kültürden alınarak başka bir kültür bütünü içindeki bir parçayla uyum sağlayabilir. Kültür sistemi aynı zamanda dönüşebilir ve değişebilir. Mevcut sistem içerisinde oluşturulan yeni tavır ve davranışlar, kültürü diğerlerinden farklı bir yönde değiştirebilir. Kültür sistemi karşılıklı idrak edilir, müştereken girilir ve derinden hissedilir. Yani sembol sistemleri ve kalıplar kültür grubuna mensup bireylerin içinde yaşadıkları sosyo-kültürel yaşamla özdeşleştirilebilir (Kartarı, 2006).

Bu tanımdan çıkan anlamlan, insanbilimci Murdock (1940'1ar), birkaç alt başlık altında toplayıp açıklamaya çalışmıştır (Dönmez, 2006):

• Kültür, içgüdüsel ya da kalıtımsal değil, her bireyin doğduktan sonra yaşayarak kazandığı, öğrendiği bilgi, davranış ve alışkanlıklardır. Mademki öğrenilir, eğitimin kurallarına, yasalarına ve ilkelerine uygun olmak zorundadır.

• Bütün canlılar, yasadıkları sürece, varlıklarını sürdürecek, kendilerini tehlikelerden koruyacak bazı beceriler kazanmaktadır. Ancak insan öğrendiklerini yavrusuna aktarabilen tek canlıdır. Onun bu alandaki biricikliği kuskusuz dil öğrenme yeteneğinden gelmektedir. Bu anlamda, ilk yaradılışına kadar uzanan kültürün, tarihi ve sürekli bir varlık alam olduğu söylenir.

• Kültürün öğrettikleri yalnız zaman boyutunda sürekli değil, fakat aynı zamanda, toplumsal, yani mekana görelidir. Toplumdan topluma değişmektedir. Bir toplumun sahip olduğu, yarattığı, paylaştığı tüm alışkanlıklar, o toplumun kültürüdür. Bu anlamda, toplumun aile, mahalle, köy, kasaba gibi alt birimlerinin sahip olduğu farklı kültür birikimlerine toplumun alt kültürler denilebilir. Kültür toplumsal olduğuna göre, geleceği topluma bağlıdır.

Güvenç, kültürün özelliklerini şu şekilde belirtmiştir (Güvenç, 1999; 2002):

Kültür, öğrenilir: Kültür, içgüdüsel ve kalıtımsal değil, her bireyin doğduktan sonraki yaşantısı içinde kazandığı alışkanlıklardır.

Kültür, tarihidir ve süreklidir: Bütün canlılar, yaşadıkları sürece varlıklarını sürdürecek ve kendilerini tehlikelerden koruyacak bazı beceriler kazanırlar. Çünkü kültürün sürekliliğini gelenek ve görenekler sağlar.

Kültür, toplumsaldır: Kültür, öğrettikleri yalnız zaman boyutunda sürekli değil aynı zamanda toplumsaldır. Toplumdan topluma değişir. Sosyal bir grubun ortaklaştığı veya paylaştığı alışkanlıklar ister aile ister bir köy veya sınıf ister bir oymak veya ulus düzeyinde olsun, bir kültür ya da alt kültürdür. Eğer kültür toplumsal ise onun varlığı topluma bağlı olmalıdır.

Kültür, ideal ya da idealleştirilmiş kurallar sistemidir: Kültür her ne kadar ideal kural, davranış ve değerlerden oluşsa da, bireysel tutum ve davranışlar büyük ölçüde ideallerden ayrılır. Başka bir deyişle, her kültür bütünü kabaca ideal ve gerçek adını verebileceğimiz bir kültür ikileminden oluşur.

Kültür, ihtiyaçları karşılayıcı ve doyum sağlayıcıdır: Kültür, temel biyolojik ihtiyaçları ve bunlardan doğan ikinci derecedeki ihtiyaçları, çoğu zaman ve önemli ölçüde karşılar. Doyum, alışkanlıkları destekler ve pekiştirir. Doyum yokluğu ise, alışkanlıkların kaybolmasına yol açabilir. Öyleyse, kültürel öğeler toplumun üyelerine belli bir doyum veya hizmet sağlayarak var olabilirler.

Kültür değişir: Değişme, uyum yoluyla gerçekleşir. Kültürler, yayılma, ödünç alma, öykünme, vb. yollarla komşularına da benzerler; ayrıca, kültürel sistemi oluşturan bireylerin biyolojik ve psikolojik istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde uyum gösterirler. Koşullar değiştikçe, geleneksel çözüm yollarının sağladığı doyum düzeyi de azalır ve değişir. Yeni ihtiyaçlar ortaya çıkar ve bunlar bilinç düzeyine yükselir.

Kültür bütünleştiricidir: Hemen her kültürün öğeleri, uyum ve doyum sürecinin sonucu olarak bütünleşmek ya da öyle görünmek eğilimindedir. Tarihi ve çevresel

etkenlere ve çelişkilere açık olan kültürler tam bir bütünlük kazanamazlar. Kazanır gibi olurken, iç-dış güçler dinamiği dengeyi ve bütünleşme sürecini alt üst edebilir.

Kültür bir soyutlamadır: Kültürün bir bütün ya da bir sistem olduğu hep söylenir. Ancak sistemin tanımlanması oldukça zordur. Çünkü kültür bütünüyle maddi, gözlemlenebilir bir şey ya da olgu değildir. O, soyut bir kavramdır.

Kültürel öğeler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Gür, 2000):

- Kültürü saran çevrenin iklimsel ve topografik özellikleri
- Etkin dil, din ve benzeri nitelikler
- Yerleşme örüntüleri, toprak bölünmeleri, toprak sahipliği ve tapu sistemleri
- Aile, akrabalık strüktürleri
- Yiyecek alışkanlıkları, yeme tarzı
- Dinsel ve sembolik sistemler
- Statü belirtme biçimleri ve simgeleri, sosyal kimlik
- Tavırlar ve sözsüz iletişim
- Biliş şemaları
- Mahremiyet, kişisel mekan, egemenlik sınırı, kalabalıklaşma ile ilgili tutum ve davranışlar
- Toplumsal ilişki davranışı ve normları
- Çalışma, kooperatifleşme, ortak iş yapma, ticaret alışkanlıkları
- Üretim biçimi ve ilişkileri
- Gelenekler, ahlaki ve töresel ilişkiler; ideal kurallar, normlar; mekansal normlar (yani, bir mekanda neyin yapılıp neyin yapılamayacağını belirleyen değer kalıpları)

2.2.3.Kültür Değişimi

Kültürün en önemli işlevlerinden bir tanesi toplumun bireysel ve ortak ihtiyaçları karşılamasıdır. Kültür, zaman içerisinde ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar

doğrultusunda değişebilme potansiyeline sahiptir. Küreselleşme ile beraber kültürün bu değişebilme potansiyeli ön plana çıkmıştır. Özellikle ulaşım ve iletişim teknolojisindeki gelişmelerin tetiklediği kültürel etkileşim toplumlar arasında farklılıkların azalmasına sebep olmuştur.

Kültürel değişme toplumun kültürel yapısındaki değişmeyi belirtir (Kocacık, 2003). Kültür içinde bulunduğu çevreye uyarlanarak değişir ve bu değişim süreçlerinde bireylerin ihtiyaçlarına cevap verir. Yani toplumu oluşturan bireylerin sorunlarını çözmek için oluşmuş bu düzen ve kurallar bütünü, koşullar ve bireyler değiştikçe yeni ortaya çıkan sorunları çözebilmek için yine kendi içinde düzeltmeler yapar ve sürekliliğini sağlayabilmek için değişir. İnsan var olduğundan beri her dönemde yaşanan bu kültürel değişimler belli başlı bazı süreçler içinde gerçekleşir (Mumcu, 2009). Bu süreçler; kültürleme, kültürel yayılma, kültürleşme, kültürlenme, kültür şoku, kültürel özümseme, kültürel değişme veya kültür değişmesidir. Güvenç (1999); kültürel süreçlerin tanımlarını şöyle anlatmıştır:

- Kültürleme: Doğumdan ölüme kadar, bireyin toplumun istek ve beklentilerine uyacak şekilde etkilenmesi ve değiştirilmesidir.
- Kültürel Yayılma: Belli bir toplumda, dıştan içe doğru ya da içten dışa doğru, maddi ve manevi ögelerin sürekli olarak yayılmasıdır.
- Kültürleşme: Kültürel yayılma süreciyle gelen maddi ve manevi öğelerle, başka kültürden birey ve grupların, belli bir kültürel etkileşime girmesi ve karşılıklı etkileşim sonunda her ikisinin de değişmesidir.
- Kültürlenme: Belli bir toplumun alt kültürlerinden, ya da farklı toplumlardan kopup gelen birey ve grupların, buluşması ve bir etkileşim süresi sonunda, asıl kültür ve alt kültürlerde bulunmayan yepyeni bir birleşime varılması ve ulaşılmasıdır.
- Kültür Şoku: Bir kültürden başka bir kültüre giden bireylerin yeni kültüre uyumdur.
- Zorla Kültürleme: Bir kültüre mensup birey ve grupların, başka bir kültür tarafından zorla değiştirilmesidir.
- Kültürel Özümseme: Bir kültürel sistemin başka bir kültürel sisteme, giderek, kendine benzetmesi, kültürel egemenliği altına almasıdır.

- Kültürel Değişme veya Kültür Değişmesi: Yukarıdaki bütün süreçlerin ve öteki kültürel etmenlerin bir bileşkesi olarak toplumun bütünüyle veya bazı kurumlarıyla değişmesi ya da değişikliğe uğramasıdır.

Kültürleşme süreci, sonuçları bakımından kültürlenme (culturation) ve kültürlenememe (a culturation) olmak üzere iki genel tipe ayrılır. Kültürlenme, kültürleşmenin olumlu, kültürlenememe olumsuz tarafını anlatır. Kültürlenme, belli bir toplumun alt kültürlerinden ya da farklı toplumlardan kopup gelen birey ve grupların buluşması ve bir etkileşim süresi sonunda, asıl (veya alt) kültürde bulunmayan yepyeni bir senteze varılması halidir (Gür, 1996).

Antropoloji literatüründe kültürün maddi ve manevi unsurları incelenirken, kültür değişmesi sırasında bunlardan hangilerinin bir kültürden öbürüne daha kolay geçebileceği tartışılır. Genellikle maddi kültür unsurlarının, yani inançlardan çok bunların somut görüntülerinin bir başka kültür tarafından daha kolay ve çabuk benimsendiği kabul edilmektedir. Bu maddi kültür unsurları iletişimi en kolay olanlardır (Güngör, 1992).

Küreselleşme ile uluslar arası şirketler ürünlerini dünya üzerindeki her pazarda bulundurabilme ve satabilme imkanına kavuşmuştur. Gelişen iletişim teknolojileri ile artan reklam olanakları da bu duruma eklenince egemen kültürün sahip olduğu kültürel öğeler tüm dünya üzerinde benimsenmeye başlamıştır. Bu duruma örnek olarak; hamburger ve pizza kültürünün yemek kültüründe yer alması, toplumların giyim tarzlarını belirlerken ünlü moda ülkelerindeki moda haftalarını takip etmesi verilebilir.

İster evrensel, ister ulusal düzeyde anlaşılsın, kültür kavramı, şimdide yaşayan bizler için asla "geçmişin yükü", "geçmişin mirası" olmakla sınırlı değildir. Kültür kavramı, bizlerin bugün belki de geçmişte hiç örneği bulunmayan yeni düşünce, yaşama ve eylem türleri yaratmamızla kapsamı geleceğe doğru sürekli genişleyen bir kavram olarak kalacaktır (Özlem, 2000). Eskiden kültürleşme dostluk, komşuluk, savaşlar, göç veya uzun süreli gezilerle oluyordu. Gezginler, diplomatlar, din adamları, tüccarlar, gittikleri yerlere kendi kültürlerini de taşıyorlar; dönüşte de yazılı veya sözlü, ilişkiye girdikleri kültürlerden aktarmalarda bulunuyorlardır. Günümüzde ise kitle iletişim araçları, gazete, dergi, kitap, radyo, televizyon, internet, sinema, turizm, festivaller, göçmen işçiler vb. önemli kültürleşme araç ve yollarıdır (Alver ve Doğan, 2013).

Yeryüzündeki bütün çağdaş kültürler, kültürleşme sürecinin ürünüdürler. Kültürleşme sürecinde iki ya da daha çok kültür, karşılıklı etkileşim sonucu değişime

uğrar; yeni sentezler dinamik bileşkeler yaratırlar. Kültürleşme sürecinde, kültürlerin veya o kültürlerde yaşayan bireylerin ve grupların doğrudan etkileşime girmeleri şart değildir. Yazılı basın, radyo, TV yayınları, sinema, sanat ve moda akımlarının da uzun vadede, birbiriyle yüz yüze gelmeden kültürleşmeleri mümkündür. Çağımızda sözü edilen "globalleşme" (globalization/küreselleşme) budur (Güvenç, 2002). 20.yy.'da bir yandan "kentlileşme", "aydınlanma", "endüstrileşme" gibi metamorfozlar; yeni dünya görüşleri ve yeni normlar tanıtarak, diğer yandan kapitalist toplumlar bireyi ve bireyciliği yücelterek, tüm dünya kültürlerini değişmeye zorlamışlardır (Gür, 2000).

2.2.4.Kültür ve Konut

Tarihsel olarak konut; iletişim, etkileşim, mekan, zaman ve anlamın örgütlü bir örüntüsüdür. Bir yandan ait olduğu etnik grubun karakteristiklerini, yaşam biçimini, davranış kurallarını, çevresel tercihlerini, imgelerini, zaman-mekan taksonomilerini yansıtırken, öte yandan kullanıcısının özüyle ilgili imgelerini, kendini kanıtlama ve anlatma eğilimini, böylece tasarım, donatım ve biçemi ile bireyin kişilik ve ayrıcalığını yansıtır (Gür, 2000). Dünyanın her neresinde olursa olsun konut, her zaman ait olduğu toplumun kültürünü yansıtmıştır. Kimi zaman odanın köşesine yerleştirilen bir ibadet mekanı olarak karşımıza çıkan kültürel etkiler, kimi zaman da tamamen farklı konut birimleri tasarlanmasını gerektirmiştir (Telli, 2010). Konut mekanında yer alan eylemler, konutun kullanıcısı, konut mekanı ve büyüklüğü ve o mekanın tasarımı doğrultusunda belirlenir (Şener, 2000).

Doğal Belirleyiciler	Sosyal Belirleyiciler	Kültürel Belirleyiciler
• İklim • Topografya • Çevresel örüntü ve doku • Çevrede var olan malzeme vb.	• Toplumun teknik bilgi düzeyi/yasal düzenlemeler • Toplumun refah düzeyi • Toplumsal yapı • Aile-toplum ilişkileri	• Dünya görüşü (kültürel değerler ve normlar) • Yaşam biçimi ve davranışlar • Çevre/mekan kullanım normları • Konutun kullanım ve anlamı

Tablo 2.1. Konut Biçiminin Belirleyicileri (Geri Bakışta) (Gür, 2000)

Konut ve konut tasarımı süreç olarak, modern insanın tarihsel gelişimi ile örtüşmekte ve mimarlık kavramını da içerisine alarak günümüze gelmektedir. Söz konusu süreç içerisinde kültürün katkısı ise, yadsınamaz ayrı bir gerçekliktir. İnsan,

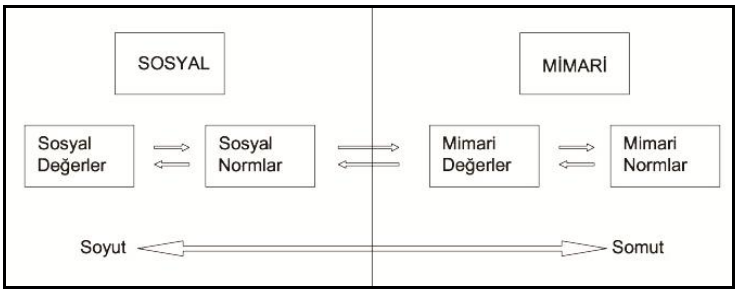
kültür ve mimarlık kavramları birbirleri ile yakın etkileşimde bulunan, zaman zaman birbirlerinin sınırlarını çizen, nitelik ve nicelikleri ile ilişkili ipuçları veren ve değerlendiren olgular halindedirler. Mimarlık ve kültür etkileşimi tarihin her döneminde izlerini bırakarak hareketine devam ederken, konut ve konut tasarım kültürü de, yakın insan ilişkisine sahip bir alt, ancak en önemli başlık olarak buna paralel bir tavır sergilemiştir (Asasoğlu, 2013).

Kültürel	**Sosyal**	**Bireysel**
• Dünya görüşü • Kültürel değer ve normlar • Din, Dil ve Sınıflandırma katagorileri • Aile-akraba ve toplum ilişkileri, yaşam biçimi • Çevre-mekan kullanma normları • Konut kullanımına ilişkin normlar • Konutun temel işlevleri ve anlamı	• Aile büyüklüğü ailenin sosyo-ekonomik statüsü ve toplumsal etki alanı • Ailenin dünya görüşü ve toplumsal tutumları • Aile yapısı/ailede roller • Ailenin yaşam biçimi • Ailenin öz imgesi, beklentileri, umutları • Ailenin konut deneyimleri ve konut imgesi	• Bireyin konutta kurduğu yararsal ilişkiler/ standartlar • Bireyin konutta kurduğu duygusal ilişkiler-özdeşdeyim-bağlanma • Bireyin kültürel normları yorumlanması-eğitim • Bireyin yaşam yoğunluğu • Bireyin konut deneyimleri • Bireyin öz imgesi

Tablo 2.2. Konut Biçiminin Belirleyicileri (İleri Bakışta) (Gür, 2000)

İçinde barındırdığı nitelikleri ile konut sosyal bir ünitedir ve bu özelliği sayesinde çevresi ile sürekli etkileşim halinde bulunarak değişim ve gelişimini sürdürmektedir. Konut bu değişim-gelişim sürecinin her safhasında biriktirdikleri, yeniledikleri ve değiştirdikleri ile içinde bulunduğu dönemin ihtiyaçlarına cevap verir hale gelebilmektedir. Her dönemde edindiği yapısal özellikler sayesinde konut, yerleşik hayata geçilen ilk çağlardan günümüze kadar geçen sürede, toplum ve bireylerin kültürel ve sosyal aktarımlarını sağlayan en önemli unsurlardan biri olma özelliğini kazanmıştır (Mumcu, 2009).

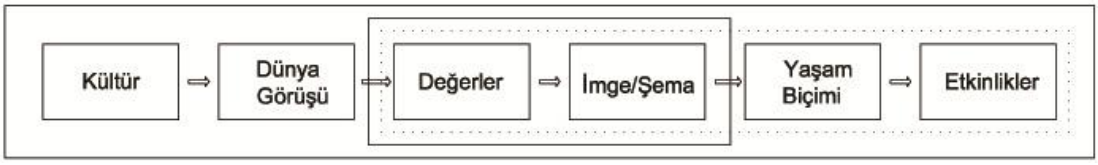
Zaman içinde oluşan ve değişerek devam eden sosyo-kültürel, davranışsal ve mekansal özellikler konut örüntülerini oluşturan yapısal bileşenler olarak gruplanabilir. Konut örüntülerinin bu interactive/etkileşimsel yapısı hızla oluşan ve birbirini takip eden, fiziksel ve sosyo-kültürel değişimlerin yaşandığı gelişmekte olan ülkelerde daha da önem kazanmaktadır (Çahantimur, 1997).

Şekil 2.1. Mimarlık ve Sosyal Değerler Arasındaki İlişki Modeli (Mazumdar ve Mazumdar, 1994)

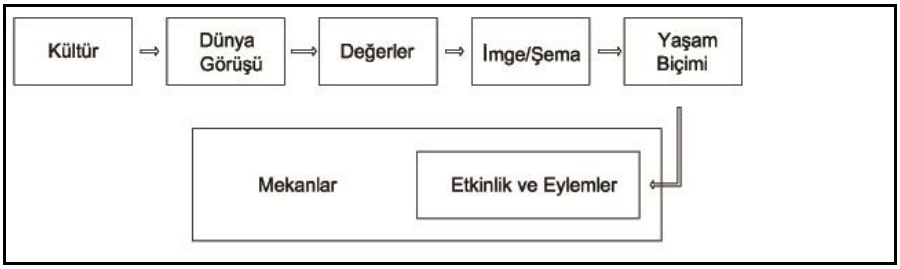
Kültürlerin yaşam tarzları, gelenekleri, düşünce yapısı, sanat anlayışları ile mekanları etkilediği, bu mekanların da kültüre katkı sağladığı ve bu etkileşimin sürekli olarak devam ettiği düşünülürse; kültür ve mekanın döngüsel biçimde birbirini etkilediği söylenebilir (Direk, 2006). İnsanın kültürel deneyimine bağlı olarak zihninde var olan imgesel düzenlerle, inşa ettiği fiziksel çevrenin düzeni izomorfiktir. Bu nedenle dünyada ne kadar tanımlanabilir kültür varsa, o kadar otantik konut örüntüsü ve biçimi vardır (Gür, 2000).

Mekanlar, içinde kültürün bütün öğelerini barındırır. Mekansal biçimleniş sadece fiziksel etkilerin ya da etkenlerin sonucu değil, tüm sosyo-kültürel faktörlerin sonucudur (Köseoğlu, 2013).

Şekil 2.2. Rapoport'un Dünya Görüşü ve Etkinlikler İlişkisi Modeli (Gür, 1996)

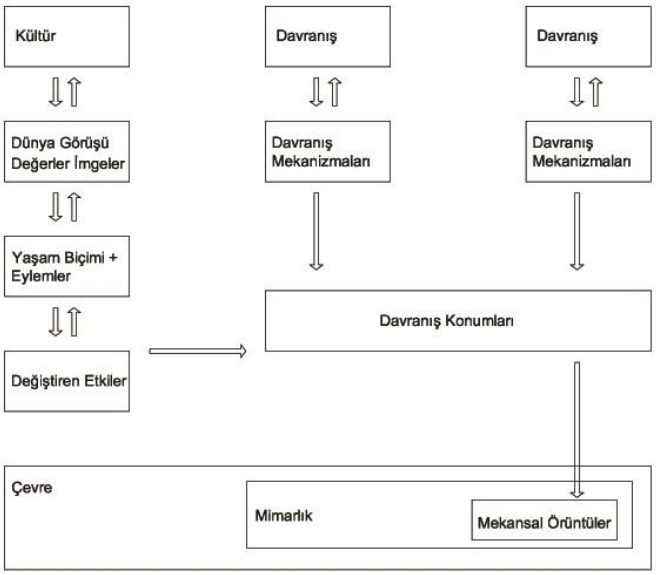
Konutun biçimlenmesinde ve mekan organizasyonunda, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik özelliklerin izlerinin, yaşam tarzının ve eylemlerin kültürlere göre değişen şekillerinin nasıl yer bulduğu gözlemlenebilmektedir (Erdinç, 2009).

Şekil 2.3. Kültür-Eylem-Mekan İlişkisi Modeli (Gür, 1996)

Genel olarak tüm mimari tasarımlarda özel olarak da konut tipleri ve konut bölgeleri tasarımında kültür önemlidir. Başarılı mekan örgütlenmelerine erişmek için hangi çevrelerde kim için, ne zaman, hangi koşullarda, niçin ve kültürün hangi yönleri önemlidir, sorularının tanımlanması gerekir (Gür, 1996).

Kültürün oluşum nedenleri incelendiğinde, sürekli bir değişimin ve etkileşimin varlığından söz etmek mümkün olmaktadır. Bu değişim ve etkileşim sürecinde toplum, kültür kavramı ile kendini şekillendirmiş ve varlığını bu doğrultuda sürdürmüştür. Kültürün toplumlar üzerindeki etkilerini incelediğimizde, toplum ve bireylerin kültürel davranışlarının, davranış mekanını etkilediğini, bunun sonucunda davranışsal konumlarını dolayısıyla mekansal konumlarının belirlendiği görülmektedir (Mumcu, 2009).

Şekil 2.4. Fiziksel Çevre ve Kültür Etkileşimlerinin Tasarım Sürecinde Ele Alınması İçin Önerilen Bir Mekan Örgütlenmesi Modeli (Gür, 1996)

Tüm toplumsal ve kültürel değişimin etkileri mimari çevrede de mekansal açıdan kendini göstermiştir. Mekanlar, kullanıcıların istekleri doğrultusunda şekilleneceği için, kişilerin değer yargılarının ve ihtiyaçlarının değişmesi de doğrudan mekansal değişimi etkilemektedir (Temiz, 2009).

2.3. Küreselleşmenin ve Kültürel Değişimin Konuttaki Yansımaları

Küreselleşme kavram olarak dünyanın sıkışması ve tek bir yer olarak algılanma bilincinin artışı olarak tanımlanmaktadır (Aslanoğlu, 2000). Küreselleşen yapıda,

dünyanın herhangi bir noktasında yaşanan olaylar, alınan kararlar, girişilen faaliyetler, dünyanın başka bir yerindeki bireyler ve toplumlar tarafından dikkatle incelenebilmektedir (Çalışır, 2009). Uşak (2002a); küreselleşmenin kültürlerin etkileşme alanlarını artırarak, insanlığın kültürel farklılıklarının azalarak oldukça güçlü ortak bir kültürel zeminin oluştuğunu ifade etmektedir.

İnsanlar milyonlarca yıl süren uzun yaşam öyküleri boyunca, biyolojik evrimlerini geçirmeye devam etmişlerdir. Uygarlığımız; teknolojisi, yetenekleri ve düşünce gücü gelişen insanın, zaman içinde edindiği deneyimlerin ve arayışların birikimi ile biçimlenmiştir. Bu süreçte toplumu oluşturan kültürel öğelerde değişmeye başlamıştır. İnsanların yeni arayışlara yöneldiği dönemlerde toplumsal ilişkilerden ekonomiye, mimarlıktan teknolojiye kadar kültürü oluşturan öğeler tümü ile değişmekte ve yeni bir düzen kurulmaktadır (Telli, 2010).

Dünya ekonomisini elinde tutmaya yönelik hızla etkisini artıran küreselleşme süreci, sonuçları itibariyle yaşam mekanlarımızı ve mimarimizi, dolayısıyla da kentlerimizin kimliklerini, kaçınılmaz biçimde etkilemektedir (Ulu ve Karakoç, 2004). Sökmen ve ark. (2009); seksenler sonrası en çok öne çıkan söylemin "Küreselleşme" olduğunu ve bugün hala küreselleşmenin etkilerinin kenti değiştirerek, mekanları dönüştürmeye devam ettiğini belirtmektedir.

Mumcu (2009); ancak değişen toplum alışkanlıkları ile paralel değişen konut biçimlenişinin temelinde yatan nedenleri aşağıdaki başlıklar altında değerlendirmektedir:

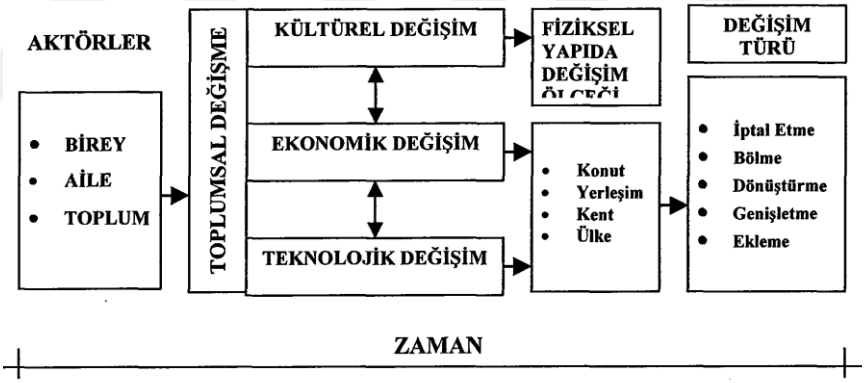
- İmar planlarına bağlı nedenler,
- Ekonomik nedenler,
- Kullanıcı kültür yapısındaki değişmeler,
- Aile yapısındaki değişiklikler,
- Kullanıcı eylemlerinin değişmesi,
- Teknolojik gelişme ve değişmeler,
- Kullanıcının sosyal yapısındaki değişmeler.

Ailenin büyüklüğü, ailenin sosyo-ekonomik statüsü, ailenin yapısı, aile bireylerinin sosyal yaşamda ve dolayısıyla aile içinde oynadığı roller, ailenin yaşam sürecinin hangi aşamasında olduğu, ailenin toplum ve toplulukla kurduğu ilişkiler, ailenin değer ve tutumları, ailenin doğrudan konut kullanımına yönelik normları, ailenin beklenti ve umutlarını da içine alan öz imgesi konut örgütlenmesinin sosyal belirleyicileridir (Gür, 2000). Köyden kente göç, nüfus artışı, kentleşme, ekonomik ve

teknolojik gelişmeler, modernleşme vb. nedenlerle kentlerde oluşan gelişim ve değişim bireye, aileye, topluma ve fiziksel çevreye çeşitli şekillerde yansımaktadır (Sağdıç, 2001).

Değişen yaşam biçimleri, yönetim yapısı, kapital gücü, nüfus artışı, göçler vb.leri farklı istemler doğurmuş ve farklı yaşam mekanlarının oluşmasına neden olmuştur (Yaşlıca ve ark., 2002). Birey, aile ve toplumda; kültürel coğrafyanın, geleneklerin, alışkanlıkların, tutum ve değerlerin, yaşam biçiminin, aile yapısının, toplumun ve toplumsal ilişkilerin değişmesi ile birlikte kullanıcı gereksinmelerinin ve tercihlerinin değişmekte ve binanın planına ve genel formuna yansımaktadır (Sağdıç, 2001).

Kentlerde tarih boyunca süregelen sosyal-kültürel-ekonomik değişim/dönüşümler, fiziki mekanlarında da sürekli farklılaşmalara neden oluşturmaktadır. Bu oluşum bir anlamda bir yeniden üretim sürecidir. Toplumsal ve mekansal olarak ortaya çıkan bu yeniden üretim ise bir müdahaleler süreci olarak ele alınabilir (Yaşlıca ve ark., 2002).

Tablo 2.3. Toplumsal Değişim ve Fiziksel Yapıya Etkileri (Sağdıç, 2001)

Toplumsal ve kültürel değişimin yaşadığı en küçük ölçek aile ölçeğidir. Bu yüzden toplumsal alanda yaşanan değişimlerin temelinde aile yapısında yaşanan değişimler yatar (Şener, 2000). Toplumsal, kültürel ve aile yaşantısındaki değişimlerin sonucunda, insanların ihtiyaç ve talepleri de değişmiştir. İnsanlar, konuttan "barınma" ihtiyacının ötesinde farklı değerler beklemektedir. Küreselleşmeyle beraber, hayat tarzlarındaki değişiklikler, öncellikle kent yaşamı içinde kişiden kişiye, aileden aileye çok farklı ihtiyaçlar doğurmakta ve bu ihtiyaçlar da mekan kullanımlarının farklılaştığını göstermektedir (Temiz, 2009).

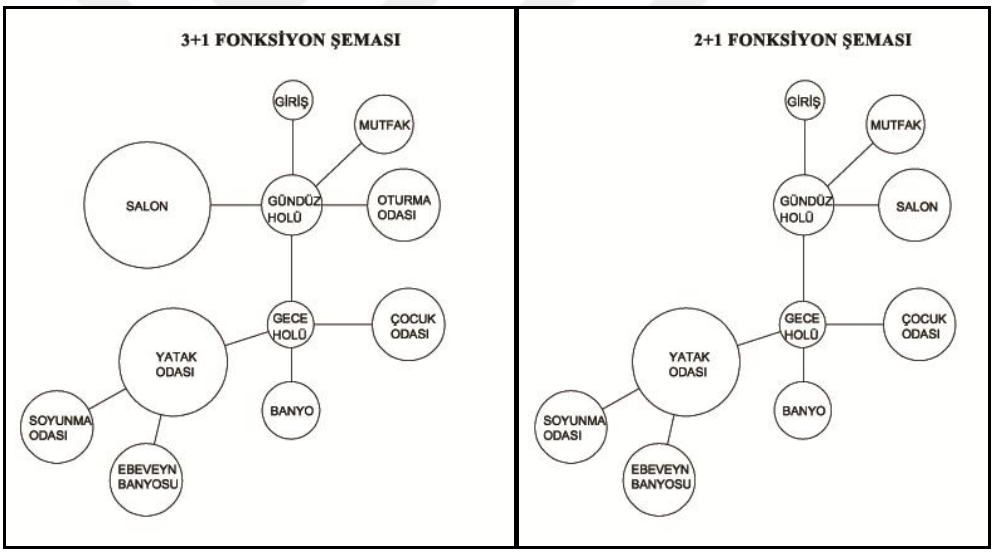
Şekil 2.5. Değişime Etki Eden Faktörler (Temiz, 2009)

Örneğin Gür (2000)'ün bahsettiğine göre; işçiler için yapılan Japon ve Fransız işçilerinin 35-40 m^2 konutlardan kullanıcıların çok memnun olduklarını belirtirken, Türk işçileri için yapılan 80 m^2 konut için kullanıcıların memnun olmadığını belirtmektedir. Türk aile yapısı için bu metrekare o yıllarda düşük sayılmasına rağmen günümüzde stüdyo tipi daireler diye adlandırdığımız 40-60 m^2 konutlar talep görmektedir. Kültürel değişimin sonucu olarak yeni konut tipleri kullanılmaya başlanmıştır.

3.STÜDYO TİPİ KONUT KAVRAMI VE TARİHÇESİ

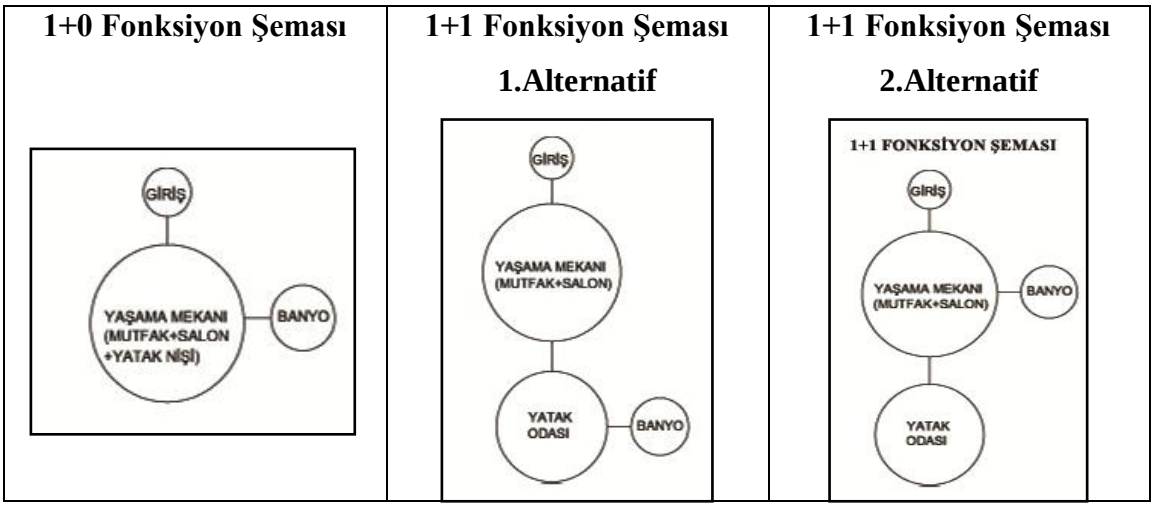
3.1. Stüdyo Daire Kavramı

Oxford Sözlüğü'ne göre stüdyo daire; bir ana oda içeren daire anlamına gelir (www.en.oxforddictionaries.com, 2016). Bir odalı, stüdyo tipi diye de tabir edilen plan tipinde genellikle tüm mekanların açıldığı tek bir mekan vardır. Bu giriş holü veya salon olmaktadır (Şener, 2000). Stüdyo daireler farklı ülkelerde farklı isimlendirmelerle yer almaktadır. Örneğin İtalya'da tek oda anlamına gelen "monolocale", Brezilya'da küçük mutfak anlamına gelen "quitinete", Kanada'da bekar, tek kişi anlamına gelen "bachelor", İngiltere'de "stüdyo flat", Norveç'te tek odalı daire anlamına gelen "ı-romsleilihtet", Portekiz'de bölünemeyen oda anlamına gelen "T0" gibi kullanımları vardır (www.wikipedia.org, 2016).

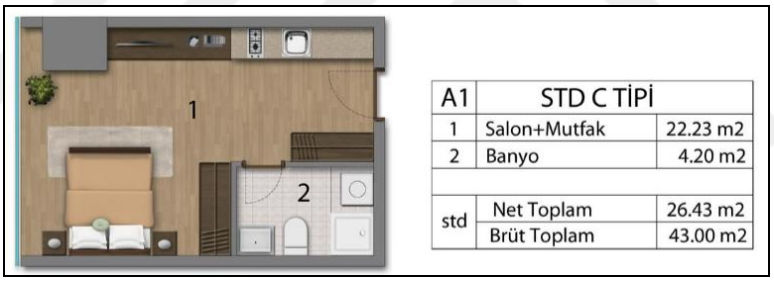
Şekil 3.1. 2+1 ve 3+1 Konut Fonksiyon Şemaları

Stüdyo daire kavramı 1+0 ve 1+1 plan tiplerini kapsamaktadır. 1+0 plan tiplerinde; yaşama ve yatma mekanları iç içe bulunan tek bir mekandan oluşan dairelerdir. Geleneksel konutta alışageldiğimiz koridor, mutfak, oturma odası, salon ve yatak odaları tasarımından farklı küçük konut diye adlandırdığımız bu daire tipinde; Amerika tipi açık mutfak, oturma bölümü ve yatma bölümü bir arada tasarlanmaktadır. Tüm bu mekanlara ek olarak daire içerisinde bir ıslak hacim (banyo) bulunmaktadır. 1+0 tiplerine ek olarak 1+1 dairelerde; yaşama bölümü ve yatma bölümü birbirinden ayrılmaktadır.

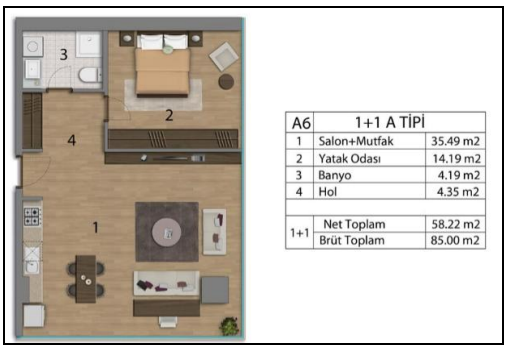
Şekil 3.2. 1+0 ve 1+1 Konut Fonksiyon Şemaları

1+0 daire planına örnek olarak, 2014 yılında yapılan Dumankaya Ritim İstanbul verilebilir. Tek bir ana hacimden oluşan 1+0 dairede, mutfak nişi, banyo ve yatak odası bulunmaktadır.

Şekil 3.3. Dumankaya Ritim İstanbul 1+0 Daire Planı, 2014 (www.dumankaya.com/RitimIstanbul)

1+1 daire planına örnek olarak, 2014 yılında yapılan Dumankaya Ritim İstanbul verilebilir. 1+0 plan tipine ek olarak 1+1 dairede yatak bölümü ayrı bir oda olarak tasarlanmıştır.

Şekil 3.4. Dumankaya Ritim İstanbul 1+1 Daire Planı, 2014 (www.dumankaya.com/RitimIstanbul)

3.2. Stüdyo Dairelerin Tarihsel Oluşum Süreci

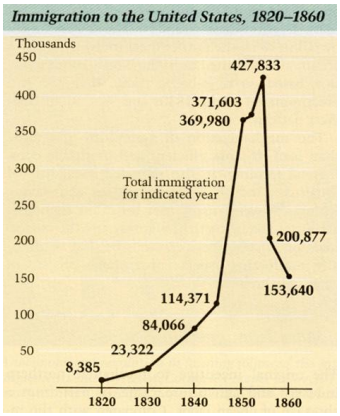
3.2.1.Dünya'da Stüdyo Dairelerin Tarihçesi ve Oluşum Süreci

Bu bölümde Amerika ve Japonya'da ki stüdyo daireler incelenmiştir.

3.2.1.1.Amerika'da Stüdyo Daireler

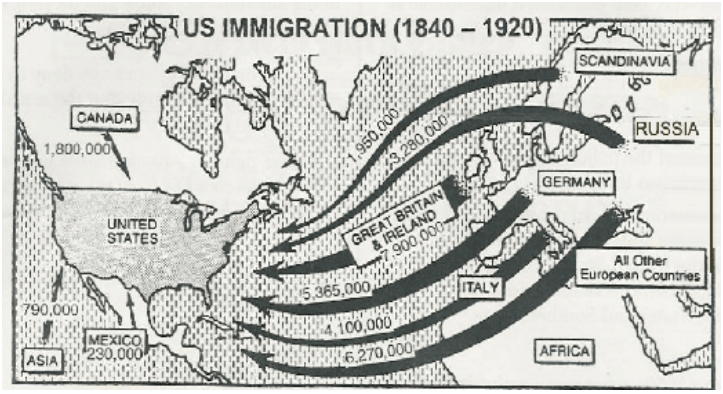
Amerika'da stüdyo tipi konutların ortaya çıkışı büyük göçler ile başlamıştır. De Forest ve Veiller (1903); 1817'den sonra Amerika'ya gelen göçmenlerin sayısının yaklaşık 22 bine ulaştığını, göçmenlerin en fazla Büyük Britanya ve İrlanda'dan geldiğini, 1834 yılına doğru ise bu sayının yaklaşık 68 bine yaklaştığını, sivil savaş esnasında duran göçün 1864 yılları esnasında tekrar arttığını ifade etmektedirler.

1820'den beri yaklaşık olarak 26 milyon insan Amerika'ya göç etti (Edwards, 1909). O'Rourke (1995) "İrlanda'da Kıtlıktan Beri Göç ve Yaşam Standartları" adlı makalesinde; Batı Avrupa tarihinin krizlerinden en önemlisinin 1845-1849 yılında olan İrlanda Patates Kıtlığı olduğunu belirterek bu krizin en büyük sonuçları arasında 1820-1914 yılları arasında yaklaşık 60 milyon insanın Amerika'ya göç ettiğinden bahsetmiştir.

Şekil 3.5. 1820-1860 Yılları Arası Amerika'ya Göç Durumu (www.latinamericanstudies.org)

1920'lerden önce göç edenler çoğunlukla birincisi Büyük Britanya ve İrlanda'dan, ikincisi Rusya, İtalya ve diğer Avrupa Ülkeleri'nden, üçüncüsü Çin'den olmak üzere Amerika'ya 3 bölgeden gelmişlerdir (Ulusoy ve Özkaynak, 2016).

Şekil 3.6. 1840-1920 Arası Amerika'ya Göç
(http://ennettsworld.blogspot.com.tr/2011/02/immigration-act-of-1924-introduction.html, 2011)

Yaklaşık olarak 1830'dan 1900'lere kadar kiralık evlerin çoğu New York'ta düşük nitelikte inşa ediliyordu. Bu stüdyo dairelerin birinci tipi; hiçbir ışık boşluğu olmayan katı düz demir yolu tipi, ikinci tipi; yapıların kötü odalarına neredeyse hiç havalandırma sağlamayan ve pratikte hiç bir ışık vermeyen oldukça dar şaftlara bakan dub-bell tiplerdir (Murphy, 1915).

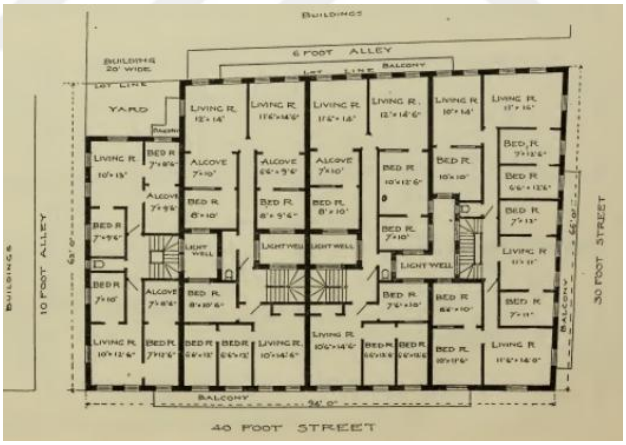
Çizim 3.1. 1863 Yılı Amerika'daki 1+1 Yapı Tipi (Riss, 1890)

W. D. AUSTIN tarafından çizilen tipik bir stüdyo konut (Collins, 1904); 4 kattan oluşmaktadır. Bu tip zemin katta 3 oda 1+0, üst katta ise bir 1+1, iki 1+0'dan oluşmaktadır. Her katta tek bir tuvalet bulunmakta, fakat banyo bulunmamaktadır. Birinci plan tipinde olan 1+0'da mekanın ışık alabilmesi için hava şaftları açılmıştır. Bu plan tipi sadece yaşama mekanından oluşmaktadır. İkinci plan tipi ise yaşama mekanı ve yatak odasından oluşmaktadır.

Çizim 3.2. 4 Katlı Plan Tipi (Collins, 1904)

W. D. AUSTIN tarafından çizilen köşe bir stüdyo konut (Collins, 1904); 5 kattan oluşmaktadır. Bu tip 4 tarafı yol ile çevrili olup 4 blok şeklinde çözümlenmiştir. Oda tipleri 1+1 ya da 2+1 şeklindedir. Odaların ışık alması için yine çözüm olarak ışık şaftları açılmıştır. Her blokta tek bir tuvalet bulunmakta, fakat banyo bulunmamaktadır. Odaların organize edilişi oldukça basittir. Henüz hol kavramı ortaya çıkmamış ve odalara birbirinden geçişler vardır. Bu plan şeması Amerika'da oldukça sık görülen kiralık evlerdendir.

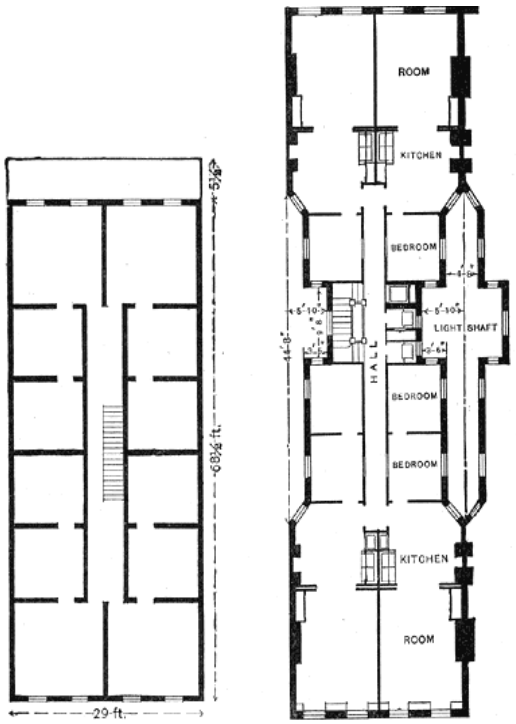

Çizim 3.3. 5 Katlı Plan Tipi (Collins, 1904)

1900 yılında, 80.000 'den fazla kiralık ev New York'ta inşa edilmiş ve bu evler yaklaşık 3,4 milyon kentin toplam nüfusunun 2,3 milyonu yani tam üçte ikisini oluşturmaktadır (http://www.history.com/topics/tenements).

Chicago Woman's Club tarafından hazırlanan "Report of Civics Committe" (Committee, 1912) adlı raporda, Jacop RISS'ın (Riss, 1890) "How The Other Half Lives" kitabında ve dönemin basınında New York'un kiralık 1+1 yapılarına dikkat çekilmiştir. Birçok kaynakta evlerin ve bulunduğu sokakların kötü durumu tespit

edilmiştir. Amerika'ya artan göç sonucu ortaya çıkan gecekondu yapılaşmalar olan sayılan 1+1 yapılar; artan suç oranları, çoğu çevresel zarar, fakirliğin artması, standart yaşam seviyesinin aşağılara düşmesi ve kendini gösteren çeşitli hastalıklar gibi birçok sorunlar barındırmaktadırlar. Bu negatif etkilerinin medyaya yansıması ile birçok kamu kuruluşu bu yapılarda iyileştirmeye gitme kararı almıştır (Ulusoy ve Özkaynak, 2016).

Çizim 3.4. Eski Bir Tenement Housing Yapısı ile 1901 Yasası Sonucunda Alınan Kararlar Sonucu Bir Tenement Housing (Riss, 1890)

İlk adım 1866'da büyükşehir sağlık kurulu kurulması ve sonraki yıl tenement house hareketinin yürürlüğe girmesiydi (Veiller, 1903). 1865'de başlayan hareket ile birlikte Amerika'da 1901 yasası çıkarıldı. (Fryer, 1901)' e göre; 1+1 evlerin tanımı yapılarak her daire için direk erişebilir yanmaz yangın merdiveni eklenmesi gerekliği ve karanlık olan odalar için dışarı açılan pencere zorunluluğu getirilmiştir. Geçmişte Amerika'nın tarihinde büyük bir yer kaplayan "tenement house" (1+1 kiralık daire)'lar günümüzde müze haline getirilmiştir.

Şekil 3.7. Kiralık Evlerin Günümüzdeki Hali (https://www.tenement.org, 2014)

Şekil 3.8. Günümüzdeki Kiralık Ev Müzesi (http://www.nytimes.com, 2013)

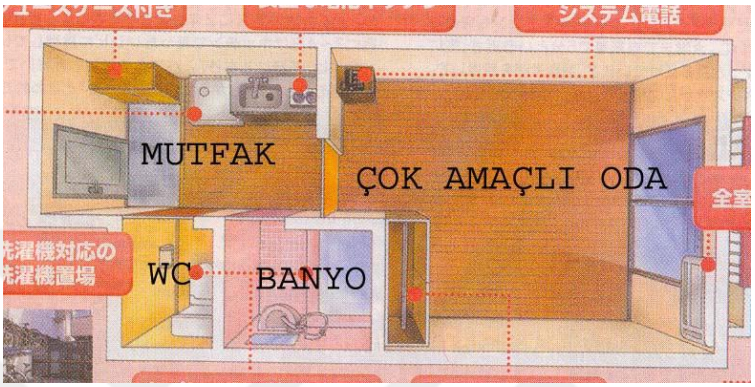
3.2.1.2.Japonya'da Stüdyo Daireler

Yer kısıtlığından dolayı küçük apartman dairelerinde yaşayan Japonlar, geleneksel yaşama biçiminden fazla bir şey kaybetmemiştir. Geleneksel Japon konutunda bulunan elemanların çoğu hala kullanılmakta ve en önemlisi de mekanın çok amaçlı kullanılma özelliği devam etmektedir (Nergiz, 2005). Mirti (2000); günümüz Japon evlerinin minyatür boyutları dünyaca bilinmektedir. İstatistiklere göre inşaatı yeni bitmiş kiralık bir konutun ortalama büyüklüğü 52,5 m^2, bu da, sıradan bir aile (anne, baba, çocuklar) 52,5 m^2'de yaşadığını göstermektedir. Bu durum sadece bir kültür meselesi değil, aynı zaman bir ihtiyaç meselesidir (Nergiz, 2005).

Türkiye'de 6 kişi dolaylarında olan ortalama hane halkı büyüklüğü Japonya'da 3.49 (dörtten çok üçe yakın), Tokyo'da üçün altında (2.9)'dır. Kiralık konutlarda kişi başına ortalama beş metrekarelik bir alan ya düşer ya düşmez. Az da sayılmaz, çünkü

bir söz vardır: “Uyumaya tek bir hasır/oturmaya yarısı yeter!” (Okite hanco/ Nete içico) derler (Güvenç, 1995).

Güvenç (1995); Tokyo’da 4 milyon konutun yaklaşık yüzde 40’ı mülk sahibi, yaklaşık yüzde 40’ı kiracı, yüzde 10’u memur lojmanı, yüzde 6’sı sosyal mesken (çok ucuz) olduğunu belirtmektedir. Bu dairelerin mülk sahibi olarak kullananların ortalama büyüklüğü 42 m^2, kiralık tipi konutların ise 14 m^2 olduğunu bahsetmiştir.

Şekil 3.9. Bir Japon Konutu Örneği (Nergiz, 2005)

Nergiz (2005); bir Japon konutunu söyle anlatmıştır: “Bu ev 1oda + 1mutfak, sadece 19,80 m^2. Ev, ayakkabı çıkarıp bırakılacak küçük bir giriş sahanlığı, onun ötesinde ise banyo/tuvalet, minik bir mutfak ve çok amaçlı odadan oluşmaktadır. Bu oda, gündüzleri yaşam, çalışma, eğlence ve diğer faaliyetlerin gerçekleştirileceği mekan; geceleri ise, gündüz banyo ile oda arasındaki gömme dolapta saklanan yer yatağını çıkartıp uyunan yatak odası olarak işlev görebilmektedir. Geleneksel Türk Evi’nde ki oda yaşamı gibi Japon evinde de oda birçok işleve cevap verebilecek niteliktedir.”

Örneğin Japonya’da bulunan Nagakin Kapsül Kulesi Mimar Kisho Kurokawa tarafından Tokyo’da 1970-1972 yılları arasında yapılmıştır. Bünyesinde döneminin tüm teknolojik ekipmanını barındıran kapsüller, hareketlilik üstüne kurulu yaşam biçimlerini destekleyecek şekilde tasarlanmıştır. Kentin ticaret merkezinin odağında konumlanmış iş adamlarına hizmet vermeyi amaçlayan kapsüllerin, taşıyıcı sistemle bağları koparılarak geleceğin teknolojileri için değiştirilebilir biçimde tasarlandığı görülmektedir (Özturan, 2010). 14 Katlı yüksek kulede 140 kapsül, merkez noktanın etrafına çeşitli açılarla yerleştirilmiştir. Gömme yatak ve banyo üniteleri ile birlikte TV, radyo ve çalar saatin bulunduğu tek kişilik odalar, 4m×2,5m (10 m^2) ebatlarındaki yük konteynırlarının değiştirilmesi ile oluşmuştur (www.mimdap.org, 2006).

Şekil 3.10, 3.11, 3.12. Nakagin Kapsül Kulesi (www.mimdap.org, 2006)

3.2.2.Türkiye'de Stüdyo Daireler ve Oluşum Süreci

Barınma ihtiyacı ilk insandan günümüze kadar değişerek ve şekillenerek şimdiki halini almıştır. İlk insanlar korunmak için mağaralarda ve ağaç kavuklarında yaşamaya başlamışlar ve zamanla şekillenerek tek katlı müstakil evler, iki katlı evler, apartmanlar, kapalı siteler, toplu konutlar, rezidanslar gibi pek çok şekilde barınma ihtiyacını karşılamaya çalışmışlardır. Geçmişte sadece korunma amaçlı kullanılan ilkel yapılar günümüzde yerini ileri teknoloji ile yapılan çok katlı ve gelişmiş yapılara bırakmıştır.

Her dönemin koşullarına uygun olarak farklı konut tipleri ortaya çıkmış, işlevsel gereksinimlere cevap veren yaşama, yatma, yemek ve dolaşım gibi mekansal alanlar oluşmuştur (Özker, 2011). Hızlı bir değişim geçiren ve siyasi, sosyolojik, kültürel, ekonomik gibi pek çok olgulardan beslenen konut için her dönemde farklı mekan kurguları yapılmıştır.

Konut kullanıcısı tarafından oluşan eylem ve gereksinimler işlevi, toplumdan topluma, kişiden kişiye farklılık gösteren eylemler, farklı eylem alanlarını oluşturmuştur. Kişi sayısı, niteliği, sosyal, kültürel ve ekonomik değerler konut alanının oluşmasına zemin hazırlamıştır (Özker, 2011).

Demirarslan (2005); konut tasarımında göz önünde bulundurulması gereken kültürel öğeler, fiziksel ve sosyo-psikolojik faktörler olmak üzere iki grupta incelenmektedir. Fiziksel faktörler, iklim ve yerleşim yeri, sosyo-psikolojik faktörler, gelenekler, örf ve adetler, normlar, dini inançlar, etnik köken, aile yapısı, sosyal ilişkiler, yaşam şekli, toplumsal yapı, davranış kuralları, mahremiyet davranışı, kişisel

alan, egemenlik sınırı, davranışı, ekonomik yapı, dil, eğitim, hukuk ve teknolojidir (Özker, 2011).

Artan nüfus ve tüketim biçimleri, mekânın sınıfsal ve kültürel açıdan farklılaşmasına neden olmuştur. Ekonomik anlamda yeniden yapılanma ile birlikte hizmet sektörünün biçim değiştirmesi mekânsal yapılaşmayı da beraberinde getirmiştir. Nüfus, sosyal yapı, ekonomik etkenler gibi olgular sosyal ayrışmayı etkilemiştir. Kalabalık aile, çekirdek ailenin yanı sıra tek başına yaşamak gibi olgular da mekânsal dağılımı belirlemeye başlamıştır (Özker, 2011).

Sanayi devriminden sonra kentteki iş imkanlarının artması sonucu kente göçler başlayarak geniş aile yapısından çekirdek aile yapısına geçilmiştir. Bunun sonucunda 2+1 veya 3+1 konutlar yaygınlık kazanmıştır. Kentteki nüfus yoğunluğu yüksek katlı konutlar ile çözümlenmiştir. Günümüzde ise gelişen teknoloji, iletişim ağları ile küreselleşmenin bir sonucu olan kültürlerin birbirleri ile etkileşimlerinin artması kültürler arası farklılıkları azaltmıştır. Zamanla çekirdek ailede kendi içinde küçülerek bireysellik ön plana çıkmıştır. Hayat tarzındaki değişimler, kullanıcı isteklerinin farklılaşması ve tek kişi yaşam gibi nedenler 1+1 stüdyo tipi konut ihtiyacını doğurmuştur.

Hanehalkı tipleri	Toplam Hanehalkı	Toplam Hanehalkı içindeki oranı (%)	Toplam Nüfus İçindeki Oranı (%)
Toplam	21.662.260		
Tek Kişilik Hanehalkı	3.113.496	14,4	4,0
Çekirdek Aileden Oluşan Hanehalkı	14.497.539	66,9	63,9
Sadece eşlerden oluşan çekirdek aile	3.095.982	14,3	7,9
Eş ve çocuklardan oluşan çekirdek aile	9.711.356	44,8	50,4
Yalnız ebeveyn ve çocuklardan oluşan çekirdek aile	1.690.201	7,8	5,7
Baba ve çocuklardan oluşan çekirdek aile	337.416	1,6	1,1
Anne ve çocuklardan oluşan çekirdek aile	1.352.735	6,2	4,6
Geniş Aileden Oluşan Hanehalkı	3.578.540	16,5	27,6
Çekirdek Aile Bulunmayan Hanehalkı	472.685	2,2	1,5

Tablo 3.1. Hanehalkı Tiplerine Göre Hanehalkı Sayısı ve Oranı, 2015 (TÜİK, 2016)

TÜİK (2016) verilerine göre; Türkiye nüfusunun %63,9'u çekirdek aileden, %27,6'sı geniş aileden ve %4'ü (yaklaşık 3 milyon insan) tek başına yaşayan

bireylerden oluşmaktadır. Tek kişilik hanehalkı oranının en yüksek olduğu iller sırasıyla Tunceli, Eskişehir, Gümüşhane iken, en düşük olduğu iller sırasıyla Diyarbakır, Batman, Van olarak tespit edilmiştir.

En Yüksek İller	(%)	En Düşük İller	(%)
Tunceli	23,5	Diyarbakır	7,7
Eskişehir	22,0	Batman	7,9
Gümüşhane	21,9	Van	8,2
Giresun	21,5	Hakkari	8,5
Çanakkale	21,2	Şanlıurfa	8,6

Tablo 3.2. Tek Kişilik Hanehalkı Oranı En Yüksek ve En Düşük Olan İlk 5 İl, 2015 (TÜİK, 2016)

Yaşam şeklinin değişmesiyle beraber konut üzerine yapılan tasarımlar zamanla değişip günümüz yapısına uygun 1+1 konutlar şeklinde tasarlanmaya başlanmıştır. Görgülü (2003); boşanan bireyler, eğitim veya başka nedenlerle evlerinden ayrılan gençler veya yalnız yaşayan kişiler için stüdyo konutların tasarlandığını ve talep gördüklerini ifade etmiştir.

Apartmanda yaşamdan sonra Türkiye' de 20. yüzyılın sonlarında stüdyo daireler önem kazanmış, bu tip dairelerde yaşamak zengin, lüks yaşamın sembolleri olarak kabul edilmeye başlanmıştır (Durmuş, 2010). Yalvaç (2008); stüdyo evlerin İstanbul'da 1990'larda Ataköy, Ataşehir, Bahçeşehir ve Beylikdüzü'nde yapılmaya başladığından ve hala günümüze kadar yapılmaya devam ettiğinden bahsetmiştir.

Degasis (2006); özelikle Avrupa ve Amerika'da genellikle yalnız yaşayanların ya da çiftlerin tercihi olan stüdyo tipi konutların 90'lı yıllarda ülkemizde de yaygınlaşmaya başladığını ifade etmiştir. Fakat bu yeni küçük konutlara örnek olarak özellikle İstanbul'da bulunan bekar hanları, bekar odaları, bazen de ailelerin barındığı kira odaları verilebileceğini dile getirmektedir.

Tek yatak odalı (stüdyo tipi) daire örneğine ilk toplu konut örneklerinde pek rastlanmamaktadır. Değişen yaşam tarzı ve kent hayatının sonucu olarak ortaya çıkan stüdyo tipi konutların kullanıcıları daha çok tek veya iki kişi yaşayan genç kesimdir. Bu tip konutlarda genelde açık mutfak bulunur (Şener, 2000).

2000'lerin başında trend kavramlardan biri olan stüdyo daire kavramı, bugün lüks olanla ilişkilendirilebilecek tüm çağdaş yapı tiplerinin vazgeçilmezi konumundadır (Aslan, 2012). Küçük konut, bazı gruplar tarafından yaşam sürecindeki aşamalarda geçici olarak kullanılabilecek yaşam alanları olarak görülmektedir. Örneğin öğrenciler

ya da yeni evli çiftler küçük konutları bir süreliğine kullanmakta, ihtiyaçları değiştiğinde taşınmaktadırlar (Dikeç, 2013).

Sadıkoğlu (2010)'nın İstanbul'daki kullanıcılar üzerine yaptığı anket çalışmasında, üst gelir grubu kullanıcıların öncelikli tercihi 1 yatak odalı / stüdyo daire tipleri olduğunu ve rezidanslarda bulunan stüdyo dairelerin daha hızlı satıldığı sonucuna varmıştır. Gülmez (2008); "Metropolde Çeşitlenen Hane Halkları ve Konut" adlı tezinde farklı bölgelerde yaptığı araştırmada; 30 kişiden 12 hane halkı üyesinin hayatlarının bir döneminde küçük konutta yaşadığını veya hala yaşamakta olduğunu ve küçük konut ihtiyacının göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamıştır.

3.2.2.1. Ataköy Emlak Bankası Konutları (1987 / İstanbul)

İstanbul'da ilk stüdyo daire 1987 yılında Mimar Rahmi ÖNGÜNER tarafından tasarlanan Ataköy Emlak Bankası Konutları'nda yer almaktadır. Ataköy Emlak Bankası Konutları Bakırköy İlçesi'nde Ataköy Mahallesi'nde İstanbul Atatürk Havaalanı karşısında yer almaktadır.

Havaalanı uçuş konisi sınırı içerisinde olması sebebi ile yapı yükseklik sınırı 5 kattır. Eski sokak dokusu devam ettirilerek tasarım alanında araç yolları ve otoparklar yer altında çözümlenmiştir. Binalar içinde 70m*70m avlular oluşturulmuştur. Emlak Bankası tarafından yapılan bu yapılarda konut tipolojisi değerlendirildiğinde 1+1, 3+1 ve 4+1 konutlardan oluşmaktadır.

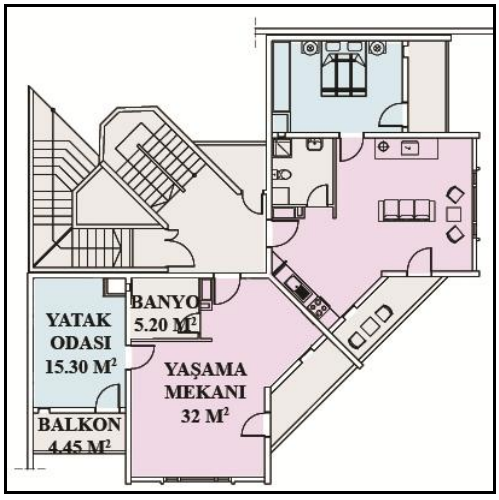

Şekil 3.13. Ataköy Emlak Bankası Uydu Görünümü

Yeni evli çiftlerin, yalnız yaşayan bireylerin ve özellikle aile büyüklerinin kendi yaşam standartlarına uygun büyüklükte bir konutta yaşama isteklerine rağmen bu kişilerin ihtiyaçlarına uygun bir konut bulunmaması sonucu "stüdyo tipi" konutlar yapılmıştır. Bu konutlar hem yalnız yaşayan bireyler için hem home-ofis olarak kullanan sanatçılar için hem de tek yaşayan aile büyükleri için tasarlanmıştır.

Türkiye'de ilk stüdyo dairenin mimarı olan Mimar Rahmi Öngüner ile 25-26 Mayıs 2016 tarihlerinde görüşme yapılmıştır. Mimar Öngüner ile yapılan görüşmelerde; 3+1 veya 4+1 daire alan mülkiyet sahiplerinin kayınvalide, kayınbaba, büyükanne, büyükbaba gibi yaşlı aile bireyleri için aynı kat içinde bulunan 1+1 daireleri satın aldığını ifade etmektedir. Yan yana 3+1 veya 4+1 daire alan ile 1+1 daire alan kişiler 1+1 dairelere aile büyüklerini yerleştirerek araya bir kapı bağlantısı açarak kullanmışlardır. Mimar Öngüner, stüdyo dairelerin aynı zamanda sanatçılar için home-ofis görevi gördüğünü burada yalnız yaşayan bireylerin kaldığını, yine yakında bulunan havaalanının personellerinin kalacak yer için stüdyo daireleri tercih ettiğini belirtmiştir (Rahmi Öngüner, kişisel görüşme, 25-26 Mayıs 2016).

Yapılan ilk stüdyo daire; yaşama mekanı, banyo ve yatak odasından oluşmaktadır. Açık mutfak ve salondan oluşan yaşama mekanı 32 m^2, banyo 5,20 m^2, yatak odası 15,30 m^2 olmak üzere toplam 52,5 m^2'dir.

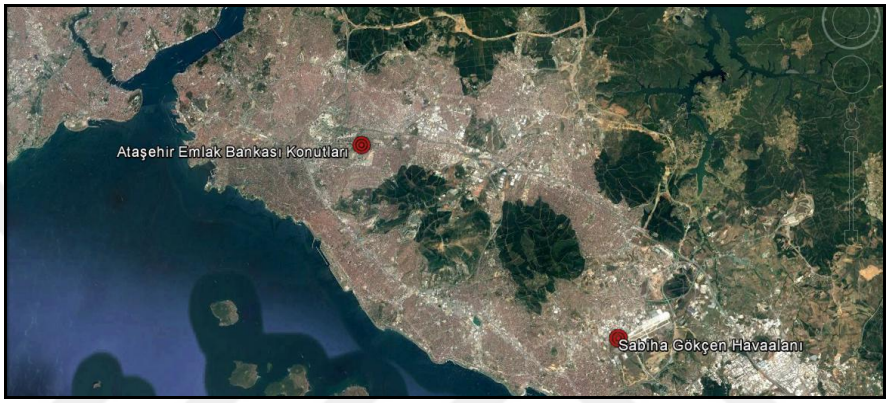
Çizim 3.5. Ataköy Emlak Bankası Konutları Stüdyo Tipi Konutun Planı (Rahmi Öngüner Arşivi)

Mimar Rahmi Bey Ataköy Emlak Bankası Konutları yapımı sırasında 2+1 ve 3+1 gibi plan tipleri ile stüdyo dairelerin birlikte planlanmasının satılmayacağı endişesi ile bazı kesimler tarafından risk olarak görüldüğünü belirmiştir. Fakat kendisinin negatif görüşlerin aksine bu dairelerin toplumda ilgi göreceğini belirtmesi üzerine stüdyo

daireler yapılmış ve kullanıcılardan yoğun talep görmüştür (Rahmi Öngüner, kişisel görüşme, 25-26 Mayıs 2016). Toplumda var olan bir ihtiyacın sonucu olarak ortaya çıkan ve kendine yer edinen stüdyo dairelerin günümüzde sayısı artmıştır.

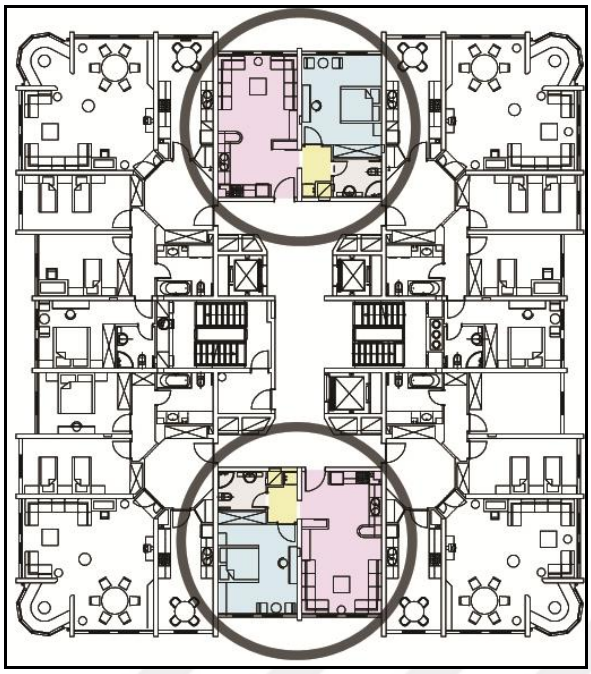
3.2.2.2. Ataşehir Emlak Bankası Konutları (1991 / İstanbul)

1987'de yapılan Ataköy Emlak Bankası konutlarından sonra 1991 yılında Ataşehir'de de Mimar Rahmi Öngüner tarafından stüdyo tipi konutlar yapılmıştır.

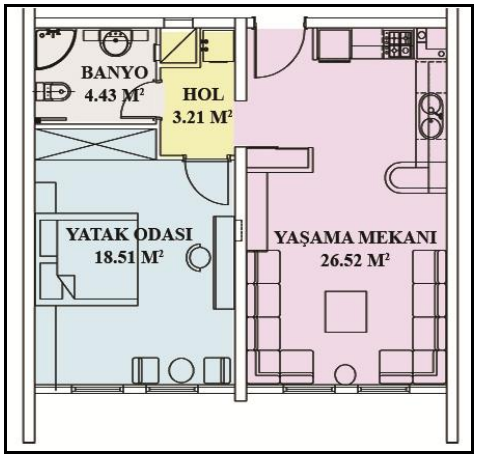
Şekil 3.14. Ataşehir Emlak Bankası Konutları Uydu Görünümü

Ataşehir Konutları'nda her blokta zemin kat büro olarak tasarlanmıştır. A Blokta her katta 4 Adet 3+1 ve 1 Adet 1+1 bulunurken, A3 Blok'ta her katta 2 Adet 1+1, 2 Adet 2+1 ve 2 Adet 3+1 bulunmaktadır. Tıpkı Ataköy Emlak Bankası Konutları'nda olduğu gibi stüdyo daireler 2+1 ve 3+1 gibi alışagelmiş plan tipleri ile birlikte planlanmıştır.

Çizim 3.6. Ataşehir Konutları Kat Planında Stüdyo Dairelerin Konumu (Rahmi Öngüner Arşivi)

Mimar Rahmi Bey Ataşehir Konutları projesinden sonra Ataşehir'de yapılan pek çok projede stüdyo dairelerin yapıldığını ve hala büyük talep gördüğünü ifade etmektedir. Açık mutfaktan ve salondan oluşan bir yaşama mekanı, yatak odası ve bir banyodan oluşan Ataşehir Konutları'ndaki stüdyo daireler yaklaşık 53 m^2'dir.

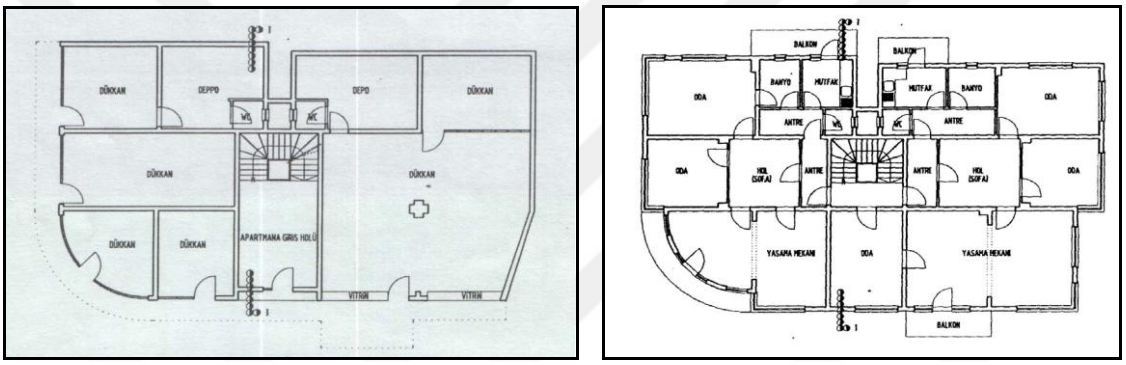
Çizim 3.7. Ataşehir Konutları Stüdyo Tipi Konutun Planı (Rahmi Öngüner Arşivi)

4.KONYA'DA STÜDYO DAİRELER OLUŞUM VE GELİŞİM SÜRECİ

4.1.Konya'da Kentsel Ölçekte Konut Gelişim Süreci

1933 yılından itibaren Konya'da imar çalışmaları başlamış ve Mimar Şehabettin Konya için ilk imar planını hazırlamıştır. (Şehabettin (1934a); Şehabettin, 1934b; 1934c); Konya üzerine çalışmalarında birinci kısmında Alaaddin Tepesi ve çevresi, ikinci kısmında Konya Atatürk Stadyumu ve çevresi, üçüncü kısmında bir halk evi ve dördüncü kısımda İstasyon ve çevresi olmak üzere 4 bölümde tasarımlar yapmıştır.

Konya'nın ilk apartmanı olan Hayat Apartmanı 1937 yılında yapılmış ve böylece Konya'da apartmanlaşma süreci başlamıştır (Ulusoy, 1999).

Çizim 4.1, 4.2. Hayat Apartmanı Zemin Kat Planı ve Kat Planı (Ulusoy, 1999)

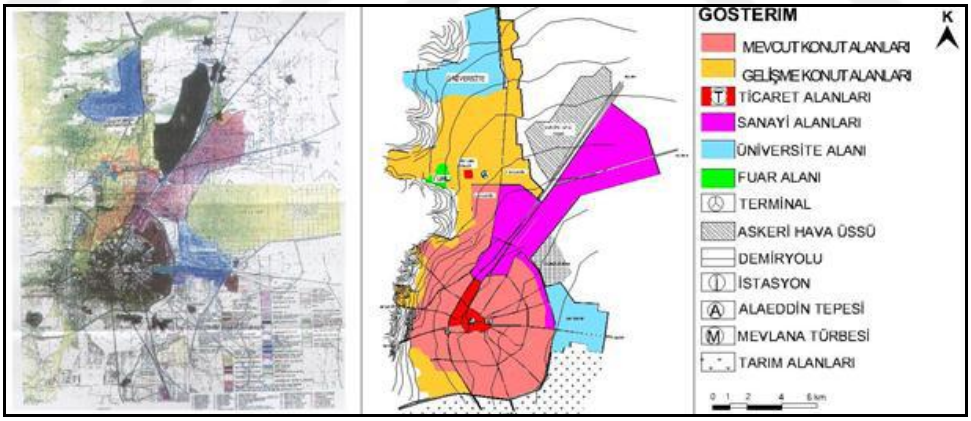
Hayat Apartmanı'ndan (1937) sonra devletin içinde bulunduğu ekonomik sorunlar, Konya'da da kendini hissettirmiştir. Ayrıca ekonomisi büyük ölçüde tarıma dayalı olan bu şehir kuraklık tehlikesi ile karşılaşınca bir süre gelişmeleri takip edememiştir. Bu nedenle Konya'da Hayat Apartmanı'ndan sonra 1951 (Kibrit Apartmanı) yılına kadar ikinci bir apartman yapılmamıştır (Ulusoy, 1999). 1950 yılından sonra Konya'da fabrikaların kurulması, tarımda makineleşme ile üretimin artırılması, ilin karayolları şebekesine bağlanması, sanayinin gelişmesi bunun sonucu olarak da kırsal kesimden şehre göçün bağlaması ve özellikle Konya iline göçlerin yoğunluk kazanması; il nüfusunun hızla artmasına neden olmuştur. Buna rağmen Konya ili gecekondusu olmayan nadir illerden biridir (Kaya ve Kılcı, 2011).

1965 Nazım ve Uygulama İmar Planlarında şehrin Konya-Ankara aksı doğrultusunda gelişmesi öngörülmüş ve kentin gelişim yönü kuzeye doğru kaydırılmıştır. Gecekondu Önleme Bölgeleri ve Selçuk Üniversitesi kampüs alanı gibi

önemli ve büyük yoğunluğa sahip arazi kullanımlarının İstanbul Yolu üzerinde yer almasıyla kent, bu aks üzerinde lineer gelişme göstermiştir (Önder ve Aklanoğlu, 2006).

Apartmanlaşma; 1970'li yıllarda Nalçacı Bölgesinde (5-13 kat), Aydınlık Evler semtinde (4-6 Kat) 1980'lı yılların başında Cumhuriyet Mahallesinde ve 1990'lı yıllarda 3 ve 4 nolu gecekondu önleme bölgesinde büyük bir hızla yaygınlaşmıştır (Kaya ve Kılcı, 2011).

Nalçacı Caddesi ve çevresi Ahmet Hilmi NALÇACI'nın çabalarıyla bir gecekondu önleme bölgesi olarak yapılmaya başlanmış olmasına rağmen lüks konut şeklinde yapılmış günümüzde hala lüks konut statüsünü korumaktadır. Alaaddin Tepesi'nden Nalçacı Caddesi'ne kadar devam eden aks şehrin gelişme yönünü belirlemiştir. Konya'nın sanayi bölgelerinin İstanbul ve Ankara Caddeleri arasında olması; merkezin kuzey yönünde yerleşmesine ve apartman tipi konutların bu yönde yerleşmesine büyük katkıda bulunmuştur. 1975 yılında Konya Şehri için en önemli gelişmelerden birisi Selçuk Üniversitesi'nin kurulmasıdır. 1984 yılında yeni bir imar planı yapılmıştır. Mevcut konut alanları Şekil 4.1.'de görüldüğü gibi Alaaddin Tepesi ve etrafında şekillenmiştir. Fakat yeni yapılacak olan konut alanlarının şehrin kuzeyindeki üniversite alanına doğru bir gelişme aksı planlanmıştır.

Şekil 4.1. 1984 Konya Çevre Düzeni Planı ve Kentsel Arazi Kullanım Şeması (Yenice, 2012)

Konya Belediyesi, 20.06.1987 tarih 3399 sayılı Kanun ile üç ilçeden (Meram, Selçuklu ve Karatay) meydana gelen "Büyükşehir" statüsüne kavuşturulmuştur (www.konyabel.tr). Ulusoy (1999) Nalçacı ve Aydınlık Evler (I Nolu Gecekondu Önleme Bölgesi) ve Cumhuriyet Mahallesi (IV Nolu Gecekondu Önleme Bölgesi)'ne ek olarak Selçuk Üniversitesi Kampüs alanı karşısındaki arsalarında gecekondu önleme

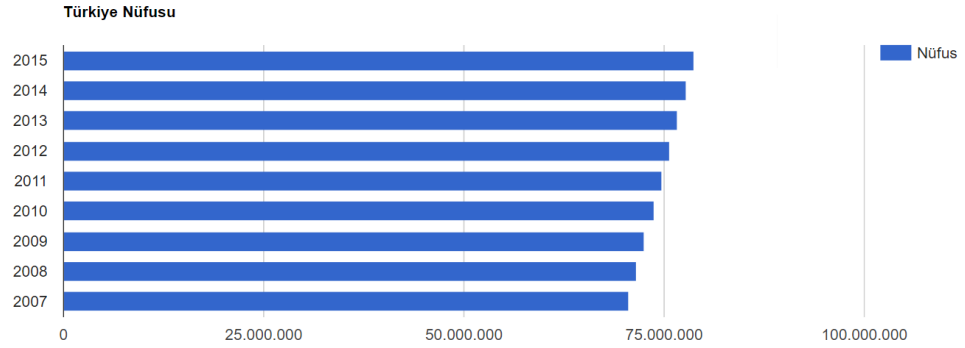
bölgesi olarak (II Nolu Gecekondu Önleme Bölgesi) tahsis edildiğini ve 1990 yılında bu bölgede küçük büyük kooperatiflerin faaliyet göstermeye başladığı bildirmiştir.

Genel Nüfus Sayım Yılları		Toplam Nüfus	Genel Nüfus Sayım Yılları		Toplam Nüfus
1965	Türkiye	31.391.421	2008	Türkiye	71.517.100
	Konya	1.122.622		Konya	1.969.868
1970	Türkiye	35.605.176	2009	Türkiye	72.512.317
	Konya	1.280.239		Konya	1.992.675
1975	Türkiye	40.347.719	2010	Türkiye	73.722.989
	Konya	1.422.461		Konya	2.013.845
1980	Türkiye	44.736.957	2011	Türkiye	74.724.269
	Konya	1.562.139		Konya	2.038.555
1985	Türkiye	50.664.458	2012	Türkiye	75.627.384
	Konya	1.769.050		Konya	2.052.281
1990	Türkiye	56.473.035	2013	Türkiye	76.667.864
	Konya	1.750.303		Konya	2.079.225
2000	Türkiye	67.803.927	2014	Türkiye	77.695.904
	Konya	2.192.166		Konya	2.108.808
2007	Türkiye	70.586.256	2015	Türkiye	78.741.053
	Konya	1.959.082		Konya	2.130.544

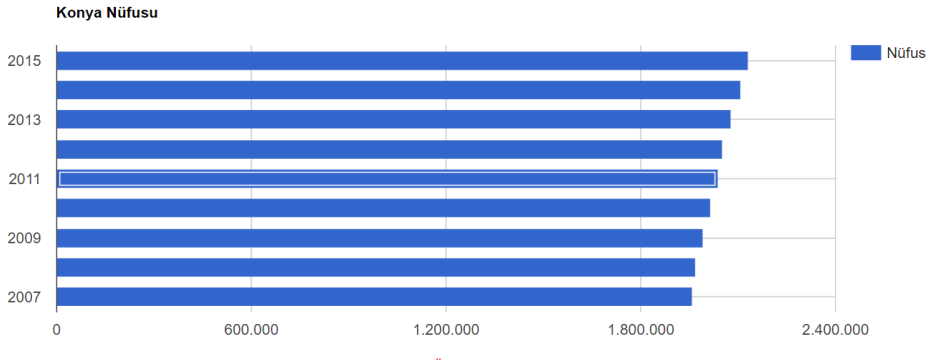
Tablo 4.1. Genel Nüfus Sayımlarına Göre Türkiye-Konya nüfusları (www.tüik.gov.tr)

2000'lerin başında Konya'da konutta gelişmeler meydana gelmiştir. İstanbul, Ankara ve İzmir başta olmak üzere diğer kentlerde de yavaş yavaş görülmeye başlayan lüks güvenlikli sitelerin ilk örnekleri Konya'da da ortaya çıkmıştır. Konya'da ilk güvenlikli site Konya'nın Meram İlçesinde inşa edilen MÜSİAD Konutları'dır. MÜSİAD Konutları ile başlayan ve güvenlikli siteler diye adlandırdığımız bu konut tiplerinin kullanıcı kesimi üst gelir grubunu oluşturmaktadır. MÜSİAD Konutları ve diğer yeni yapılan güvenlikli siteler ilk başta Konya Meram ilçesinde yapılmış olsa da bunları takip eden yıllarda diğer merkez ilçeler olan Selçuklu ve Karatay İlçeleri'nde de yapılmaya başlanmıştır. Meram İlçesindeki başlıca lüks siteler; MÜSİAD Konutları, Sültem Siteleri, Meram Yeni Yol Konakları, Altın Koza Konakları gibi birçok site yapılmıştır. Güvenlikli sitelerin ilk olarak Meram İlçesi'nde yapılmasının nedeni bu bölgenin şehir merkezine çok yakın olması, temiz havasının olması, az katlı villaların ve üst gelir grubunun bu bölgede yerleşmiş olmasıdır. Selçuklu İlçesi'nde lüks konutlar ilk olarak Garanti Konutları ile başlamış ve onu Hakim Konakları, Zirve Park Konutları gibi birçok yeni lüks konutlar takip etmiştir. Yine Selçuklu İlçesi'nde 19 katlı olan Kule Konakları; Kule Site AVM'nin yanında inşa edilmiştir. Karatay İlçesi'nde ise Adalet

Sarayı ve KTO Karatay Üniversitesi'nin yapılması ile lüks siteler yapılmaya başlamıştır. Meram Yeni Yol Konakları dışındaki bu yeni yapılan lüks siteler 3+1, 4+1, 5+1 vb. plan tiplerinden oluşan 150 metrekare üzerindeki ve çok katlı yapılardır.

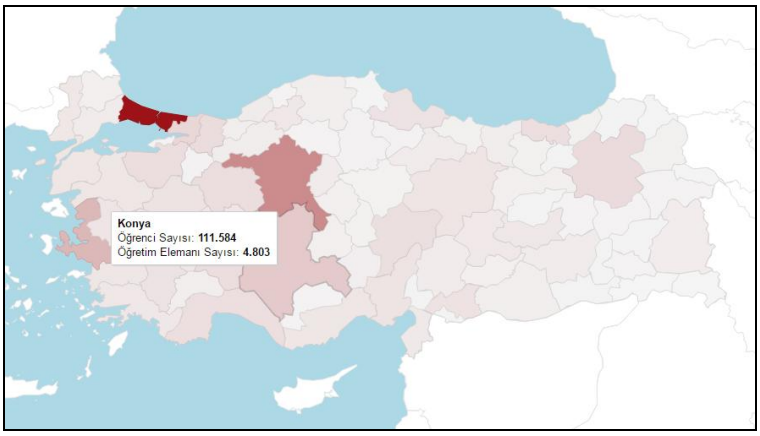
Şekil 4.2. Yıllara Göre Türkiye Nüfusu

Şekil 4.3. Yıllara Göre Konya İli Nüfusu

2010 yılında ise Konya'da konut plan tiplerine bir yenisi eklenmiş ve stüdyo tipi konutların yapımına başlanmıştır. İlk stüdyo tipi konut Bosna-Hersek Mahallesi'nde Selçuk Üniversitesi yakınlarında yapılmıştır.

Konya'nın ikinci üniversitesi olan KTO Karatay Üniversitesi 2009 yılında (www.karatay.edu.tr, 2016); üçüncü üniversitesi 2010 yılında Konya Üniversitesi kurulmuş ve adı 2012 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi olarak değiştirilmiştir (www.konya.edu.tr, 2016). 2013 yılında ise Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi kurulmuştur (www.gidatarim.edu.tr, 2016). Türkiye'de ki en çok üniversite öğrencisine sahip olan iller sırasıyla İstanbul, Ankara, İzmir ve Konya'dır. Konya'da ki 4 üniversitenin toplam öğrenci nüfusu 111.584 iken, Selçuk Üniversitesi'nin öğrenci sayısı 88.225'dir (www.yok.gov.tr, 2016). Selçuk Üniversitesi öğrenci sayısı, Konya İli'ndeki yükseköğretim öğrenci sayısının %79'unu oluşturmaktır.

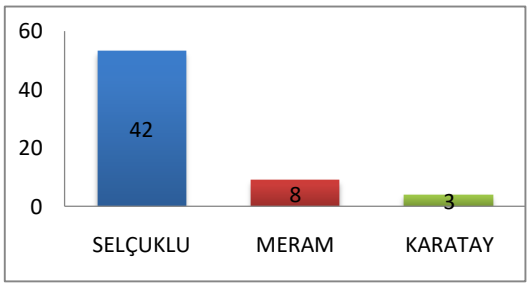

Şekil 4.4. İllere Göre Üniversitelerin Öğrenci Yoğunluğu ve Konya İli Öğrenci Sayısı (www.yok.gov.tr, 2016)

4.2.Konya'da Stüdyo Dairelerin Tespiti ve Tarihsel Gelişimi

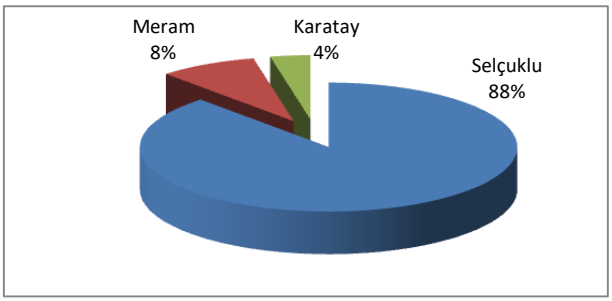
Bu çalışmada, Konya'daki stüdyo dairelerin tespiti kapsamında Konya İli Merkez İlçeleri'nde yer alan Kasım 2016 tarihi itibariyle inşaatı tamamlanmış ve kullanıma hazır olan stüdyo daireler ele alınmıştır. Birbirine yakın olarak konumlanmış olan stüdyo daireler birbirleri ile birer grup oluşturularak çalışma alanı üç bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgeler Konya haritası üzerinde kentsel ölçekte hazırlanmış ve bu haritalar üzerinde stüdyo tipi yapıların konumları gösterilmiştir. Bu 3 bölgede stüdyo dairelerin dağılımları göz önüne alındığında nirengi noktası olarak üniversiteler baz alınmıştır.

Bu çalışma kapsamında; Konya/Merkez'de 53 adet stüdyo tipi konut tespit edilmiştir. Bu konutların 42 adedi Selçuklu İlçesi'nde, 8 adedi Meram İlçesi'nde, 3 adedi Karatay İlçesi'nde yer almaktadır.

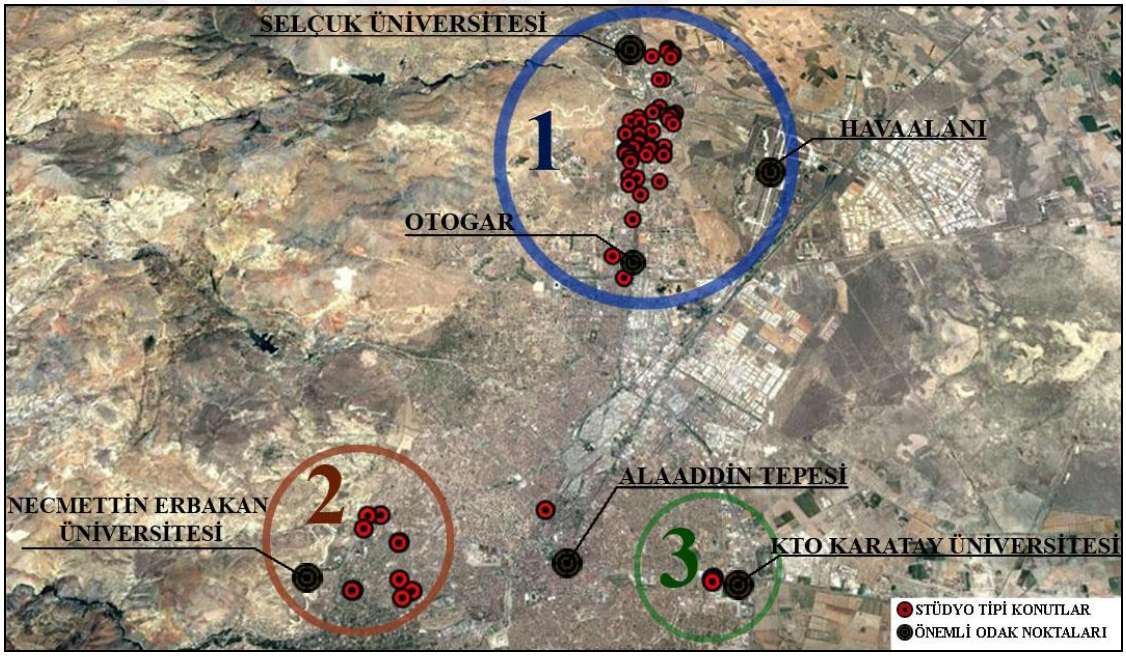

Şekil 4.5. Konya'daki Stüdyo Tipi Konutların İlçelere Göre Dağılımı

Konya/Merkez'de belirlenen 3 bölgede tespit edilen 52 stüdyo tipi konutta 3649 adedi Selçuklu İlçesi'nde, 349 adedi Meram İlçesi'nde ve 142 adedi Karatay İlçesi'nde olmak üzere toplam 4140 adet stüdyo daire bulunmaktadır.

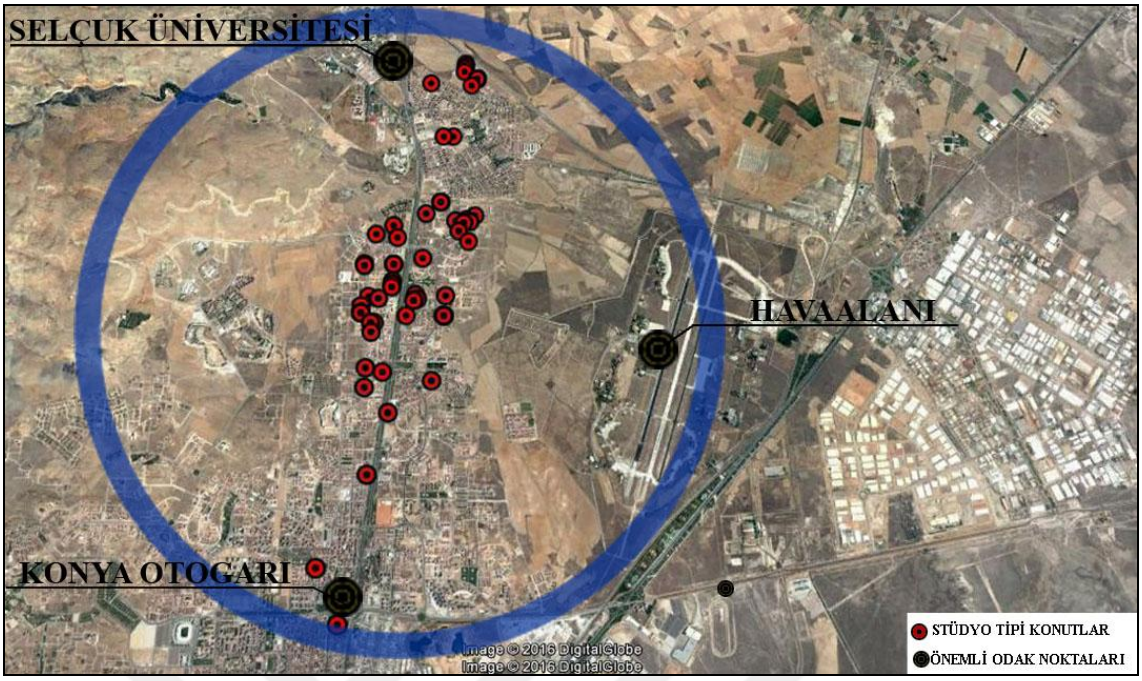
Şekil 4.6. Konya'daki Stüdyo Daire Sayılarının İlçelere Göre Dağılım Yüzdesi

Şekil 4.7. Konya Merkez'de Bulunan Stüdyo Tipi Konutların Genel Gösterimi

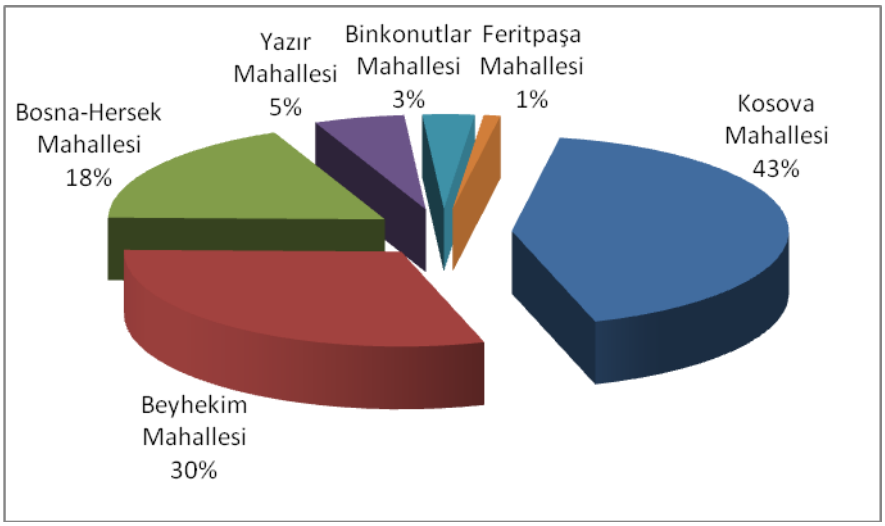
Birinci bölge olarak Selçuklu İlçesi'ndeki Konya Otogarı ile Selçuk Üniversitesi arasında kalan bölge belirlenmiştir. Bu bölgede 42 adet stüdyo tipi konut İstanbul Caddesi'nin iki tarafında da bulunmaktadır.

15 adedi Beyhekim Mahallesi'nde, 13 adedi Kosova Mahallesi'nde, 7 adedi Bosna-Hersek Mahallesi'nde, 5 adedi Yazır Mahallesi'nde ve 1'er adedi Binkonutlar ve Feritpaşa Mahallesi'nde olmak üzere Selçuklu İlçesi'nde toplam 42 adet stüdyo tipi konut bulunmaktadır.

Şekil 4.8. 1. Bölge Haritası

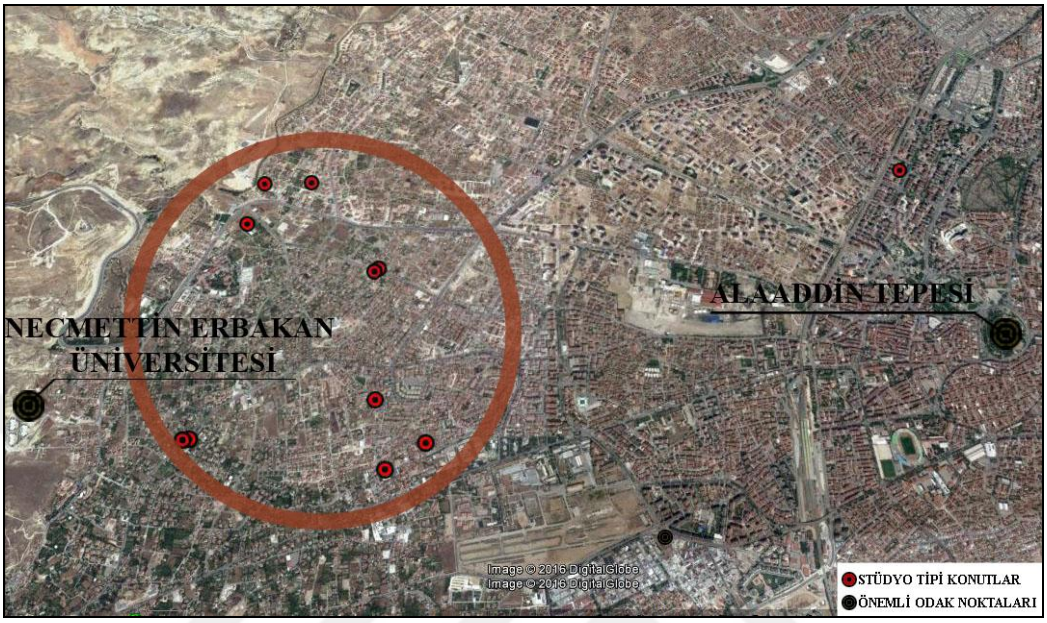
Bu konutlarda; 1546 adedi Kosova Mahallesi'nde, 1100 Beyhekim Mahallesi'nde, 663 adedi Bosna-Hersek Mahallesi'nde, 193 adedi Yazır Mahallesi'nde, 111 adedi Binkonutlar ve 36 adedi Feritpaşa Mahallesi'nde olmak üzere Selçuklu İlçesi'nde toplam 3649 adet stüdyo daire bulunmaktadır.

Şekil 4.9. Selçuklu İlçesi'nde Bulunan Stüdyo Dairelerin Mahallelere Göre Dağılım Yüzdesi

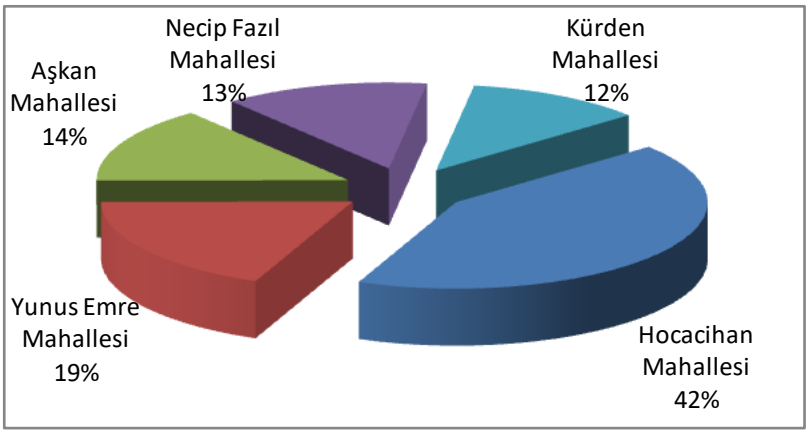
İkinci bölge olarak Meram İlçesi'ndeki Necmettin Erbakan Üniversitesi, Beyşehir Caddesi, Meram Yaka Caddesi ile Meram Yeni Yol arasında kalan bölge

seçilmiştir. 3 adedi Hocacihan Hacılar Mahallesi'nde, 2'şer adedi Necip Fazıl ve Yunus Emre Mahallesi'nde, 1'er adedi Kürden ve Aşkan Mahallesi'nde olmak üzere Meram İlçesi'nde toplam 8 adet stüdyo tipi konut bulunmaktadır.

Şekil 4.10. 2. Bölge Haritası

Bu bölgede; 148 adedi Hocacihan Mahallesi'nde, 65 adedi Yunus Emre Mahallesi'nde, 50 adedi Aşkan Mahallesi'nde, 46 adedi Necip Fazıl Mahallesi'nde ve 40 adedi Kürden Mahallesi'nde olmak üzere Meram İlçesi'nde toplam 349 adet stüdyo daire bulunmaktadır. Bu konutlar Necmettin Erbakan Üniversitesi'ne ve Meram Yeni Yol Caddesi üzerinde bulunan Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim ve İlahiyat Fakülteleri'ne yakın olarak konumlanmışlardır.

Şekil 4.11. Meram İlçesi'nde Bulunan Stüdyo Dairelerin Mahallelere Göre Dağılım Yüzdesi

Üçüncü bölge olarak Karatay Üniversitesi ve etrafı seçilmiştir. Bu bölgede 1+1 yapıların sayısı az da olsa diğer bölgelerden uzakta konumlanması seçilmesindeki etkendir. Üçüncü bölgede bulunan 3 adet stüdyo tipi konutta bulunan 142 adet stüdyo daire Fetih Mahallesi'nde Karatay İlçesi'nde bulunmaktadır.

Şekil 4.12. 3. Bölge Haritası

Konya'daki ilk stüdyo dairenin tasarlanmasının nedeni Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin istihdamı ile ilgilidir.

İlk stüdyo tipi konut 2010 yılında yapılmış olan Stüdyo Home'dur. Stüdyo Home; Konya'nın Selçuklu İlçesi'nde Bosna-Hersek Mahallesi'nde Mimar Olcay Ok tarafından 2010 yılında tasarlanmış ve Hidayet Baysal Gayrimenkul ve Danışmanlık tarafından uygulanmıştır.

Konya'da bulunan 53 adet stüdyo tipi konutun adı, mimarı, inşaat firması, bulunduğu mahalle adı ve ilçesi yapım yılına göre kronolojik sıralaması şu şekildedir:

	Yapım Yılı	Yapının Bulunduğu Mahalle	Yapının Bulunduğu İlçe	Yapının Adı	Stüdyo Daire Sayısı	Yapının Mimarı/İnşat Şirketi
1.	2010	Bosna-Hersek Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Home	48	Olcay Ok/ Hidayet Baysal İnşaat
2.	2011	Yazır Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Form	24	Olcay Ok/Koza İnşaat
3.	2011	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Loft	144	Olcay Ok/ Ünlü İnşaat
4.	2012	Bosna-Hersek Mahallesi	Selçuklu	Loft Campus 2 Blok	120	Olcay Ok/Ünlü İnşaat
5.	2012	Bosna-Hersek Mahallesi	Selçuklu	Atlantis İş Merkezi Stüdyo Park Life	146	Huzur Emlak ve İnşaat
6.	2012	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Palace	120	Olcay Ok/ Ün Yapı
7.	2012	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Florya Stüdyo (2 Blok)	59	2xBK Tasarım Mimarlık/ Baybir Proje
8.	2012	Yunus Emre Mahallesi	Meram	Beyaz Yaka Evleri 2 Blok	12	Girayhan Mimarlık/42034 Yapı Tasarım
9.	2013	Binkonutlar Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Eva Style	111	Eva Yapı/ Huzur Emlak İnşaat
10.	2013	Yazır Mahallesi	Selçuklu	Academy City Stüdyo Evleri	29	Güleker Grup
11.	2013	Yazır Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Prestij	46	Güvensan İnşaat
12.	2013	Bosna-Hersek Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo İstanbul (2 Blok)	152	HK Mimarlık/ Hidayet Baysal İnşaat
13.	2013	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Işık Köşk	54	Ayko Mühendislik/ Işıklar İnşaat
14.	2013	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Gold	27	Konev İnşaat
15.	2013	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Life	56	Yüksel Ergül İnşaat
16.	2013	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Premium	48	Mimar Furkan Vatandaes/ Ayhan Eser İnşaat
17.	2013	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Loft Plus	177	Ünlü İnşaat
18.	2013	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Koza	86	Olcay Ok/ Mizan Emlak ve İnşaat
19.	2013	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Belek	32	Cengiz Acar Mimarlık
20.	2013	Kürden Mahallesi	Meram	Taj Mahal Suit Center (2 blok)	40	Y. Mimar Seher Mutluer Tekelioğlu/ Baymira İnşaat
21.	2013	Aşkan Mahallesi	Meram	Stüdyo Meram	50	Fam İnşaat
22.	2013	Necip Fazıl Mahallesi	Meram	Stüdyo Meram 2	19	Fam İnşaat
23.	2013	Hocacihan Hacılar Mahallesi	Meram	Koru Stüdyo	118	Menekşe Mimarlık/ İnoğlu İnşaat
24.	2013	Fetih Mahallesi	Karatay	Stüdyo Adalet	10	Era Gayrimenkul ve Müh
25.	2014	Bosna-Hersek Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Selçuk	103	Akbay Mimarlık/ Huzur Emlak ve İnşaat
26.	2014	Bosna-Hersek Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Osmanlı	58	Asyada İnşaat

27.	2014	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Rezidans Hill (7 Blok)	456	Olcay Ok/ Dağ Mühendislik
28.	2014	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Royal Class	272	Olcay Ok/ Sedir İnşaat
29.	2014	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Işık Gold (2 Blok)	36	Ayko Mühendislik/ Işıklar İnşaat
30.	2014	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Piri Reis Stüdyo Konutları (3 Blok)	170	Rönesans Gayrimenkul İnşaat
31.	2014	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Art	61	M. Ramazan Karadağ/ Buhurcu İnşaat
32.	2014	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Vizyon	66	Nokta İnşaat
33.	2014	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Poli	41	Poli Yapı/ Ayhan Eser İnşaat
34.	2014	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Loft Class	78	Ünlü İnşaat
35.	2014	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Şafak	104	Bakdem Mimarlık/ Binsa Yapı
36.	2014	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Yazel	54	Olcay Ok/ Yazel Group
37.	2014	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Vizyonpark	39	Vizyon Yapı
38.	2014	Necip Fazıl Mahallesi	Meram	Eğitim Stüdyo	27	Korkmaz İnşaat
39.	2014	Hocacihan H. Mahallesi	Meram	Stüdyo Medica	30	Artrom İnşaat
40.	2014	Yunus Emre Mahallesi	Meram	Stüdyo Eva Huzur	53	Eva Yapı/ Huzur Emlak İnşaat
41.	2014	Fetih Mahallesi	Karatay	Ufuk City Stüdyo	84	Ufuk İnşaat
42.	2015	Feritpaşa Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo 9	36	Altuva Yapı
43.	2015	Yazır Mahallesi	Selçuklu	Gold İstanbul	18	HK Mimarlık/ Hidayet Baysal İnşaat
44.	2015	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Farabi Park	16	Can Site Yapı Tasarım
45.	2015	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Babil	86	Evre yapı
46.	2015	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Lilyum I	22	Mis Özkanlar İnşaat
47.	2015	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Consept	108	Olcay Ok/ Küre Yapı
48.	2015	Bosna-Hersek Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Garden	36	Gama Group
49.	2015	Fetih Mahallesi	Karatay	Doğan Plaza	48	Doğan Yapı
50.	2016	Yazır Mahallesi	Selçuklu	İkon Terrace	76	İkonyum İnşaat
51.	2016	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Mars	149	Mars İnşaat
52.	2016	Beyhekim Mahallesi	Selçuklu	Lilyum IV	25	Mimar Mehmet Yağcı/ Mis Özkanlar İnşaat
53.	-	Kosova Mahallesi	Selçuklu	Stüdyo Özgür	60	Kaykon İnşaat
					4140	TOPLAM

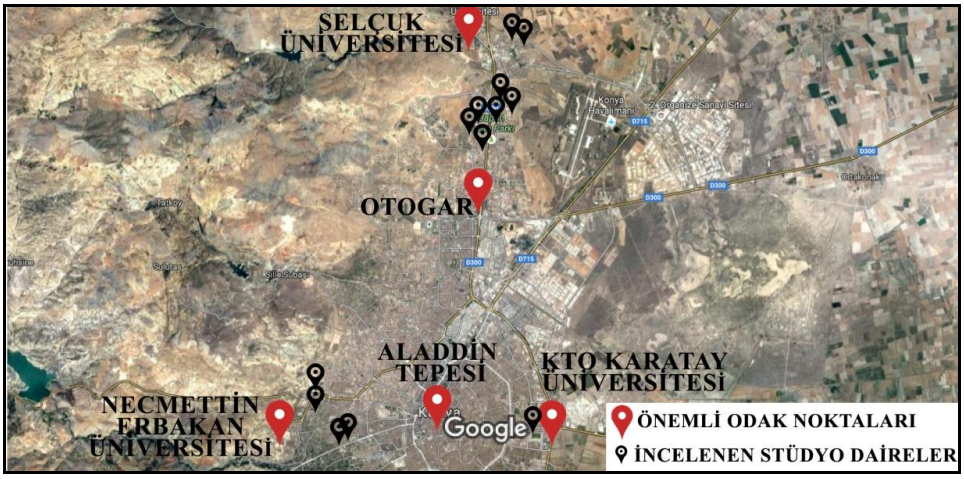
Tablo 4.2. Konya İli'nde Bulunan Stüdyo Tipi Konutlar

4.3. Konya'da Stüdyo Dairelerin Mekansal Gelişimi

Bu tez çalışması kapsamında tespit edilen 53 adet stüdyo tipi konutun 14 adedi (yaklaşık %25) plan bazında incelenmiştir. İncelenen stüdyo tipi konutların Konya İli Merkez İlçeler bazında dağılımına bakıldığında; 9 adedi Selçuklu, 4 adedi Meram, 1 adedi Karatay İlçesi'ndedir. Bu incelenen yapıların kronolojik sıralaması şu şekildedir:

Sıra No	Yapım Yılı	Yapının Bulunduğu İlçe	Yapının Bulunduğu Mahalle	Seçilen Stüdyo Konutlar
1.	2010	Selçuklu	Bosna-Hersek Mahallesi	Stüdyo Home
2.	2012	Selçuklu	Bosna-Hersek Mahallesi	Loft Campus
3.	2012	Selçuklu	Kosova Mahallesi	Stüdyo Palace
4.	2013	Meram	Hocacihan Hacılar Mah.	Koru Stüdyo
5.	2013	Selçuklu	Binkonutlar Mahallesi	Stüdyo Eva Style
6.	2013	Meram	Necip Fazıl Mahallesi	Stüdyo Meram 2
7.	2014	Selçuklu	Kosova Mahallesi	Rezidans Hill
8.	2014	Meram	Yunus Emre Mahallesi	Eğitim Stüdyo
9.	2014	Selçuklu	Beyhekim Mahallesi	Stüdyo Yazel
10.	2014	Selçuklu	Kosova Mahallesi	Stüdyo Royal Class
11.	2014	Meram	Necip Fazıl Mahallesi	Stüdyo Eva Huzur
12.	2014	Karatay	Fetih Mahallesi	Stüdyo Ufuk
13.	2015	Selçuklu	Beyhekim Mahallesi	Stüdyo Consept
14.	2016	Selçuklu	Yazır Mahallesi	Gold İstanbul

Tablo 4.3. İncelenen Stüdyo Tipi Konutlar

Şekil 4.13. İncelenen Stüdyo Tipi Konutların Genel Gösterimi

4.3.1.Stüdyo Home

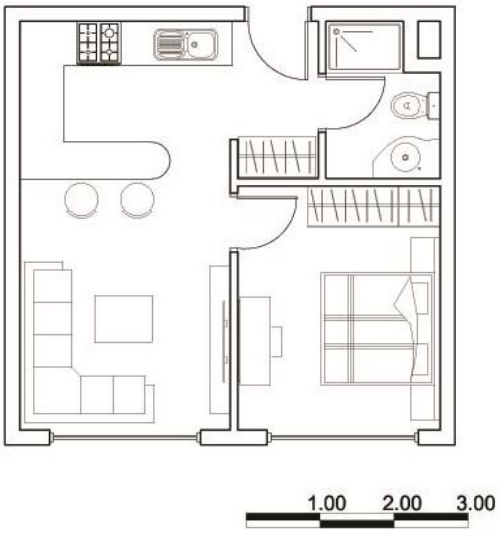
<table>
<tr><td rowspan="4">STÜDYO HOME</td><td>Yapım Yılı</td><td colspan="2">2010</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td colspan="2">Mimar Olcay OK</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td colspan="2">Hidayet Baysal Gayrimenkul ve İnşaat</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td colspan="2">Selçuklu İlçesi Bosna-Hersek Mahallesi’nde ve Selçuk Üniversitesi’ne yaklaşık 1 km uzaklıkta yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>
</td><td>Apartman tipi şeklinde yapılmış olup 1+1 ve 2+1 konutlar birlikte tasarlanmıştır. Her katta 10 daire, toplamda 80 daire bulunmaktadır. Yaşama mekanı, banyo ve bir yatak odasından oluşan 1+1 konutların metrekaresi 38 m^2’dir.</td></tr>
</table>

Tablo 4.4. Stüdyo Home İncelenmesi

4.3.2.Loft Campus

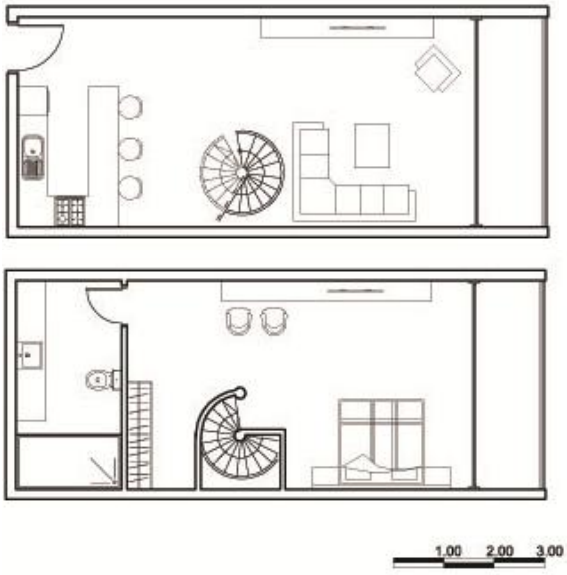
<table>
<tr><td rowspan="5">LOFT CAMPUS</td><td>Yapım Yılı</td><td colspan="2">2012</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td colspan="2">Mimar Olcay OK</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td colspan="2">Ünlü İnşaat</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td colspan="2">Selçuk Üniversitesi’ne yaklaşık 1 km uzaklıkta, Selçuklu İlçesi Bosna-Hersek Mahallesi’nde yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td colspan="2">
</td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>
</td><td>Apartman tipi şeklinde 2 blok halinde yapılmış olup 1+1, 2+1 ve 3+1 konutlar birlikte tasarlanmıştır. Toplamda 118 daireden oluşan Loft Campus’un 78’i 1+1, 18’i 2+1, 22’si 3+1 tipi konuttur. 1+1 konutlar yaşama mekanı, banyo ve bir yatak odasından oluşmaktadır.</td></tr>
</table>

Tablo 4.5. Loft Campus İncelemesi

4.3.3.Stüdyo Palace

<table>
<tr><td rowspan="4">STÜDYO PALACE</td><td>Yapım Yılı</td><td colspan="2">2012</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td colspan="2">Mimar Olcay OK</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td colspan="2">Ün Yapı</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td colspan="2">Selçuk Üniversitesi’ne yaklaşık 3 km. uzaklıkta, Selçuklu İlçesi Kosova Mahallesi’nde yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>
</td><td>120 adet konuttan oluşan Stüdyo Palace 1+1 konutlar dikey stüdyo şeklinde tasarlanmıştır. Alt katı açık mutfak ve salondan oluşan yaşama mekanından, üst katı ise banyo ve bir yatak odasından oluşmaktadır.</td></tr>
</table>

Tablo 4.6. Stüdyo Palace İncelemesi

4.3.4.Koru Stüdyo

<table>
<tr><td rowspan="5">KORU STÜDYO</td><td>Yapım Yılı</td><td>2013</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td>Menekşe Mimarlık</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td>İnoğlu İnşaat</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td>Necmettin Erbakan Üniversitesi’ne yaklaşık 2.5 km uzaklıkta ve Meram İlçesi Hocacihan Hacılar Mahallesi’nde yer almaktadır.

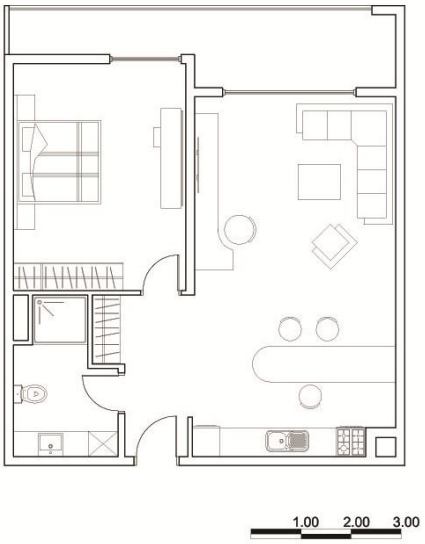
</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td></td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>2 tip stüdyonun bulunduğu Koru Stüdyo’da toplam 118 adet dikey stüdyo daire bulunmaktadır. Birinci tip; üst katında mutfak ve salondan oluşan yaşama mekanının alt kattada yatak odasının bulunduğu dikey stüdyodur. İkinci tip ise; alt katta yaşama mekanının üst katta ise çatı arasında yatak odasının bulunduğu dikey stüdyodur.

İç Mekan Perspektifleri: (http://inogluinsaat.com, 2016)</td></tr>
</table>

Tablo 4.7. Koru Stüdyo İncelemesi

4.3.5.Rezidans Hill

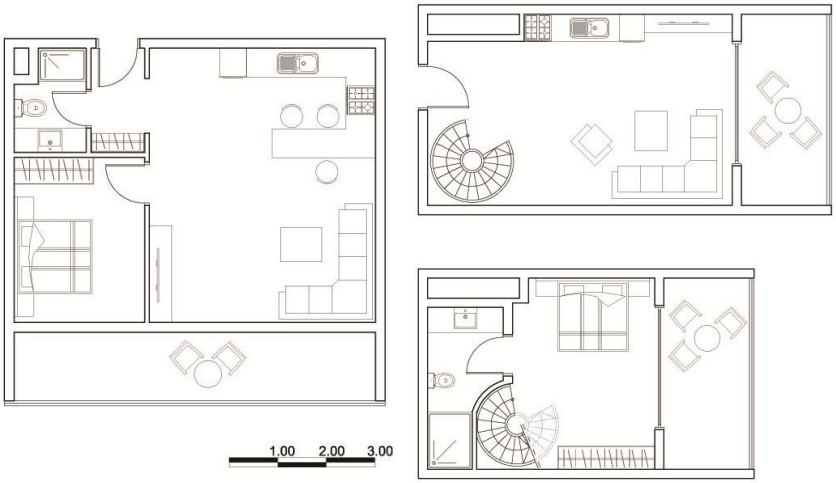
<table>
<tr><td rowspan="5">REZİDANS HİLL</td><td>Yapım Yılı</td><td colspan="2">2013</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td colspan="2">Mimar Olcay OK</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td colspan="2">Dağ Mühendislik</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td colspan="2">Selçuk Üniversitesi’ne yaklaşık 4 km uzaklıkta, Selçuklu İlçesi Kosova Mahallesi’nde yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td colspan="2">
</td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>
</td><td>Bitişik nizam şeklinde 7 katlı yapı, A 1-2-3-4 blok ve B 1-2-3 blok olmak üzere toplam 7 bloktan oluşmaktadır. Toplam 456 adet stüdyo daire bulunmaktadır. Stüdyo daireler açık mutfak ve salondan oluşan yaşama mekanı ile banyo ve yatak odasından oluşmaktadır. Toplam daire metrekaresi yaklaşık 52 m^2’dir.</td></tr>
</table>

Tablo 4.8. Rezidans Hill İncelemesi

4.3.6.Stüdyo Yazel

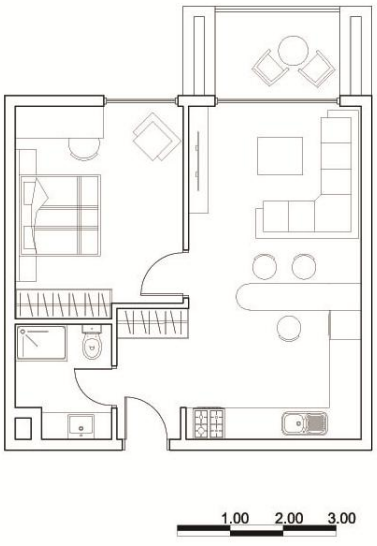
<table>
<tr><td rowspan="5">STÜDYO YAZEL</td><td>Yapım Yılı</td><td>2014</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td>Mimar Olcay OK</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td>Yazel Grup</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td>Selçuk Üniversitesi’ne yaklaşık 4.5 km. uzaklıkta, Selçuklu İlçesi Beyhekim Mahallesi’nde yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td></td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>Tek blok şeklinde yapılmış olan yapı, her katta 18 daire olmak üzere toplam 54 daireden oluşmaktadır. Dikey ve yatay stüdyo dairelerin toplam metrekaresi 52 m^2’dir. Dikey stüdyo dairede; alt katta yaşama mekanı, üst katta yatak odası ve banyo bulunmaktadır. Yatay stüdyo dairede ise yaşama mekanı, yatak odası ve banyo tek katta tasarlanmıştır.

</td></tr>
</table>

Tablo 4.9. Stüdyo Yazel İncelemesi

4.3.7.Stüdyo Royal Class

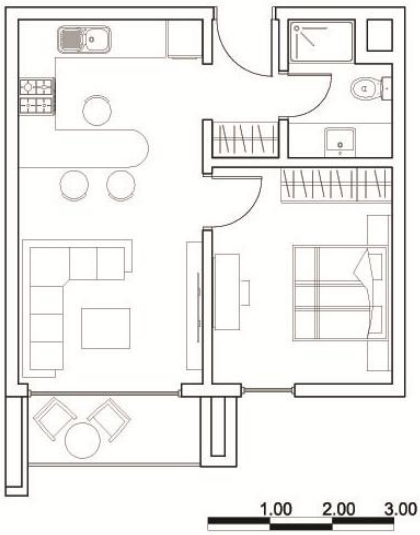
<table>
<tr><td rowspan="5">STÜDYO ROYAL CLASS</td><td>Yapım Yılı</td><td colspan="2">2014</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td colspan="2">Mimar Olcay OK</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td colspan="2">Sedir İnşaat</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td colspan="2">Selçuk Üniversitesi’ne yaklaşık 3 km. uzaklıkta, Selçuklu İlçesi Kosova Mahallesi’nde yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>
</td><td>Bitişik nizam şeklinde 5 katlı yapıda toplam 272 adet stüdyo daire bulunmaktadır. Stüdyo daireler; açık mutfak ve salondan oluşan yaşama mekanı ile banyo ve yatak odasından oluşmaktadır. Diğer stüdyo dairelerden farklı olarak girişte küçük bir hol oluşturularak, tüm mekanlara holden geçiş sağlanmıştır.</td></tr>
</table>

Tablo 4.10. Stüdyo Royal Class İncelemesi

4.3.8.Stüdyo Consept

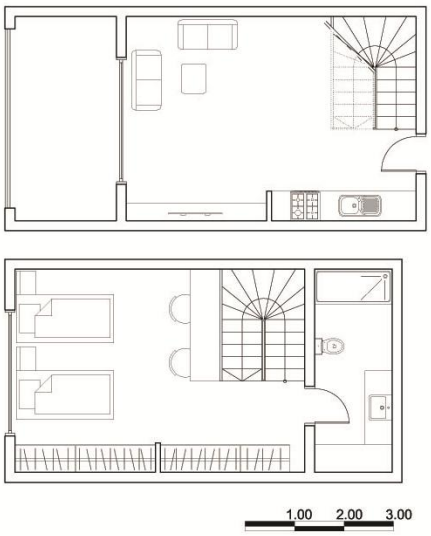
<table>
<tr><td rowspan="5">STÜDYO CONSEPT</td><td>Yapım Yılı</td><td colspan="2">2015</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td colspan="2">Mimar Olcay OK</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td colspan="2">Küre Yapı</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td colspan="2">Selçuk Üniversitesi’ne yaklaşık 4.5 km. uzaklıkta, Selçuklu İlçesi Beyhekim Mahallesi’nde yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>
</td><td>Bitişik nizam 2 blok halinde yapılmış olan Stüdyo Consept 118 adet 1+1 konuttan oluşmaktadır. 1+1 konutlar yaşama mekanı, banyo ve bir yatak odası şeklinde tasarlanmıştır. Diğer 1+1 konutlara ek olarak girişte bir hol oluşturulmuştur. Tüm mekanlara holden geçiş sağlanmıştır.</td></tr>
</table>

Tablo 4.11. Stüdyo Consept İncelemesi

4.3.9.Eğitim Stüdyo

<table>
<tr><td rowspan="5">EĞİTİM STÜDYO</td><td>Yapım Yılı</td><td colspan="2">2014</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td colspan="2">Korkmaz İnşaat</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td colspan="2">Meram İlçesi Necip Fazıl Mahallesi’nde, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nin arka tarafında yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td colspan="2">
</td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>
</td><td>Dubleks olarak tasarlanmış olan Eğitim Stüdyo 27 adet stüdyo tipi konuttan oluşmaktadır. Zemin kattaki konutlar ters dubleks olarak, üst kat ise dubleks olarak planlanmıştır. Konutlar yaklaşık olarak 55 m^2’dir.</td></tr>
</table>

Tablo 4.12. Eğitim Stüdyo İncelemesi

4.3.10.Stüdyo Eva Huzur

<table>
<tr><td rowspan="5">STÜDYO EVA HUZUR</td><td>Yapım Yılı</td><td>2014</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td>Eva Yapı</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td>Huzur Emlak İnşaat</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td>Meram İlçesi Yunus Emre Mahallesi’nde ve Necmettin Erbakan Üniversitesi’ne yaklaşık 2 km uzaklıkta yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td></td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>Tek blok şeklinde yapılan ve toplam 52 adet konut bulunan Stüdyo Eva Huzur; 1+0, 1+1, 1+1 çatı dubleks, 2+1 bahçe dubleks olmak üzere 4 tipten oluşmaktadır. 1+0 tipi konut 35 m^2, 1+1 tipi konutlar ise 50 m^2’dir.

</td></tr>
</table>

Tablo 4.13. Stüdyo Eva Huzur İncelemesi

4.3.11.Stüdyo Meram 2

<table>
<tr><td rowspan="5">EĞİTİM STÜDYO</td><td>Yapım Yılı</td><td>2013</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td>-</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td>Fam İnşaat</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td>Meram İlçesi Necip Fazıl Mahallesi’nde ve Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Fakültesi’ne yaklaşık 500 m. uzaklıkta yer almaktadır.

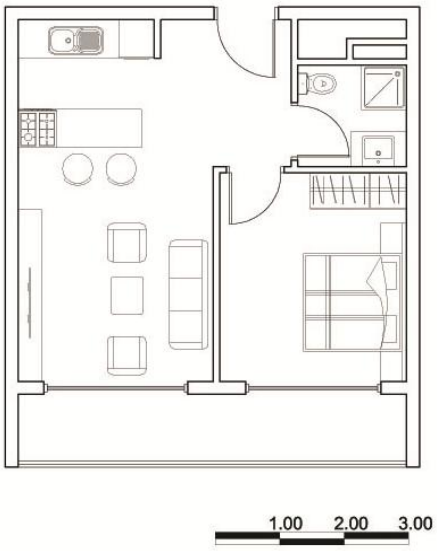
</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td></td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>Tek blok şeklinde yapılan ve toplam 19 adet stüdyo daire içeren Stüdyo Meram 2’de 3 tip 1+1 tipi konut çözülmüştür.A ve B tipi stüdyo dikey stüdyo, C tipi ise yatay stüdyo olarak çözülmüştür.

İç Mekan Perspektifleri: (www.faminsaat.com, 2016)</td></tr>
</table>

Tablo 4.14. Eğitim Stüdyo İncelemesi

4.3.12.Stüdyo Ufuk

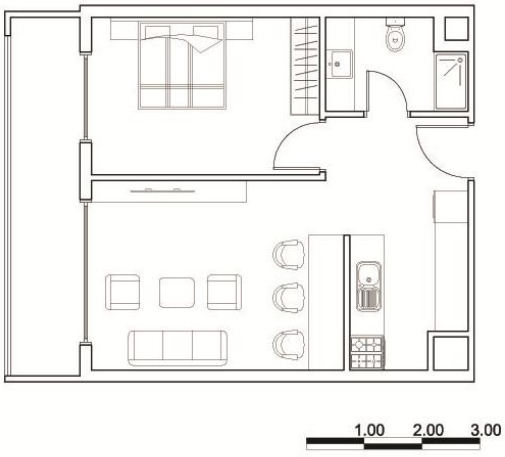
<table>
<tr><td rowspan="5">STÜDYO UFUK</td><td>Yapım Yılı</td><td colspan="2">2014</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td colspan="2">Ufuk İnşaat</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td colspan="2">Karatay İlçesi Fetih Mahallesi’nde ve Karatay Üniversitesi’ne yaklaşık 1 km. uzaklıkta yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>
</td><td>Bitişik nizamda yapılan ve 2 bloktan oluşan Stüdyo Ufuk City’de 84 adet stüdyo daire bulunmaktadır. Stüdyo daireler; yaşama mekanı, banyo ve bir yatak odasından oluşmaktadır.</td></tr>
</table>

Tablo 4.15. Stüdyo Ufuk City İncelenmesi

4.3.13.Stüdyo Eva Style

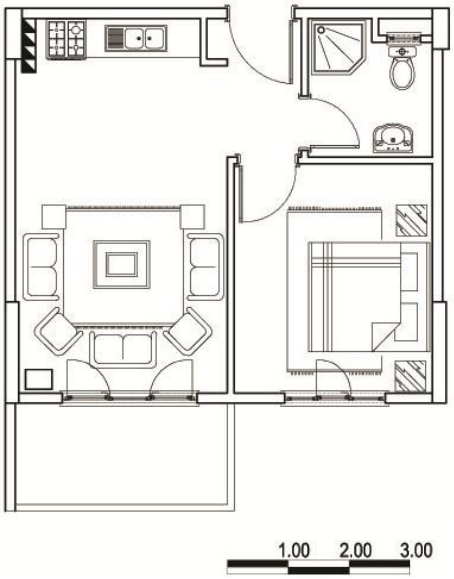
<table>
<tr><td rowspan="4">STÜDYO EVA STYLE</td><td>Yapım Yılı</td><td colspan="2">2013</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td colspan="2">Eva Yapı</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td colspan="2">Huzur Emlak İnşaat</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td colspan="2">Selçuk Üniversitesi’ne yaklaşık 8 km uzaklıkta, Selçuklu İlçesi Binkonutlar Mahallesi’nde Konya Otogarı karşısında yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>
</td><td>Apartman tipi şeklinde yapılmış ve tek bloktan oluşan Stüdyo Style; 111 adet 1+1 ve 20 adet 2+1 konuttan oluşmaktadır. Stüdyo daireler (1+1), salon ve mutfaktan oluşan yaşama mekanı ile yatak odası ve banyodan oluşmaktadır.</td></tr>
</table>

Tablo 4.16. Stüdyo Eva Style İncelenmesi

4.3.14.Gold İstanbul

<table>
<tr><td rowspan="5">GOLD İSTANBUL</td><td>Yapım Yılı</td><td colspan="2">2016</td></tr>
<tr><td>Mimari Proje</td><td colspan="2">Mimar Kamil OFLAZ</td></tr>
<tr><td>İnşaat firması</td><td colspan="2">Hidayet Baysal Gayrimenkul ve İnşaat</td></tr>
<tr><td>Konumu</td><td colspan="2">Selçuk Üniversitesi’ne yaklaşık 5 km. uzaklıkta, Selçuklu İlçesi Yazır Mahallesi’nde yer almaktadır.

</td></tr>
<tr><td>Genel Görünümü</td><td colspan="2">
</td></tr>
<tr><td>Konut Planlaması</td><td>
</td><td>Gold İstanbul’da 1+1 konutlar apartman tipi şeklinde yapılmıştır. Bitişik nizamda 2+1 konutlar yer almaktadır. 3 kattan oluşan binada 3 adet ticari mekan ve 18 daire bulunmaktadır. Yaşama mekanı, banyo ve bir yatak odasından oluşan stüdyo daireler 35 m^2’dir.</td></tr>
</table>

Tablo 4.17. Gold İstanbul İncelemesi

4.4. Konya'da Stüdyo Dairelerin Kültürel, Demografik ve Sosyal Ölçekte Gelişim Süreci

Stüdyo dairelerin kültürel, demografik ve sosyal ölçekte gelişim sürecinin Konya örneği üzerinden araştırıldığı bu çalışma; 14 Kasım-5 Aralık 2016 tarihleri arasında Konya il merkezinde 346 stüdyo daire kullanıcısı ile yüz yüze anket yöntemiyle elde edilen verileri içermektedir.

Çalışmanın Problemi: Stüdyo dairelerin kullanıcılarının demografik özelliklerini, stüdyo daireyi tercih etme sebeplerini ve sosyo-kültürel yönlerini belirlemek çalışmanın problemini oluşturmaktadır.

Çalışmanın Amacı: Kullanıcıların stüdyo daireleri tercih etme sebeplerini ve deneyimlerini Konya örneği üzerinden araştırmak çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Çalışmanın Yöntemi: Çalışma literatür taraması ve alan araştırması yönteminden oluşmaktadır.

Çalışmanın Önemliliği: Amerikan kültürü olarak yayılan ve Konya'da da yapılan stüdyo daireler; hemen hemen hiç araştırılmamış bir konu olup sosyolojik ve mimari yönden incelenmemiştir. Özellikle Konya'da üniversite çevresinde yapılan stüdyo dairelerin tercih edilme sebepleri, sosyo-kültürel açıdan incelenmesi ve bu çalışmanın alanında ilk çalışmalardan biri olması nedeni ile önem taşımaktadır.

Çalışmanın Sınırlılığı: Çalışma Konya Örneği ile sınırlandırılmıştır.

4.4.1.Metodoloji

Bu çalışma kapsamında ele alınan konu gereği stüdyo dairelerde kültürel, demografik ve sosyal ölçekte gelişim süreci saha araştırması yöntemiyle incelenmiştir.

4.4.2.Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma 14 Kasım-5 Aralık 2016 tarihleri arasında Konya il merkezi evreninde yapılmıştır. Konya il merkezinde stüdyo dairelerde (1+0 ve 1+1) ikamet eden kullanıcılar evrenimizi oluşturmuştur. Verilerin elde edildiği denekler, tesadüfi örneklem yönteminin alt basamağı olan rastlantısal örneklem yöntemi tespit edilmiştir. Farklı büyüklükteki evrenler için kuramsal örneklem büyüklükler ve % 95 güvenlik düzeyine göre tolerans gösterilebilir hata için gerekli örneklem tablosundan

yararlanılarak araştırma için gerekli olan örneklem belirlenmiştir. Araştırma kapsamında evrenimizi oluşturan Konya'daki stüdyo daire sayısı 4140 adet olduğundan % 95 güvenlik düzeyine göre araştırma için 341-357 arasında stüdyo daire kullanıcına ulaşılması gerektiğini belirlenmiştir. Çalışma Konya'da bulunan stüdyo daire kullanıcıları üzerinde yapılmış olup, örneklem seçimi 3 merkez ilçede dağılmış olarak bulunan konut sayısı ile doğru orantılı olarak, 346 stüdyo daire kullanıcısı ile anket çalışması yapılmıştır. Aşağıdaki tablo Çıngı (1994)'den uyarlanmıştır.

N	SAPMA MIKTARI				
	.01	.02	.03	.04	.05
500					218
1000				375	278
3.000		1334	787	500	341
5.000		1622	880	536	357
10.000	4899	1936	964	566	370
50.000	8.057	2291	1045	593	381
100.000	8.763	2345	1056	597	383
500.000	9423	2.390	1065	600	384

Şekil 4.14. Tolerans Gösterilebilir Hata İçin Gerekli Örneklem

4.4.3.Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırmaya konu olan verilerin toplanması için anket formu hazırlanmıştır. Anketin ilk bölümünde kullanıcılarının ikamet ettikleri daireleri hakkındaki genel bilgilere ulaşmak amaçlanmıştır. Bu bölümde kullanıcıların stüdyo daireleri tercih etme sebepleri ve bu dairelerin beğenilen özellikleri belirlenmek amacı ile açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Anketin ikinci bölümünde; kullanıcılarının stüdyo daireyi tercih etme sebeplerinde etkili olan faktörleri belirlemeyi amaçlayan sorular bulunmaktadır. Bu bölümde 5'li likert tipinde 14 adet soruya yer verilmiştir. Etkili olan faktörlerin önem düzeyini belirlemek için Hiç etkili değil, Az etkili, Kısmen, Etkili, Çok etkili seçeneklerine yer verilmiştir. Anketin üçüncü bölümünde stüdyo daire kullanıcılarının değerlendirmelerini tespit etmeyi amaçlayan sorular bulunmaktadır. Bu bölümde 5'li likert tipinde 6 adet soruya yer verilmiştir. Değerlendirmelerin önem düzeyini belirlemek için Kesinlikle katılmıyorum, Katılmıyorum, Kısmen, Katılıyorum, Kesinlikle katılmıyorum seçeneklerine yer verilmiştir. Anketin son 6 sorusu ise demografik bilgileri ölçen sorulardan oluşmaktadır.

Aksaklıkları belirlemek amacıyla önce, anket formu iki ayrı akademisyene gösterilmiş, önerileri doğrultusundaki düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca anket formunun anlaşılırlığının gözlemlenmesi ve sahada karşılaşabileceği diğer sorunları önceden görebilme açısından da 30 kişi üzerinde pre-teste (ön-teste) tabi tutulmuş ve son kontroller yapıldıktan sonra uygulamaya hazır hale getirilip çoğaltılmıştır. Anket soruları stüdyo daire kullanıcıların demografik özelliklerini, stüdyo daireyi tercih etme nedenlerini ve deneyimlerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Saha araştırmasına esas olan veriler, 346 stüdyo daire kullanıcısı ile yüz yüze anket tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

4.4.4.Araştırma Verilerinin Analizi

Anketlerden elde edilen bilgiler elektronik ortamda istatistik programında işlenmiştir. Verilerin analizinde betimleyici istatistikler için "frekans analizi" ve "tanımlayıcı analiz" testi kullanılmıştır. Faktörler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla korelasyon (correlations) analizi yapılmıştır.

4.4.5.Bulgular ve Yorum

Katılımcıların demografik özellikleri, stüdyo daireleri tercih etme sebepleri, bu dairelerin beğenilen özellikleri ve komşuluk düzeyler gibi bulgular aşağıda sıralanmıştır.

4.4.5.1.Katılımcıların Cinsiyeti

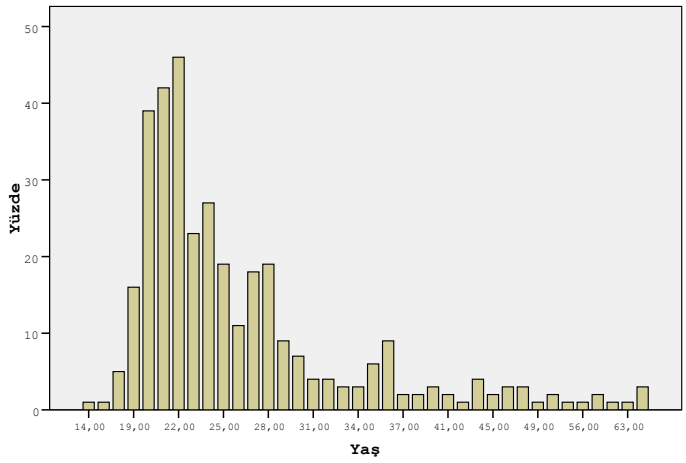
Ankete katılan kişilerin cinsiyet dağılımlarına bakıldığında; yüzde 59,5'inin erkek, yüzde 40,5'inin kadın oldukları görülmektedir.

Cinsiyetiniz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Kadın	140	40,5	40,5	40,5
Erkek	206	59,5	59,5	100.0
Toplam	346	100.0	100.0	

Tablo 4.18. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

4.4.5.2.Katılımcıların Yaşı

Ankete katılan kişilerin yaş dağılımlarına bakıldığında; yüzde 6,6'sının 14-19 yaşları arasında olduğu, yüzde 51,1'inin 20-24 yaşları arasında, yüzde 19,4'ünün 25-28 yaşları arasında, yüzde 7'sinin 29-32 yaşları arasında, yüzde 7,3'ünün 33-38 yaşları arasında, yüzde 3,6'sının 40-45 yaşları arasında, yüzde 2,7'sinin 46-50 yaşları arasında, yüzde 0,6'sının 52-56 yaşları arasında, yüzde 0,9unun 58-61 yaşları arasında, yüzde 1,2'sinin 63-65 yaşları arasında olduğu görülmektedir. Ankete katılanların en küçüğünü 14, en büyüğünü ise 65 yaşındadır. Katılımcıların 20-24 yaşları arasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 4.19. Katılımcıların Yaş Dağılımı

4.4.5.3.Katılımcıların Eğitim Düzeyleri

Ankete katılanların eğitim düzeyi dağılımlarına bakıldığında; 1'i (yüzde 0,3) okuryazar olmayan, 7'si (yüzde 2,0) ilköğretim, 30'u (yüzde 8,7) ortaöğretim, 18'i (yüzde 5,2) önlisans, 234'ü (yüzde 67,6) lisans, 56'sı (yüzde 16,2) lisansüstü eğitim düzeyine sahip kişilerden oluştuğu görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında; stüdyo daire kullanıcılarının % 89'unun eğitim düzeyinin yükseköğretim olduğu görülmektedir.

Eğitim Düzeyiniz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Okuryazar Değilim	1	0,3	0,3	0,3
İlköğretim	7	2,0	2,0	2,3
Ortaöğretim	30	8,7	8,7	11,0
Önlisans	18	5,2	5,2	16,2
Lisans	234	67,6	67,6	83,8
Lisansüstü Eğitim	56	16,2	16,2	100,0
Toplam	346	100.0	100.0	

Tablo 4.20. Katılımcıların Eğitim Düzeyi Dağılımı

4.4.5.4.Katılımcıların Medeni Durumu

Ankete katılan kişilerin medeni durumu dağılımlarına bakıldığında; yüzde 12,7'sinin evli, yüzde 84,7'sinin bekar, yüzde 2,6'sının ise diğer seçeneğini işaretlediği tespit edilmiştir. Anket yapılan 346 kişiden 293'ünün bekar kişilerden oluştuğu görülmektedir.

Medeni Durumunuz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Evli	44	12,7	12,7	12,7
Bekar	293	84,7	84,7	97,4
Diğer	9	2,6	2,6	100,0
Toplam	346	100.0	100.0	

Tablo 4.21. Katılımcıların Medeni Durumlarının Dağılımı

4.4.5.5.Katılımcıların Meslekleri

Ankete katılanların mesleki durumlarına bakıldığında; 8'inin (%2,3) akademisyen, 3'ünün (%0,9) arkeolog, 2'sinin (%0,6) avukat, 14'ünün (%4) doktor, 6'sının (%1,7) emekli, 14'ünün (%4) ev hanımı, 30'unun (%8,7) işçi, 27'sinin (%7,8) memur, 26'sının (%7,5), 186'sının (53,8) öğrenci, 14'ünün (%4) öğretmen ve 16'sının (%16) serbest meslekle uğraşan oldukları görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında; stüdyo daire kullanıcılarının yarısından fazlasını (% 53,8) öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Mesleğiniz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Akademisyen	8	2,3	2,3	2,3
Doktor	14	4,0	4,0	6,3
Emekli	6	1,7	1,7	9,0
Ev Hanımı	14	4,0	4,0	13,0
İşçi	30	8,7	8,7	21,7
Memur	27	7,8	7,8	29,5
Mühendis	26	7,5	7,5	37,0
Öğrenci	186	53,8	53,8	90,8
Öğretmen	14	4,0	4,0	94,8
Serbest Meslek	16	4,6	4,6	99,4
Diğer	5	1,6	1,6	100,0
Toplam	346	100.0	100.0	

Tablo 4.22. Katılımcıların Mesleki Dağılımı

4.4.5.6.Katılımcıların Aylık Ortalama Gelir Düzeyleri

Ankete katılanların aylık ortalama gelir durumlarına bakıldığında; yüzde 7,5'nun 0-500 TL arası, yüzde 42,5'nun 501-1500 TL arası, yüzde 22,3'nin 1501-2500 TL arası, 27,7'sinin 2500 ve üzeri gelire sahip oldukları görülmektedir.

Gelir Durumunuz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
0-500	26	7,5	7,5	7,5
501-1500	147	42,5	42,5	50,0
1501-2500	77	22,3	22,3	72,3
2500 üzeri	96	27,7	27,7	100,0
Toplam	346	100.0	100.0	

Tablo 4.23. Katılımcıların Aylık Ortalama Gelir Dağılımları

4.4.5.7.Katılımcıların İkamet Ettiği Stüdyo Daire Tipi

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının ikamet ettiği daire tipini belirlemek amacıyla "Yaşadığınız konutun büyüklüğü (daire tipi olarak) nedir?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre katılımcıların 28'i (yüzde 8,1) 1+0 tipi, 318'i (yüzde 91,9) 1+1 tipi stüdyo dairelerde ikamet etmektedir.

Yaşadığınız konutun büyüklüğü (daire tipi olarak) nedir?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
1+0	28	8,1	8,1	8,1
1+1	318	91,9	91,9	100,0
Toplam	346	100,0	100,0	

Tablo 4.24. Katılımcıların İkamet Ettiği Stüdyo Daire Tipine Göre Dağılımı

4.4.5.8.Katılımcıların İkamet Ettiği Stüdyo Dairenin Mülkiyet Durumu

Ankete katılan kullanıcıların mülkiyet durumlarına bakıldığında; 309'u (%89,3) kira, 37'sinin (%10,7) mülkiyeti kendine aittir.

İkamet ettiğiniz stüdyo dairenin mülkiyet durumu nedir?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Kira	309	89,3	89,3	89,3
Kendimin	37	10,7	10,7	100,0
Toplam	346	100.0	100.0	

Tablo 4.25. Katılımcıların İkamet Ettiği Stüdyo Dairenin Mülkiyet Durumunun Dağılımı

4.4.5.9.Katılımcıların Stüdyo Daireyi Satın Alma Amaçları

Ankete katılan kullanıcıların 37'sinin (%10,7) mülkiyeti kendine aittir. Bu kullanıcıların %27,1'i daireyi yatırım amaçlı satın almışken, %72,9'u daireyi oturma amaçlı satın almıştır.

Daireyi hangi amaçla satın aldınız? (Daire kendi mülkünüz ise cevaplayınız.)	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Yatırım Amaçlı	10	27,1	27,1	27,1
Oturma Amaçlı	27	72,9	72,9	100,0
Toplam	37	100,0	100,0	

Tablo 4.26. Katılımcıların Stüdyo Daireyi Satın Alma Amaçlarının Dağılımı

4.4.5.10.Katılımcıların İkamet Ettiği Stüdyo Dairelerin Kira Bedeli

Ankete katılan kullanıcıların 309'unun (%89,3) dairesinin mülkiyet durumu kiradır. Bu kullanıcıların oturduğu dairelerin kira bedeline bakıldığında; 7'sinin (%2,27) 0-500 TL arasında, 287'sinin (%92,88) 501-1000 TL arasında, 13'ünün (%4,20) 1001-1500 TL arasında, 2'sinin (%0,65) 1500 TL üzerinde olduğu görülmektedir.

İkamet ettiğiniz dairenin kira bedeli ne kadardır? (Dairede kiracıysanız cevaplayınız.)	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
0-500 TL	7	2,27	2,27	2,27
501-1000 TL	287	92,88	92,88	95,15
1001-1500 TL	13	4,20	4,20	99,35
1500 TL Üzeri	2	0,65	0,65	100,0
Toplam	309	100,0	100,0	

Tablo 4.27. Katılımcıların İkamet Ettiği Stüdyo Dairelerin Kira Bedeli Dağılımları

4.4.5.11.Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Ettiği Kişi Sayısı

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının ikamet ettiği kişi sayısını belirlemek amacıyla "Bulunduğunuz dairede kaç kişi ikamet ediyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre; 167'si (%48,3) tek kişi, 135'i (%39,0) iki kişi, 40'ı (%11,6) üç kişi, 1'i (%0,3) dört kişi, 3'ü (%0,9) beş kişi yaşamaktadır.

Bulunduğunuz dairede kaç kişi ikamet ediyorsunuz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
1	167	48,3	48,3	48,3
2	135	39,0	39,0	87,3
3	40	11,6	11,6	98,8
4	1	0,3	0,3	99,1
5	3	0,9	0,9	100,0
Toplam	346	100,0	100,0	

Tablo 4.28. Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Ettiği Kişi Sayısının Dağılımı

4.4.5.12.Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Ettiği Kişiler

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının ikamet ettiği kişileri belirlemek amacıyla "Bulunduğunuz dairede kiminle ikamet ediyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre; kullanıcılarının 65'i (%18,8) ailesiyle, 114'ü (%32,9) arkadaşıyla ve 167'si (%48,3) yalnız yaşamaktadır.

Bulunduğunuz dairede kiminle ikamet ediyorsunuz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Ailemle	65	18,8	18,8	18,8
Arkadaşımla	114	32,9	32,9	51,7
Yalnız	167	48,3	48,3	100,0
Toplam	346	100,0	100,0	

Tablo 4.29. Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Ettiği Kişilerin Dağılımı

4.4.5.13.Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Etme Süresi

Ankete katılan stüdyo dairede ikamet etme sürelerini belirlemek amacıyla "Ne kadar süredir bu stüdyo dairede ikamet ediyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre; kullanıcılarının 24'ü (%6,9) 0-1 ay, 128'i (%37,0) 1-6 ay, 67'si (%19,4) 6-12 ay, 108'i (%31,2) 1-3 yıl, 19'u (%5,5) 3 yıl ve üzeri süre aralıklarında stüdyo dairede ikamet ettikleri belirlenmiştir.

Ne kadar süredir bu stüdyo dairede ikamet ediyorsunuz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
0-1 Ay	24	6,9	6,9	6,9
1-6 Ay	128	37,0	37,0	43,9
6-12 Ay	67	19,4	19,4	63,3
1-3 Yıl	108	31,2	31,2	94,5
3 Yıl Üzeri	19	5,5	5,5	100,0
Toplam	346	100,0	100,0	

Tablo 4.30. Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Etme Süresinin Dağılımı

4.4.5.14.Katılımcıların Stüdyo Daireden Önce Kaldığı Konut Tipi

Ankete katılan kullanıcıların ikamet ettikleri stüdyo daireden önceki konut tipini belirlemek amacıyla "Bu stüdyo daireden önce hangi tip konutta ikamet ettiniz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre; kullanıcılarının ikamet ettiği stüdyo daireden önce 39'u (%11,3) müstakil konutta, 134'ü (%38,7) apartman dairesinde, 61'i (%17,6) sitede, 55'i (%15,9) stüdyo dairede, 57'si (%16,5) yurtta kaldığı belirlenmiştir.

Bu stüdyo daireden önce hangi tip konutta ikamet ettiniz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Müstakil Konut	39	11,3	11,3	11,3
Apartman Dairesi	134	38,7	38,7	50,0
Site	61	17,6	17,6	67,6
Stüdyo Daire	55	15,9	15,9	83,5
Yurt	57	16,5	16,5	100,0
Toplam	346	100,0	100,0	

Tablo 4.31. Katılımcıların Stüdyo Daireden Önce Kaldığı Konut Tipinin Dağılımı

4.4.5.15.Katılımcıların Stüdyo Daireyi Tercih Etme Sebepleri

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının daireyi tercih etme sebeplerini belirlemek amacıyla "Stüdyo dairede yaşamayı neden tercih ediyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre kullanıcıların stüdyo daireyi tercih etme sebepleri incelendiğinde; 49'u (%14,2) belirgin bir nedeni olmadığını, 44'ü (%12,7) okula veya işyerine yakınlığından dolayı konumunu, 28'nin (%8,1) güvenlik elemanı ve ekipmanlarının var olmasını, 115'inin (%33,2) küçük ve kullanışlı olmasından dolayı fonksiyonel oluşunu, 33'ü (%9,5) temizlenme ve ısınma kolaylığını, 45'i (%13,0) özgür bir yaşam alanı sunmasını, 32'si (%9,2) diğer özelliklerini belirtmektedir. Kullanıcıların stüdyo daireyi en fazla tercih etme nedeni fonksiyonellik olarak ön plana çıkmaktadır.

Stüdyo dairede yaşamayı neden tercih ediyorsunuz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Belirgin Bir Nedeni Yok	49	14,2	14,2	14,2
Konum (Okul veya İşyerine Yakınlık)	44	12,7	12,7	26,9
Güvenlik Elemanı ve Ekipmanlarının olması	28	8,1	8,1	35,0
Fonksiyonellik (Küçük ve Kullanışlı Olması)	115	33,2	33,2	68,2
Temizlenme ve Isınma Kolaylığı	33	9,5	9,5	77,7
Özgür Bir Yaşam Alanı Sunması	45	13,0	13,0	90,8
Diğer	32	9,2	9,2	100,0
Toplam	346	100,0	100,0	

Tablo 4.32. Katılımcıların Stüdyo Daireyi Tercih Etme Sebeplerinin Dağılımı

4.4.5.16.Katılımcıların Yaşadığı Konutta Beğendiği Özellikler

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının dairede beğendiği özellikleri belirlemek amacıyla "Yaşadığınız konutun en çok hangi özelliği sizi memnun ediyor?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre kişilerin stüdyo dairede yaşarken memnun olduğu özellikler incelendiğinde; 48'u (%13,9) belirgin bir nedeni olmadığını, 49'u (%14,2) okula veya işyerine yakınlığından dolayı konumunu, 59'unun (%17,1) güvenlik elemanı ve ekipmanlarının var olmasını, 66'sının (%19,1) küçük ve kullanışlı olmasından dolayı fonksiyonel oluşunu, 73'ü (%21,1) temizlenme ve ısınma kolaylığını, 23'i (%6,6) özgür bir yaşam alanı sunmasını, 28'i (%8,1) diğer özelliklerini beğendiğini belirtmektedir. Kullanıcıların yaşadığı stüdyo dairede beğendiği özelliklerin

dağılımında temizlenme ve ısınma (%21,1) en beğenilen özellik olurken, fonksiyonellik (%19,1) ikinci sırada yer almıştır.

Yaşadığınız konutun en çok hangi özelliği sizi memnun ediyor?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Belirgin Bir Nedeni Yok	48	13,9	13,9	13,9
Konum(Okul veya İşyerine Yakınlık)	49	14,2	14,2	28,0
Güvenlik elemanı ve ekipmanlarının olması	59	17,1	17,1	45,1
Fonksiyonellik (Küçük ve Kullanışlı olması)	66	19,1	19,1	64,2
Temizlenme ve Isınma Kolaylığı	73	21,1	21,1	85,3
Özgür Bir Yaşam Alanı Sunması	23	6,6	6,6	91,9
Diğer	28	8,1	8,1	100,0
Toplam	346	100,0	100,0	

Tablo 4.33. Katılımcıların Yaşadığı Konutta Beğendiği Özelliklerin Dağılımı

4.4.5.17.Katılımcıların Komşuları ile Birbirlerine Misafir Olma Sıklığı

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının komşuları ile birbirine misafir olma sıklığını belirlemek amacıyla "En son ne zaman bir komşunuza misafir oldunuz veya komşunuz size misafir oldu?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre; kişilerin 108'i (%31,2) en son bir hafta önce, 36'sı (%10,4) en son bir ay önce, 19'u (%5,5) en son 1-5 ay önce, 9'u (%2,6) en son 5 ay önce birbirlerine misafir olmakta iken, 174'ü (%50,3) komşuları ile hiç birbirlerine misafir olmamaktadır. Elde edilen veriler sonucunda, stüdyo daire kullanıcılarının yarısının (%50,3) komşularıyla hiç misafirlik ilişkisinde bulunmadığı tespit edilmiştir.

En son ne zaman bir komşunuza misafir oldunuz veya komşunuz size misafir oldu?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
1 hafta önce	108	31,2	31,2	31,2
1 ay önce	36	10,4	10,4	41,6
1-5 Ay önce	19	5,5	5,5	47,1
5 ay üzeri	9	2,6	2,6	49,7
Hiç Gitmiyorum	174	50,3	50,3	100,0
Toplam	346	100.0	100.0	

Tablo 4.34. Katılımcıların Komşuları ile Birbirlerine Misafir Olma Sıklığı Dağılımı

4.4.5.18.Katılımcıların Tanıdığı Komşu Sayıları

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının tanıdığı komşu sayısını belirlemek amacıyla "Bulunduğunuz binada kaç komşunuzu tanıyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre kullanıcıların yaşadığı apartmanda tanıdığı komşu sayılarına bakıldığında; 346 kişiden 118'nin (%34,1) hiç bir komşusunu tanımadığı ve 104'ünün (%30,1) 1-2 komşusunu, 65'i (%18,8) 3-5 komşusunu, 27'si (%6,7) 6-9 komşusunu, 26'sı (%7,6) 10-15 komşusunu, 10'u (%3,0) 17 ve üzeri sayıda komşusunu tanıdığı görülmektedir. Anket sonucuna göre stüdyo daire kullanıcılarının yüzde 34,1'inin hiçbir komşusunu tanımadığı, yüzde 30,1'inin sadece 1 veya 2 komşusunu tanıdığı ortaya çıkmıştır.

Bulunduğunuz binada kaç komşunuzu tanıyorsunuz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
0	118	34,1	34,1	34,1
1-2	104	30,1	30,1	64,2
3-5	65	18,8	18,8	83
6-9	27	6,7	6,7	89,7
10-15	26	7,6	7,6	97,3
17 ve üzeri	10	3,0	3,0	100,0
Toplam	346	100,0	100,0	

Tablo 4.35. Katılımcıların Tanıdığı Komşu Sayılarının Dağılımı

4.4.5.19.Katılımcıların Komşuları ile Aktivitede Bulunma Sıklığı

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının komşuları ile aktivitede bulunma sıklığını belirlemek amacıyla "Komşularınızla ne sıklıkta bir aktivitede bulunursunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre; yüzde19,1'i haftada bir, yüzde 11,8'i ayda bir, yüzde 5,2'si altı ayda bir, yüzde 2'si altı ay ve üzeri sürede aktivitede bulunurken; yüzde 61,8'i komşularıyla hiç aktivitede bulunmaktadır.

Komşularınızla ne sıklıkta bir aktivitede bulunursunuz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Haftada bir	66	19,1	19,1	19,1
Ayda bir	41	11,8	11,8	30,9
6 ayda bir	18	5,2	5,2	36,1
6 ay üzeri	7	2,0	2,0	38,2
Hiç bulunmuyorum	214	61,8	61,8	100,0
Toplam	346	100.0	100.0	

Tablo 4.36. Katılımcıların Komşuları ile Aktivitede Bulunma Sıklığının Dağılımı

4.4.5.20.Katılımcıların Konut Yapımına Getirilen Metrekare Sınırına Ait Görüşleri

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının konut yapımına getirilen metrekare sınırına ait düşüncelerini belirlemek amacıyla "2013 yılından itibaren stüdyo daire yapımına en az 75 m^2 sınırı getirilmiştir. Bu kararı doğru buluyor musunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre; 167'si (%48,3) bu karara katılmakta, 123'ü (%35,5) bu karara katılmamakta, 56'sı (%16,2) bu karara kısmen katılmaktadır.

2013 yılından itibaren stüdyo daire yapımına en az 75 m^2 sınırı getirilmiştir. Bu kararı doğru buluyor musunuz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Evet	167	48,3	48,3	48,3
Hayır	123	35,5	35,5	83,8
Kısmen	56	16,2	16,2	100,0
Toplam	346	100,0	100,0	

Tablo 4.37. Katılımcıların Konut Yapımına Getirilen Metrekare Sınırına Ait Görüşlerinin Dağılımı

4.4.5.21.Katılımcıların Stüdyo Daireler Üzerinde Var Olan Olumsuz Düşüncelere Ait Görüşleri

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının toplumda var olan olumsuz düşüncelere ait düşüncelerini belirlemek amacıyla "Toplumda stüdyo dairelerin toplumsal ilişkileri olumsuz etkilediğine dair bazı görüşler mevcuttur. Bu görüşlere katılıyor musunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre; 77'si (%22,3) bu karara katılmakta, 203'ü (%58,7) bu karara katılmamakta, 66'sı (%19,1) bu karara kısmen katılmaktadır.

Toplumda stüdyo dairelerin toplumsal ilişkileri olumsuz etkilediğine dair bazı görüşler mevcuttur. Bu görüşlere katılıyor musunuz?	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Evet	77	22,3	22,3	22,3
Hayır	203	58,7	58,7	80,9
Kısmen	66	19,1	19,1	100,0
Toplam	346	100,0	100,0	

Tablo 4.38. Katılımcıların Stüdyo Daireler Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

4.4.5.22.Katılımcıların Stüdyo Daireyi Tercih Etmesinde Etkili Olan Faktörler

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının stüdyo daireyi tercih etmesinde etkili olan faktörleri belirlemek amacıyla "İkamet ettiğiniz stüdyo daireyi tercih etme sebeplerinizde etkili olan faktörler nelerdir?" sorusu yöneltilmiş ve 1 ile 5 arasında puan vermeleri istenmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre kişilerin stüdyo daireyi tercih etmede konuma ait sebeplerine bakıldığında; toplu taşıma ve ulaşım olanaklarına yüzde 70,8'i etkili ve çok etkili, yüzde 27,5'u az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. İşyeri veya okula olan mesafesine; yüzde 76,3'ü etkili ve çok etkili, 19,1'i az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Şehir merkezine olan mesafesine; yüzde 29,4'ü etkili ve çok etkili, 54,6'sı az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Konum bölümünde; yüzde 76,3 ile dairenin işyeri ve okula olan mesafesi dairenin tercih edilmesindeki en çok etkili olan faktör, şehir merkezine olan mesafesi yüzde 54,6 ile en çok etkili olmayan faktördür.

Ankete katılan kişilerin stüdyo daireyi tercih etmesinde güvenliğe ait sebeplerine bakıldığında; sitenin güvenlik elemanı ve ekipmanlarının olması yüzde 71,3'ü etkili ve çok etkili, yüzde 20,5'i az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Komşularının kullanıcı profiline; yüzde 42,8'i etkili ve çok etkili, yüzde 39,3'ü az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Dairenin bulunduğu muhitin güvenilir olmasına; yüzde 63,6'sı etkili ve çok etkili, yüzde 19,6'sı az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Güvenlik bölümünde; yüzde 71,3 ile sitenin güvenlik elemanı ve ekipmanlarının olması tercih edilmesindeki en çok etkili olan faktör iken komşularının kullanıcı profili yüzde 39,3 ile en çok etkili olmayan faktördür.

Ankete katılan kişilerin stüdyo daireyi tercih etmede konut büyüklüğü ve kullanışlılığa ait sebeplerine bakıldığında; stüdyo tipi dairenin diğer konutlardan daha küçük olmasına yüzde 63,0'ü etkili ve çok etkili, yüzde 26,8'i az etkili ve hiç etkili

değil cevaplarını vermiştir. Dairenin eşyalı olmasına; yüzde 48,6'sı etkili ve çok etkili, yüzde 41,9'u az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Dairede yaşayacak kişi sayısının az olmasına; yüzde 67,0'ı etkili ve çok etkili, yüzde 24,6'sı az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Stüdyo dairelerin diğer dairelerine göre daha uygun fiyatta olmasına; yüzde 22,3'ü etkili ve çok etkili, yüzde 67,6'sı az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Konut büyüklüğü ve kullanışlılık bölümünde; yüzde 67,0 ile yaşayacak kişi sayısının az olması tercih edilmesindeki en çok etkili olan faktör olurken yüzde 63,0 ile stüdyo tipi dairenin diğer konutlardan daha küçük olması ikinci sırada yer almaktadır. Yüzde 67,6 ile stüdyo dairelerin diğer dairelere göre daha uygun fiyatta olması ise en çok etkili olmayan faktör olarak öne çıkmaktadır.

Ankete katılan kişilerin stüdyo daireyi tercih etmede daire hizmetlerine ait sebeplerine bakıldığında; temizlik hizmetinin olmasına yüzde 31,3'ü etkili ve çok etkili, yüzde 57,2'si az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. İnternet hizmetine; yüzde 19,4'ü etkili ve çok etkili, yüzde 67,0'ı az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Bakım onarım hizmetlerine; yüzde 34,7'si etkili ve çok etkili, yüzde 50,9'u az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Spor merkezinin olmasına; yüzde 20,2'si etkili ve çok etkili, yüzde 75,4'ü az etkili ve hiç etkili değil cevaplarını vermiştir. Hizmet bölümünde; yüzde 34,7 ile bakım ve onarım hizmetinin olması tercih edilmesindeki en çok etkili olan faktör, yüzde 75,4 ile spor merkezinin olması en çok etkili olmayan faktördür.

İkamet ettiğiniz stüdyo daireyi tercih etme sebeplerinizde etkili olan faktörler nelerdir?		Hiç Etkili Değil	Az Etkili	Kararsızım	Etkili	Çok Etkili	Toplam
Konum	Toplu taşıma ve ulaşım olanakları	14,2	13,3	1,7	38,4	32,4	100,0
	İşyeri veya okula olan mesafesi	7,5	11,6	4,6	25,7	50,6	100,0
	Şehir merkezine olan mesafesi	33,5	21,1	15,9	20,2	9,2	100,0
Güvenlik	Sitenin güvenlik elemanı ve ekipmanlarının olması	10,1	10,4	8,1	32,9	38,4	100,0
	Komşularınızın kullanıcı profili (yaşı, eğitim durumu, mesleği…)	22,5	16,8	17,9	30,1	12,7	100,0
	Dairenizin bulunduğu muhitin güvenilir olması	9,2	10,4	16,8	37,3	26,3	100,0
Konut büyüklüğü ve kullanışlık	Stüdyo tipi dairenin diğer konutlardan daha küçük olması	12,1	14,7	10,1	37,0	26,0	100,0
	Dairenin eşyalı olması	32,7	9,2	9,5	21,4	27,2	100,0
	Dairede yaşayacak kişi sayısının az olması	15,9	8,7	8,4	30,3	36,7	100,0
	Stüdyo dairelerin diğer dairelerine göre daha uygun fiyatta olması	50,3	17,3	10,1	13,9	8,4	100,0
Hizmet	Temizlik hizmetinin olması	37,0	20,2	11,6	19,7	11,6	100,0
	İnternet hizmeti	52,0	15,0	13,6	13,3	6,1	100,0
	Bakım ve onarım hizmetleri	36,4	14,5	14,5	24,9	9,8	100,0
	Spor merkezinin olması	63,6	11,8	4,3	9,8	10,4	100,0

Tablo 4.39. Katılımcıların Stüdyo Daireyi Tercih Etmesinde Etkili Olan Faktörlerin Dağılımı

4.4.5.23.Katılımcıların Kullanıcı Deneyimleri

Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının toplumda var olan olumsuz düşüncelere ait görüşlerini belirlemek amacıyla "Bir stüdyo daire kullanıcısı olarak deneyimleriniz nelerdir?" sorusu yöneltilmiş ve 1 ile 5 arasında puan vermeleri istenmiştir. Bu soruya verilen cevaplara göre stüdyo daire kullanıcılarının deneyimlerine bakıldığında; yüzde 74,9'u yaşadığı stüdyo daireyi ev olarak benimserken, yüzde 10,1'i benimsememektedir. Yüzde 43,6'sı stüdyo dairenin uzun yıllar yaşayabileceği bir mekan olduğunu ifade ederken, yüzde 28,9'u buna

katılmadığını ifade etmektedir. Stüdyo dairede yaşamak yaşam tarzını yansıtıyor görüşüne yüzde 41,3'ü katılıyorken, yüzde 33,2'si buna katılmamaktadır. Yüzde 66,8'i stüdyo dairenin bekarken yaşayabileceği bir konut olduğunu uygun olduğunu ifade ederken, yüzde 15,6'sı bu ifadeye katılmamaktadır. Yüzde 24'ü stüdyo dairelerin aile yaşantısına uygun olduğunu, yüzde 55,2'si aile yaşantısına uygun olmadığını belirtmektedir. Yüzde 18,5'i komşularıyla ilişki düzeyinin iyi olduğunu ifade ederken, yüzde 61,3'ü bu görüşe katılmamaktadır.

Bir stüdyo daire kullanıcısı olarak deneyimleriniz nelerdir?		**Kesinlikle Katılmıyorum**	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle Katılıyorum**	**Toplam**
Kullanıcı Değerlendirmeleri	Yaşadığım stüdyo daireyi "ev" olarak benimsiyorum.	4,3	5,8	15,0	39,9	35,0	100,0
	Stüdyo daire uzun yıllar yaşayabileceğim bir mekandır.	11,3	17,6	27,5	25,4	18,2	100,0
	Stüdyo dairede yaşamak yaşam tarzımı yansıtıyor.	12,1	21,1	25,4	25,4	15,9	100,0
	Stüdyo daire bekarken yaşayabileceğim bir konuttur.	6,1	9,5	17,6	39,9	26,9	100,0
	Stüdyo dairelerin özellikleri aile yaşantısı açısından uygundur.	25,7	29,5	20,8	14,2	9,8	100,0
	Komşularımla ilişkim çok iyi düzeydedir.	34,1	27,2	20,2	10,4	8,1	100,0

Tablo 4.40. Katılımcıların Kullanıcı Deneyimlerinin Dağılımı

4.4.5.24.Katılımcıların Stüdyo Dairede İkamet Ettiği Kişi Sayısı ile İkamet Ettiği Kişilerin İlişkisi

Yapılan anket sonucuna göre stüdyo daire kullanıcılarının stüdyo daire kullanıcılarının ikamet ettiği kişiler ile stüdyo dairede kaç kişi kaldığının ilişkisine göre katılımcıların 167'si (% 48,2) yalnız yaşamaktadır. Stüdyo dairede 2 kişi yaşayanların 135 kişinin 46'sı (% 13,2) ailesiyle, 89'u (% 25,7) arkadaşlarıyla yaşamaktadır. Stüdyo dairede 3 kişi yaşayan 40 kişinin 15'i (% 4,3) ailesiyle, 25'i (% 7,2) arkadaşlarıyla yaşamaktadır. 4 ve 5 kişi yaşayan kişiler (% 1,1) ise ailesiyle yaşamaktadır. Anket sonucuna göre stüdyo daire kullanıcılarının yaklaşık yarısının (% 48,2) yalnız yaşadığı tespit edilmiştir.

	İkamet Ettiği Kişiler			
İkamet Ettiği Kişi Sayısı	Ailemle	Arkadaşımla	Yalnız	Toplam
1	0	0	167	167
2	46	89	0	135
3	15	25	0	40
4	1	0	0	1
5	3	0	0	3
Toplam	65	114	167	346

Tablo 4.41. Katılımcıların Dairede İkamet Ettiği Kişi Sayısı ile Yaşadığı Kişilerin Dağılımı

4.4.5.25.Katılımcıların Yaşadığı Konutta Beğendiği Özellikler ile Katılımcıların Stüdyo Daireyi Tercih Etme Sebepleri Arasındaki İlişki

Ankete katılan kişilerden tercih etme nedeni olarak konumu seçen 44 kişiden 11'i (yüzde 25) yaşadığı konutta yine en çok konum özelliğini beğenmektedir. Tercih etme nedeni olarak güvenlik elemanı ve ekipmanlarının olması özelliğini seçen 28 kişiden 10'u (yüzde 35,7) temizlik ve ısınma kolaylığını seçerken, 7'si (yüzde 25) yine güvenlik elemanı ve ekipmanlarının olması özelliğini beğenmektedir. Tercih etme nedeni olarak fonksiyonellik özelliğini seçen 115 kişiden 29'u (yüzde 25,2) yine fonksiyonellik özelliğini, 28'i (yüzde 24,3) temizlik ve ısınma kolaylığını, 21'i (yüzde 18,2) güvenlik elemanı ve ekipmanlarının olması özelliğini beğenmektedir. Tercih etme nedeni olarak temizlik ve ısınma kolaylığı özelliğini seçen 33 kişiden 9'u (yüzde 27,3) yine temizlik ve ısınma kolaylığı özelliğini, 8'i (yüzde 24,2) konumunu, 7'si (yüzde 21,2) fonksiyonellik özelliğini beğenmektedir. Tercih etme nedeni olarak özgür bir yaşam alanı sunması özelliğini seçen 45 kişiden 10'u (yüzde 22,2) güvenlik elemanı ve ekipmanlarının olması özelliğini beğenmektedir.

Tercih Etme Sebepleri	Yaşadığı Konutta Beğendiği Özellikler							
	Belirgin Bir Nedeni Yok	Konum (Okul veya İşyerine Yakınlık)	Güvenlik Elemanı ve Ekipmanlarının Olması	Fonksiyonellik (Küçük ve Kullanışlı olması)	Temizlik ve Isınma Kolaylığı	Özgür Bir Yaşam Alanı Sunması	Diğer	Toplam
Belirgin Bir Nedeni Yok	25	6	5	5	5	0	3	49
Konum(Okul veya İşyerine Yakınlık)	6	11	7	7	8	2	3	44
Güvenlik Elemanı ve Ekipmanlarının olması	1	2	7	4	10	2	2	28
Fonksiyonellik (Küçük ve Kullanışlı olması)	7	11	21	29	28	7	12	115
Temizlik ve Isınma Kolaylığı	1	8	4	7	9	2	2	33
Özgür Bir Yaşam Alanı Sunması	6	5	10	6	7	8	3	45
Diğer	2	6	5	8	6	2	3	32
Toplam	48	49	59	66	73	23	28	346

Tablo 4.42. Katılımcıların Yaşadığı Konutta Beğendiği Özellikler ile Katılımcıların Stüdyo Daireyi Tercih Etme Sebepleri Arasındaki İlişki

4.4.5.26.Katılımcıların Mahalle Baskısına Maruz Kalmalarının Cinsiyet ile İlişkisi

Ankete katılanların erkeklerin 8'i (%2,31), kadınların 4'ü (%1,15) her zaman; erkeklerin 26'sı (%7,51), kadınların 23'ü (%6,65) ara sıra mahalle baskısına maruz kalmakta iken; erkeklerin 172'si (%49,71), kadınların 113'ü (%32,67) asla mahalle baskısına maruz kalmamaktadır. Anket sonuçlarına göre; stüdyo daire kullanıcılarının %82,3'ü asla mahalle baskısına maruz kalmadığı tespit edilmiştir.

Mahalle Baskısı	Cinsiyet					
	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Her Zaman	8	2,31	4	1,15	12	3,46
Ara Sıra	26	7,51	23	6,65	49	14,16
Asla	172	49,71	113	32,67	285	82.38
Toplam	206	59,53	140	40,46	346	100,0

Tablo 4.43. Katılımcıların Mahalle Baskısına Maruz Kalmalarının Cinsiyet ile İlişkisi

4.4.5.27.Stüdyo Daire Kullanıcılarının Tanıdığı Komşu Sayıları ile Cinsiyete Göre İlişkisi

Ankete katılan 346 kişiden; erkeklerin 77'si (% 22,25) hiçbir komşusunu tanımıyorken, kadınların 41'i (%11,84) hiçbir komşusunu tanımamaktadır. Erkeklerin 60'ı (% 17,34), kadınların 44'ü (% 12,71) 1-2 komşusunu tanımaktadır. Yapılan anket sonucuna göre, stüdyo daire kullanıcılarının tanıdığı komşu sayılarının cinsiyete göre ilişkilendirildiğinde kadınların erkeklere oranla daha fazla komşu tanıdığı saptanmıştır.

	Cinsiyet					
Tanınan Komşu Sayısı	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
0	77	22,25	41	11,84	118	34,09
1-2	60	17,34	44	12,71	104	30,05
3-5	35	10,11	30	8,67	65	18,78
6-9	11	3,17	12	3,46	23	6,63
10-15	16	4,62	10	2,89	26	7,51
17 ve üzeri	7	2,01	3	0,86	10	2,60
Toplam	206	59,5	140	40,5	346	100,0

Tablo 4.44. Katılımcıların Komşuları ile Aktivitede Bulunma Sıklığı Dağılımı

4.4.5.28.Stüdyo Daire Kullanıcılarının Komşuları ile Aktivitede Bulunma Sıklığının Cinsiyete Göre İlişkisi

Ankete katılan erkeklerin 45'i (%13,0), kadınların 21'i (%6,0) komşuları ile haftada bir aktivitede bulunmaktadır. Erkeklerin 125'i (%36,1), kadınların 89'u (%25,7) komşuları ile hiç aktivitede bulunmamaktadır. Ankete katılan stüdyo daire kullanıcılarının 346'sının 214'ü (%61,84) komşuları ile herhangi bir aktivitede bulunmamaktadır.

	Cinsiyet					
Kullanıcıların Komşuları İle Aktivitede Bulunma Sıklığı	**Erkek**		**Kadın**		**Toplam**	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Haftada bir	45	13,00	21	6,06	66	19,06
Ayda bir	20	5,78	21	6,06	41	11,84
6 ayda bir	12	3,47	6	1,73	18	5,2
6 ay üzeri	4	1,15	3	0,87	7	2,02
Hiç bulunmuyorum	125	36,12	89	25,72	214	61,84
Toplam	206	59,5	140	40,5	346	100,0

Tablo 4.45. Katılımcıların Komşuları ile Aktivitede Bulunma Sıklığı Dağılımı

5.DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bu tez çalışmasında; stüdyo dairelerin gelişim süreci Konya örneği bazında incelenmiştir. Bu kapsamda stüdyo dairelerin ilk olarak nasıl, ne zaman ortaya çıktığı ve örnekleri araştırılmıştır. Diğer yandan stüdyo daire kavramının Amerika'dan diğer toplumlara yayılmasında etkili olan kültür ve küreselleşme kavramları incelenmiştir. Stüdyo dairelerin Türkiye'de ilk örnekleri 20.yüzyılın sonlarında İstanbul'da görülmeye başlanmıştır. Konya'da ise ilk olarak 2010 yılında ortaya çıkan stüdyo daireler; mimari ve sosyo-kültürel çerçevede incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı; mimari anlamda Konya'da ki stüdyo dairelerin konumlarını belirleyip, plan bazında incelemektir. Sosyo-kültürel anlamda amacı ise stüdyo daire kullanıcılarının profillerini, stüdyo daireleri tercih etme sebeplerinde etkili olan faktörleri ve stüdyo daire ile ilgili görüşlerini anket tekniği kullanarak belirlemektir.

Toplumları şekillendiren, yazılı ve yazısız kurallar bütünü olan kültür konut yapımında en önemli etkenlerden biridir. Konut biçimlerinin belirlenmesinde bireysel, sosyal ve kültürel faktörler etkili olmaktadır. Sosyal ve kültürel yaşam dinamikleri zamanla değişime uğramaktadır. Konutu etkileyen bu faktörlerin zamanla değişimi konut tasarımlarını doğrudan etkilemektedir. Bu kapsamda konut, kültürlerin aktarılmasında etkin bir faktör olarak ön plana çıkmaktadır. Toplumdan topluma farklılıklar gösteren kültür kavramı, küreselleşme ile beraber tek tipleşme sürecine girmiştir. Küreselleşme ile kültürler birbirinden büyük oranda etkilenerek toplumlar ortak bir kültür çatısı altında toplanmaya başlamıştır. Gelişen iletişim teknolojileri ile küreselleşme kültürler arasında yemekten giyinmeye, sinemadan mimariye kadar birçok alanda benzeşmeyi doğurmuştur. Kültür alanındaki benzerliklerin artması mimari alanda da birbirine benzer yapıların ortaya çıkmasına yol açmıştır.

"Stüdyo" daire kavramı ilk olarak 19. yüzyılda Amerika'ya yapılan göçler ortaya çıkmıştır. Göçler sonucunda yaklaşık 26 milyon insanın Amerika'ya gelmesi, göçmenler arasında işsizlik ve barınma sorunlarının patlak vermesine sebep olmuştur. Bu gelişmeler doğrultusunda Amerika'da ki barınma sorunlarına çözüm olarak, 1+0 ve 1+1 konutlar ortaya çıkmıştır.

Küreselleşme ve kültürler arası etkileşim ile değişen istek ve ihtiyaçlar sonucu stüdyo tipi konutlar tüm Dünya'da yaygınlaşmaya başlamıştır. Amerikan Kültürü'nün bir ürünü olarak ortaya çıkan stüdyo tipi konutlar; Türkiye'de ise bir ihtiyaç sonucu ortaya çıkmıştır. Stüdyo tipi konutlar, ilk olarak İstanbul'da 1987 yılında yapılan

Ataköy Emlak Bankası Konutları'nda Mimar Rahmi Öngüner tarafından 2+1 ve 3+1 konutlar ile birlikte planlanmıştır. Mimar Öngüner ile yapılan görüşmeler sonucu, Türkiye'de yapılan ilk stüdyo tipi konutların yalnız yaşayan kişiler ve yaşlılar ile home-ofis olarak kullanan kişiler için planlandığını belirlenmiştir. Yapılan ilk stüdyo daire yaklaşık 52m^2'dir.

Konya'da ise ilk stüdyo daire Mimar Olcay Ok tarafından 2010 yılında yapılan Stüdyo Home içerisinde 2+1 konutlar ile birlikte tasarlanmıştır. Mimar OK ile yapılan görüşmeler sonucu, Konya'da yapılan ilk stüdyo tipi konutların Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin barınma ihtiyacını karşılamak amacıyla planlandığı belirlenmiştir.

Bu tez çalışması kapsamında; Konya'da 53 adet stüdyo tipi konut (4140 daire) tespit edilmiştir. Konya'daki stüdyo dairelerin konumları incelendiğinde Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesi olmak üzere stüdyo dairelerin üç üniversite etrafında gruplaştığı fark edilmektedir. Bu doğrultuda Konya'daki stüdyo daireler 3 bölgeye ayrılmıştır. Bu konutların 42 adedi Selçuklu İlçesi'nde, 8 adedi Meram İlçesi'nde, 3 adedi Karatay İlçesi'nde yer almaktadır. Selçuklu İlçesi'nde 3685 adet, Meram İlçesi'nde 349 adet, Karatay İlçesi'nde ise 142 adet stüdyo daire olduğu belirlenmiştir.

Belirlenen 3 bölgede bulunan stüdyo dairelerden 14'ü tez kapsamında plan bazında incelenmiştir. İncelenen planlar göz önüne alındığında; 1+0 ve 1+1 olmak üzere 2 tip stüdyo daire bulunmaktadır. 1+0'larda yaşama ve yatma bölümü bir arada tasarlanarak, birbirinden ayrılmamaktadır. Amerikan tipi mutfak ile yatma bölümü bir arada bulunan 1+0 tiplerde bir de bu kısımlardan ayrı banyo bulunmaktadır. 1+1 plan tiplerinde 1+0 plan tiplerinden farklı olarak yaşama mekanı ile yatma bölümü ayrılmaktadır. 1+1 plan tipleri, yatay ve dikey stüdyo olarak ikiye ayrılmaktadır. Yatay stüdyo tiplerinde; Amerikan tipi mutfak ve salonun bir arada bulunduğu yaşama mekanı ile yatak odası ve ıslak hacim (banyo) tek katta bulunmaktadır. Dikey stüdyo tiplerinde ise; yaşama mekanı ile yatma mekanı iki ayrı katta çözümlenmektedir. Konya'da 2010 yılı ile 2016 yılları arasında yapılan stüdyo dairelerin plan tipleri incelendiğinde, plan bazında büyük farklılıklar bulunmadığı tespit edilmiştir. Yeni yapılan stüdyo daire plan tiplerinin bazılarında girişte küçük bir hol oluşturularak yaşama mekanı, yatak odası ve banyoya bu holden dağılım sağlanmıştır.

Stüdyo dairelerin sosyo-kültürel ölçekte gelişim sürecini Konya örneği üzerinde araştırmak amacı ile 14 Kasım-5 Aralık 2016 tarihleri arasında 346 stüdyo daire kullanıcısı ile yüz yüze anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışma ile stüdyo daire

kullanıcıların profilleri, stüdyo daireleri tercih etme sebepleri, stüdyo dairelere ait görüşleri ve deneyimleri belirlenmiştir. Yapılan çalışma sonuçlarına göre; stüdyo daire kullanıcılarının büyük çoğunluğunun 20-24 yaş arasında (%51,1), öğrenci (%53,8) ve eğitim düzeylerinin (%89) yükseköğretim olduğu tespit edilmiştir.

Stüdyo daire kullanıcılarının ikamet durumlarına bakıldığında büyük bir oranının (%89,3) mülk sahibi olmadığı (kiracı), bu dairelerin kira bedellerinin ise 501-1000 TL (%92,88) olduğu tespit edilmiştir. Stüdyo daire kullanıcılarının dairede ikamet ettiği kişi sayısı dikkate alındığında ise yaklaşık yarısının (%48,3) tek kişi, %39'unun 2 kişi yaşadığı belirlenmiştir.

Anket sonuçlarına göre stüdyo daire kullanıcılarının stüdyo daireyi tercih etme nedenleri incelendiğinde %33,2 fonksiyonellik en çok tercih edilen özellik olurken, stüdyo dairede kullanıcılar tarafından en çok beğenilen özellikler incelendiğinde ise %21,1 temizlik ve %19,1 fonksiyonellik en çok beğenilen özellikler olmuştur.

Stüdyo daire kullanıcılarının komşuluk ilişkileri incelendiğinde; tanıdığı komşu sayısına bakıldığında stüdyo daire kullanıcılarının yarısından fazlasının (%64,2) en fazla 2 komşusunu tanıdığı ve kullanıcıların misafirlik ilişkisi ele alındığında yarısının (%50,3) komşusuna hiç misafir olmadığı tespit edilmiştir.

Ankete katılan 346 kişiden; erkeklerin 77'si (% 22,25) hiçbir komşusunu tanımıyorken, kadınlarda bu oran %11,84'tür. Yapılan anket sonucuna göre, stüdyo daire kullanıcılarının tanıdığı komşu sayılarının cinsiyete göre ilişkilendirildiğinde kadınların erkeklere oranla daha fazla komşu tanıdığı saptanmıştır.

Stüdyo daire kullanıcılarının stüdyo daireyi tercih etmesinde etkili olan faktörler incelendiğinde;

- Konum faktöründe; büyük bir çoğunluk (%76,3) dairenin işyeri ve okula olan mesafesini,
- Güvenlik faktöründe; büyük bir çoğunluk (%71,3) sitenin güvenlik elemanı ve ekipmanlarının olmasını,
- Konut büyüklüğü ve kullanışlılık faktöründe; büyük bir çoğunluk (%67,0) yaşayacak kişi sayısının az olmasını, %63,0'ü stüdyo tipi dairenin diğer konutlardan daha küçük olmasını,
- Hizmet faktöründe; yüzde 34,7'si bakım ve onarım hizmetinin olmasını en çok etkili olan faktör olarak belirtmiştir.

Anket sonuçlarına göre; stüdyo daire kullanıcılarının %82,3'ü asla mahalle baskısına maruz kalmadığı tespit edilmiştir.

Stüdyo daire kullanıcılarına stüdyo dairede yaşamak ile ilgili görüşleri sorulduğunda; kullanıcıların çoğunluğu (%66,8) stüdyo dairenin bekarken yaşayabileceği bir konut olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca kullanıcıların yine büyük çoğunluğu (74,9) yaşadığı stüdyo daireyi ev olarak benimsediğini belirtmiştir.

Sonuç itibariyle; Amerikan kültürünün bir sonucu olarak ortaya çıkan stüdyo tipi konutlar; Türkiye'de bir ihtiyaç olarak doğmuştur. Günümüzde bu yapılar özellikle ailelerinden ayrı okuyan öğrenciler, tek veya iki kişi yaşayan kişiler tarafından kullanılmaktadır. Konya İli ölçeğinde yapılan bu çalışma sonucunda, kullanıcılar tarafından genellikle fonksiyonelliği, temizliği ve ısınmasının kolay olması ile güvenlik seviyesinin yüksek olması sebebiyle tercih edilen stüdyo daireler genellikle üniversiteler etrafında konumlanması ve diğer tip konutlarla iç içe bulunması ile dikkat çekmektedir. Genellikle yaklaşık 40-50 m^2 olarak yapılan stüdyo daireler, 2013 yılında stüdyo daire yapımına getirilen metrekare sınırlaması ile bu yıldan itibaren 75 m^2'den daha az yapılamamaktadır. Getirilen sınırlama sonrasında inşaat firmaları 75 m^2'den daha düşük metrekareli konut yapamayacağın dolayı 1+0 ve 1+1 tipi konutlar yerine 2+1 konutları tercih edileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Akdemir, A. M., 2004, Küreselleşme ve Kültürel Kimlik Sorunu, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (1), 43-50.

Aktel, M., 2001, Küreselleşme Süreci ve Etki Alanları, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 6 (2), 193-202.

Alver, K. ve Doğan, N., 2013, Kültür Sosyolojisi, In, Eds, 3, *Ankara*: Hece.

Asasoğlu, A., 2013, Adventure Of Architecture Example Of Housing And Housing Areas, *Iconarp International Journal of Architecture and Planning*, 1 (1), 57-65.

Aslan, B. İ., 2012, Kültür ve Konut İlişkisi; Çağdaş Konutta Geleneksel Öğelerin İzleri, Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi*

Aslanoğlu, R. A., 2000, Kent, Kimlik ve Küreselleşme, *Bursa*, Ezgi Kitapevi.

Asna, A., 1998, Public Realions Temel Bilgiler, *İstanbul*, Der Yayınları.

Balamir, M., 1975, Kat Mülkiyeti ve Kentleşmemiz, *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 295-318.

Bayar, F., 2008, Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye, *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, 32, 25-34.

Collins, A., 1904, Report of The Commission to Investigate Tenement-House Conditions, *Mayor's Office, Boston*.

Committee, C., 1912, Tenement Housing Conditions in Twenteth Ward, *Civics Committee, Chicago*.

Çahantimur, A. I., 1997, Kültür ve Mekan Etkileşimi Kapsamında Konut ve Yakın Çevresi İlişkilerine Diyalektik Bir Yaklaşım, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi*.

Çalışır, G., 2009, Küreselleşme Ortaya Çıkardığı Olayların Türkiye'deki Televizyon Haberlerine Yansımaları, Doktora Tezi, *Anadolu Üniversitesi*.

Çelik, M. Y., 2012, Boyutları ve Farklı Algılarıyla Küreselleşme, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (32), 57-74.

Çıngı, H., 1994, Örnekleme Kuramı, *Ankara*, Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi.

De Forest, R. W. ve Veiller, L., 1903, The Tenement House Problem: Including The Report Of The New York State Tenement House Commission Of 1900, *New York*, Macmillan.

Degasis, M., 2006, Konut Alanı-Yaşam Alanı İlişkisi Alanı İlişkisi Açısından Küçük Konutlar, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi*, İstanbul.

Dikeç, I., 2013, Küçük Konutların İç Mekan Tasarımında İşlevsellik Bağlamında Esneklik: Nef Flats Levent 163 Örneği, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi*.

Direk, Y. S., 2006, Sosyo-kültürel Yapının Konut Oluşumuna Etkisi: Diyarbakır Örneği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (16), 105-113.

Dönmez, E., 2006, Türkiye'deki Kültürel Kimliğin Mimariye Etkisi, *Yıldız Teknik Üniversitesi*.

Durmuş, O., 2010, İstanbul'da Küresel Etki Bağlamında Son 20 Yıl İçinde Levent – Maslak Aksı Arasındaki Yüksek Katlı Konut Yapıları, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü*, 41.

Edwards, R. H., 1909, Immigration Studies In American Social Conditions-3, *Madison, Wisconsin*, Harward College.

Elçin, A. B., 2012, Küreselleşmenin Tarihçesi. Ankara.

Erdinç, S. Y., 2009, Konut Oluşumunda Kültür Etkisinin Toplumsal Yaşam Dinamikleri Bağlamında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi*.

Fryer, W. J., 1901, The Tenement House Law Of The City Of New York, *New York*, The Record And Guide.

Görgülü, T., 2003, İstanbul'da Çeşitlenen Konut Üretim Biçimleri ve Değişen Konut Alışkanlıkları, *mimar.ist*, 1 (7), 50-56.

Gülmez, N. Ü., 2008, Metropelde Çeşitlenen Hanehalkları ve Konut, Doktora Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi*.

Güngör, E., 1992, Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik, *İstanbul*, Ötüken Yayınları.

Gür, Ş. Ö., 1996, Mekan Örgütlenmesi, *Trabzon*, Gür Yayıncılık.

Gür, Ş. Ö., 2000, Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü, *İstanbul*, Yem Yayın.

Güvenç, B., 1995, Japon Kültürü, *Ankara*, Türkiye İş Bankası.

Güvenç, B., 1999, İnsan ve Kültür, 8. Baskı, *İstanbul*, Remzi Kitapevi.

Güvenç, B., 2002, Kültürün ABC'si, *İstanbul*, Yapı Kredi Yayınları

Kartarı, A., 2006, Farklılıklarla Yaşamak, *Ankara*, Ürün Yayınları.

Kaya, A. G. ve Kılcı, H., 2011, Konya İl Çevre Durum Raporu, *Konya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Çed Hizmetleri Şubesi, Konya*.

Keyman, E. F. ve Sarıbay, A. Y., 1997, Küreselleşme Sivil Toplum ve İslam -Türkiye Üzerine Yansımalar, In: Giriş: Küreselleşme , Siyaset ve Toplumsal Yaşam, Eds, *İstanbul*: Vadi, p. 9.

Kocacık, F., 2003, Toplumbilim, *Sivas*, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.

Köseoğlu, Ş., 2013, Kültür, Mekan ve Sinema: Yeşim Ustaoğlu Filmleri, Yüksek Lisans Tezi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi*.

Mazumdar, S. ve Mazumdar, S., 1994, Societal Values And Architecture: A Socio-Physical Model Of The Interrelationships, *Journal of Architectural and Planning Research*, 11 (1), 66-90.

McLuhan, M., 2001, Gutenberg Galaksisi: Tipografik İnsanın Oluşumu, *İstanbul*, Yapı Kredi Yayınları.

Mumcu, S., 2009, Dün'den Bugün'e Değişen Konut Alanlarına Kültürel Çeşitliğin Etkileri, Ortaköy Meydan ve Çevre Yerleşim Örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Trakya Üniversitesi*.

Murphy, J. J., 1915, The Tenement House Department, *Proceedings of the Academy of Political Science in the City of New York*, 5 (3), 44-46.

Nergiz, F., 2005, Minimalist Mekanların Tasarım Özellikleri ve Göresel Niteliklerinin Mimarlığın Bazı Temel Ögeleri Aracılığıyla Konut Tipolojisi Kapsamında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi*.

O'Rourke, K., 1995, Emigration And Living Standards In Ireland Since The Famine, *Journal of Population Economics*, 8 (4), 407-421.

Oran, B., 2000, Kaçıncı Küreselleşme, *Rekabet Kurumu (der.), Perşembe Konferansları*, 9, 111-140.

ÖİK, D. K. v. B. E. v. T. İ., 1995a, Küreselleşme, Bölgesel Entegrasyon ve Türkiye (Değerlendirme Raporu), *T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müşteşarlığı*.

ÖİK, D. K. v. B. E. v. T. İ., 1995b, Dünyada Küreselleşme ve Bölgesel Bütünleşmeler Alt Türk Komisyon Raporu, *T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müşteşarlığı*.

Önder, S. ve Aklanoğlu, F., 2006, Konya Kenti Peyzaj Gelişim Stratejileri, *Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20 (38), 23-36.

Özker, S., 2011, 1980 Sonrası Konutların Mekansal Dönüşüm Analizi: İstanbul Örneği, *Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü*.

Özlem, D., 2000, Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi, *İstanbul*, İnkılap.

Riss, J., 1890, How The Other Half Lives:Studies Among The Tenements of New York, *New York*, Charles Scribner's Sons.

Sadıkoğlu, H., 2010, Üst Gelir Grubu Konut Tercihleri ve Mekan Kullanımları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi*, İstanbul.

Sağdıç, T., 2001, Kastomonu Geleneksel Kent Dokusunda Sosyo-Kültürel Dğişmenin Konut Mekanına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi*.

Sökmen, F. U., Yücel, A. ve Uluoğlu, B., 2009, Popüler Kültürün Kentsel Söylem Oluşturmadaki Etkisi, *İtü Dergisi*, 8 (1), 57-66.

Şehabettin, 1934a, Konya Şehir Planı Üzerine Etütler, *Arkitekt*, 4 (40), 121-122.

Şehabettin, 1934b, Konya Şehir Planı Üzerine Etütler, *Arkitekt*, 5 (41), 145-146.

Şehabettin, 1934c, Konya Şehir Planı Üzerine Etütler, *Arkitekt*, 02 (38), 46-47.

Şener, S., 2000, 1944 Yılı Sonrası Toplu Konut Uygulamalarında Apartman Plan Tipolojileri Gelişimi, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi*.

Tarım, R., 2002, Kültür, Dil, Kimlik, *İstanbul*, Özgür Yayınları.

Telli, D., 2010, Konutun Toplu Konuta Kadar Evrimi ve Toplu Konut Örneklerinin İç Mekanlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi*.

Temiz, G., 2009, Konutta Değişim: Mekansal ve Estetik Kalitenin İzmir Örneği Üzerinde İncelenmesi, *İstanbul Teknik Üniversitesi*.

Tokat, M. U., 2010, Küreselleşme Sürecinde Ekoloji ve Sürdürülebilirlik Kavramlarına Yaklaşım ve Mimarlık Alanındaki Yansımaları, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi*.

TÜİK, 2016, İstatistiklerle Aile, 2015, *Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü*.

Ulu, A. ve Karakoç, İ., 2004, Kentsel Değişimin Kent Kimliğine Etkisi, *Planlama*, 3 (29), 59-66.

Ulusoy, M., 1999, Konya'da Apartman Yapılarının Tarihsel Gelişimi, *Konya*, SÜ Yayınları.

Ulusoy, M. ve Özkaynak, M., 2016, The Emergence of Studio Apartments, *Iconarp International Journal of Architecture and Planning*, 4 (2), 130-141.

Uşak, C., 2002a, Küreselleşme In: Küreselleşmeye Genel Bir Bakış, Eds, *İstanbul*: Ufuk Kitapları.

Uşak, C., 2002b, Küreselleşme In: Siyaset ve Hukuk Perspeftifinden Küreselleşme, Eds, *İstanbul*: Ufuk Kitapları.

Ünlü, S., 2014, Küreselleşen Dünya'da Yeni Kentsel Kurgular: "Stüdyo Dairelerde Yaşam", Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 199.

Veiller, L., 1903, Tenement House Reform in New York City, 1834-1900, *The Tenement House Problem*, 1, 69-118.

Yalvaç, M., 2008, İstanbul'da 2000 Yılı Sonrası Gelişen Yeni Konut Alanlarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi*, İstanbul.

Yargıç, S., 2009, Küreselleşen Kentlerde İkonik Yapıların Kentsel Kimlik Oluşumuna Etkileri Üzerinden İrdeleme, Yüksek Lisans Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi*.

Yaşlıca, E., Şenlier, N., Çalışır, S. ve Hovardaoğlu, O., 2002, Tarihi Kentsel Dokularda Yaşam Kalitesinin Artırılmasında Ulaşım Sorunu İçin Çözüm Önerileri. Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi. Ankara, Gazi Üniversitesi**:** 1-10.

Yenice, M. S., 2012, Konya Kentinin Planlama Tarihi ve Mekansal Gelişimi, *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 28 (4), 343-350.

Yıldız, N., 2007, Küreselleşme Sürecinde Küresel Reklam Stratejileri, Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi*.

Yörükan, T., 2012, Şehir, Konut ve Mahremiyet, *Ankara*, Atatürk Kültür Merkezi.

Zeybekoğlu, D., 2005, Edirne Geleneksel Konut Mimarlığını Etkileyen Sosyo-Kültürel Faktörlerin İncelenmesi, *Trakya Üniversitesi*.

Web Kaynakları

http://ennettsworld.blogspot.com.tr/2011/02/immigration-act-of-1924-introduction.html, 2011, [30.03.2016].

http://inogluinsaat.com, 2016, [20.09.2016].

http://www.history.com/topics/tenements, [30.03.2016].

Özturan, Ö., 2010. Teknolojik Gelişmelerin İç Mekan Biçimlenişine Etkisi. Erişim Adresi, http://hdl.handle.net/11467/498.

www.dumankaya.com/RitimIstanbul, [17.05.2016].

www.en.oxforddictionaries.com, 2016, [23.09.2016].

www.faminsaat.com, 2016, [20.09.2016].

www.gidatarim.edu.tr, 2016, [16.11.2016].

www.karatay.edu.tr, 2016, [16.11.2016].

www.konya.edu.tr, 2016, [16.11.2016].

www.konyabel.tr, [19.05.2016].

www.latinamericanstudies.org, [02.05.2016].

www.mimdap.org, 2006, Nakagin Kulesi, [14.12.2016].

www.tdk.gov.tr, 2016, [09.10.2016].

www.tüik.gov.tr, [16.11.2016].

www.wikipedia.org, 2016, [04.11.2016].

www.yok.gov.tr, 2016, [17.05.2016].

EKLER

EK-1 Stüdyo Daire Kullanıcıları ile Yapılan Anket Formu

	Bu anket Selçuk Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü Araştırma Görevlisi Merve Özkaynak'ın "Stüdyo Dairelerin Gelişim Süreci: Konya Örneği" isimli Yüksek Lisans Tezi kapsamında; Konya'daki stüdyo daire kullanıcılarının görüşlerini almak üzere uygulanmaktadır. Anket, Konya'daki stüdyo dairelerin gelişimi incelemek ve stüdyo dairelerin tercih edilme sebeplerini tespit etmek amacıyla yapılmaktadır. Anket formlarında verdiğiniz bilgilerin tamamının sadece akademik amaçlı olarak kullanılması ve saklı tutulması proje ekibinin teminatı altındadır. Anket sadece 5 dakika sürecektir ve yanıtlarınız gizliliğe önem verilerek isimsiz olarak alınacaktır. Sorulara samimi cevaplar vereceğinize inanarak katılımınız için şimdiden teşekkür ederim. Arş. Gör. Merve ÖZKAYNAK
1.	**Yaşadığınız konutun büyüklüğü (daire tipi olarak) nedir?** ( ) 1+0 ( ) 1+1
2.	**İkamet ettiğiniz stüdyo dairenin mülkiyet durumu nedir?** ( ) Kira ( ) Kendimin
3.	**Daireyi hangi amaçla satın aldınız?** (Daire kendi mülkünüz ise cevaplayınız) ( ) Yatırım Amaçlı ( ) Oturma Amaçlı
4.	**İkamet ettiğiniz dairenin kira bedeli ne kadardır?** (Dairede kiracıysanız cevaplayınız) ( ) 0-500 ( ) 501-1000 ( ) 1001-1500 ( ) 1500 üstü
5.	**Bulunduğunuz dairede kaç kişi ikamet ediyorsunuz?** ……
6.	**Bulunduğunuz dairede kiminle ikamet ediyorsunuz?** ( ) Ailemle ( ) Arkadaşımla ( ) Yalnız
7.	**Ne kadar süredir bu stüdyo dairede ikamet ediyorsunuz?** ( ) 0-1 Ay ( ) 1-6 Ay ( ) 6-12 Ay ( ) 1-3 Yıl ( ) 3 Yıl Üzeri
8.	**Bu stüdyo daireden önce hangi tip konutta ikamet ettiniz ?** ( ) Müstakil Konut ( ) Apartman Dairesi ( ) Site (Çok Bloklu Apartman) ( ) Stüdyo Daire ( ) Yurt
9.	**Stüdyo dairede yaşamayı neden tercih ediyorsunuz ?**
10.	**Yaşadığınız konutun en çok hangi özelliği sizi memnun ediyor ?**
11.	**Oturduğunuz binada kaç daire bulunmaktadır?**.....
12.	**En son ne zaman bir komşunuza misafir oldunuz veya komşunuz size misafir oldu?** ( ) 1 Hafta Önce ( ) 1 Ay Önce ( ) 1-5 Ay ( ) 5 Ay Üzeri ( ) Hiç Gitmiyorum
13.	**Bulunduğunuz binada kaç komşunuzu tanıyorsunuz ?.....**
14.	**Stüdyo dairede kalmanızdan dolayı mahalle baskısına maruz kalıyor musunuz?** ( ) Her zaman ( ) Ara sıra ( ) Asla
15.	**Komşularınızla ne sıklıkta bir aktivitede bulunursunuz?** ( ) Haftada Bir ( ) Ayda Bir ( ) 6 Ayda Bir ( ) 6 Ay Üzeri ( ) Hiç Bulunmuyorum.
16.	**2013 yılından itibaren stüdyo daire yapımına en az 75 m2 sınırı getirilmiştir. Bu kararı doğru buluyor musunuz?** ( ) Evet ( ) Hayır ( ) Kısmen (Bu cevabı işaretlediyseniz kısaca açıklayınız.)
17.	**Toplumda stüdyo dairelerin toplumsal ilişkileri olumsuz etkilediğine dair bazı görüşler mevcuttur. Bu görüşlere katılıyor musunuz?** ( ) Evet ( ) Hayır ( ) Kısmen (Bu cevabı işaretlediyseniz kısaca açıklayınız.)

İkamet ettiğiniz stüdyo daireyi tercih etme sebeplerinizde etkili olan faktörler nelerdir? (İşaretlemek istediğiniz şıkka X işareti koyunuz.)			**Hiç Etkili Değil**	**Az Etkili**	**Karasızım**	**Etkili**	**Çok Etkili**
Konum	18.	Toplu taşıma ve ulaşım olanakları					
	19.	İşyeri veya okula olan mesafesi					
	20.	Şehir merkezine olan mesafesi					
Güvenlik	21.	Sitenin güvenlik elemanı ve ekipmanlarının olması					
	22.	Komşularınızın kullanıcı profili (yaşı, eğitim durumu, mesleği…)					
	23.	Dairenizin bulunduğu muhitin güvenilir olması					
Konut büyüklüğü ve kullanışlık	24.	Stüdyo tipi dairenin diğer konutlardan daha küçük olması					
	25.	Dairenin eşyalı olması					
	26.	Dairede yaşayacak kişi sayısının az olması					
	27.	Stüdyo dairelerin diğer dairelerine göre daha uygun fiyatta olması					
Hizmet	28.	Temizlik hizmetinin olması					
	29.	İnternet hizmeti					
	30.	Bakım onarım hizmetleri					
	31.	Spor merkezinin olması					
Bir stüdyo daire kullanıcısı olarak deneyimleriniz nelerdir? (İşaretlemek istediğiniz şıkka X işareti koyunuz.)			**Kesinlikle Katılmıyorum**	**Katılmıyorum**	**Kısmen**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle Katılıyorum**
Kullanıcı Değerlendirmeleri	32.	Yaşadığım stüdyo daireyi "ev" olarak benimsiyorum.					
	33.	Stüdyo daire uzun yıllar yaşayabileceğim bir mekandır.					
	34.	Stüdyo dairede yaşamak yaşam tarzımı yansıtıyor.					
	35.	Stüdyo daire bekarken yaşayabileceğim bir konuttur.					
	36.	Stüdyo dairelerin özellikleri aile yaşantısı açısından uygundur.					
	37.	Komşularımla ilişkim çok iyi düzeydedir.					

38.	**Eğitim durumunuz nedir?** ( ) Okuryazar değilim ( ) Okuryazarım ( )İlköğretim ( ) Ortaöğretim ( ) Önlisans ( )Üniversite(Lisans) ( )Lisansüstü Eğitim (Yüksek Lisans veya Doktora)		
39.	**Cinsiyetiniz**? ( ) Erkek ( )Kadın	40.	**Mesleğiniz nedir?** ..…….
41.	**Yaşınız nedir?** …….	42.	**Medeni Durumunuz?** ( ) Evli ( ) Bekar ( ) Diğer
43.	**Gelir durumunuz?** ( ) 0-500 ( ) 501-1500 ( ) 1501-2500 ( ) 2500 üzeri		

Selçuk Üniversitesi Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi kapsamında yapılan bu akademik çalışmaya katılımınız için teşekkür ederim.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Merve Özkaynak
Uyruğu : T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi : Seyhan 26/11/1991
Telefon :
Faks :
e-mail : merve.ozkaynak@hotmail.com

EĞİTİM

Derece		Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise	:	Konya (Anadolu) Lisesi, Selçuklu, Konya	2009
Üniversite	:	SÜ Mim. Fak. Mimarlık Bölümü, Selçuklu, Konya	2014
Yüksek Lisans	:	SÜ FBE, Mimarlık ABD, Selçuklu, Konya	2017
Doktora	:		

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
02.2016-04.2016	Amasya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi	Araştırma Görevlisi
04.2016-Halen	Selçuk Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi	Araştırma Görevlisi

YABANCI DİLLER

İngilizce

YAYINLAR

Ulusoy, M. ve Özkaynak M., 2016, The Emergence of Studio Apartments, İCONARP International Journal of Architecture and Planning, 4 (2), 130-141. (Yüksek Lisans tezinden yapılmıştır.)